

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ ז"ל מרטון ד"ר א. מרטון ז"ל

1 FONT 16 OLDAL

TEL-AVIV, 1971 OKTÓBER 1., PÉNTEK

7056. szám

AZ UNO-KÖZGYÜLÉSEN MEGTARTOTT BESZÉDÉBEN

Aba Even személyes találkozót javasol Riad egyiptomi külügyminiszternek

Izrael hajlandó messzemenő engedményekre — Javasolja a Szezei-csatorna megnyitását —

New York (UPI, Reuter, IFP). — Aba Even izraeli külügyminiszter tegnap délután tartotta meg 45 perces beszédét az UNO közgyűlésén és annak keretében felhívással fordult Machmud Riad egyiptomi külügyminiszterhez, hogy találkozzanak New Yorkban, a közgyűlés ideje alatt az Egyesült Államok, vagy pedig dr. Gunnar Jarring védnöksége alatt. Aba Even hangsúlyozta, hogy jöllehet igen mély szakadék mutatkozik Izrael és Egyiptom álláspontja között, megvan a remény a békés kibontakozásra, ha a szembenálló felek átternek a „racionális tárgyalások” síkjára és közvetlenül próbálnak kiutat keresni.

Aba Even utalt arra, hogy Izrael hajlandó messzemenő engedményeket tenni békeegyezmény, vagy akár a Szezei-csatorna megnyitását szolgáló átmeneti megoldás keretében is. „Sohasem mondtuk, hogy katonáinknak a Szináj félsziget egész területén, vagy akár annak nagy részében kell maradniuk. Izrael hajlandó visszavonulni a Szezei-csatornától az átmeneti elrendezés keretében, ha azt megnyitva, izraeli hajók is szabadon igénybe vehetik ezt a nemzetközi vizitát” — tette hozzá a külügyminiszter.

Átfogó expozéjában Aba Even kifejtette, hogy Egyiptomnak azonban le kell mondania precedens nélküli követeléséről, hogy az Izraelrel való bármilyen tárgya

IDOJARÁS

A Meteorológiai Intézet tegnapi jelentése szerint ma melegebb lesz az időjárás. Várható hőmérséklet: Jeruzsálem 17—27, Tel Aviv 19—30, Haifa 22—27, Cifát 17—26, Tibériás 17—34, Afula 18—29, Ludd 18—31, Beer Seva 17—31 és Ejlát 23—35 fok.

megtárgyaljuk a Szezei-csatorna övezetében való átmeneti megoldást — folytatta a külügyminiszter és a továbbiakban megjegyezte, hogy valójában öt különböző út létezik a békéhez, de mindezeknek előfeltétele, hogy Egyiptom mondjon le ultimatív követeléseit.

A továbbiakban Aba Even elutasította azt a koncepciót, hogy a Biztonsági Tanács garantálja Izrael jogait. A külügyminiszter szerint ez azért elfogadhatatlan, mert a Szovjetunió politikája miatt a Biztonsági Tanács nem jelenhet semmilyen zálogot Izrael számára.

Beszéde során Aba Even elmagyarázta még Izrael sorsdöntő biztonsági megfontolásait különböző

területekhez való ragaszkodásával. A négy évvel ezelőtti események árnyékában és szem előtt tartva a vérszörnyű valóságait, Izrael fenntartja magának a jogot, hogy olyan területi, illetőleg határadottsági legyenek, amelyek lehetetlenné tesznek egy rajtaütés-szerű támadást és Izrael lerohanását.

A továbbiakban Aba Even elutasította azt a koncepciót, hogy a Biztonsági Tanács garantálja Izrael jogait. A külügyminiszter szerint ez azért elfogadhatatlan, mert a Szovjetunió politikája miatt a Biztonsági Tanács nem jelenhet semmilyen zálogot Izrael számára.

EGYPTOM TOVÁBBI RAKÉTAÁLLÁSOKAT ÉPÍT A CSATORNÁNÁL

Folytatódnak az egyiptomi előkészületek a Szezei-csatorna való átkelésre — Katonai koordináció Szíriával

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

Az egyiptomiak folytatják a rakéta állásuk további kiépítését a Szezei-csatorna partvidékétől 3—5 kilométerre lévő területén. Ertesülésünk szerint állítólag az egyiptomiak a Csatorna különböző részénél az utóbbi két hétben tényleges előkészületeket tesz, a Csatorna való átkelésre. Ugyanakkor az egyiptomi hadsereg nagyszabású kombinált hadgyakorlatokat folytat tengerészeti és légi egységek bevetésével.

A jelek arra mutatnak, hogy

Egyiptom különféle háborús előkészületeit a Szíriával való teljes összehangolás jegyében folytatja. Külföldi hírforrások szerint Szíriában állomásozik már egy teljes egyiptomi repülő-formáció.

Hírmagyarázók kiemelik, hogy az izraeli Stratocruiser jelölése óta eltelt két hétben az egyiptomiak egyetlen provokációt sem kíséreltek meg, mert tisztában vannak azzal, hogy Izrael semmiféle körülmények között nem hajlandó napirendre térni bármilyen támadás fölött repülőgépei ellen.

AZ ANGLIAI SZOVJET MESTERKÉM: OLEG LIALIN 34 ÉVES KGB-TISZT

A dezertált szovjet kémiszt 25 ezer fontsterlinget kapott az angoloktól

London (UPI, Reuter, IFP). — Az angol külügyminisztérium tegnap hivatalosan közölte, hogy a szovjet kémiszt, akinek információja alapján kiutasították Angliából a 105 szovjet ál-diplomata — Oleg Lialin 34 éves KGB-tiszt, aki a szovjet kereskedelmi kirendeltség tisztviselőjének álcazáva élt és működött Londonban.

Az angol külügyminisztérium

szóvivője nem volt hajlandó további részleteket fűzni a bejelentéshez, az angol lapok viszont azt írják, hogy Lialin augusztus végén dezertált, amikor ittas állapotban való hajtás miatt letartóztatták. Angol diplomáciai körök szerint nem áll fenn semmi ok arra, hogy kétségbevonják a Lialin által szolgáltatott információk hitelességét és hozzáfűzték, hogy már dezertálása előtt so-

kat tudtak a Londonban működő szovjet diplomaták kémtevékenységéről.

Nemhivatalos körökből megállapítást nyert, hogy Lialin megkapta a menedékjogot Angliában és állítólag most egy London-környéki villában van, az angol kémelhárító állandó felügyelete alatt.

A londoni Evening Standard szerint mintegy negyedmillió izraeli fontnak megfelelő 25 ezer fontsterlinget kapott az angoloktól az általa szolgáltatott információ fejében.

A Daily Express szerint a 34 éves kém-diplomata összevezetett felettesével, mikor ezek megtudták, hogy összeütközésbe került az angol törvénnyel a részeg hajtás miatt és ekkor érlelődött meg benne az elhatározás, hogy elhagyja a Szovjetuniót.

Hod repülőbázisok:

AZ ELLENSÉGRE MEGLEPETÉSEK VÁRNAK JÖVŐBENI ERŐPRÓBÁKNÁL IS

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

„Azoknak, akik úgy vélik, már végeztek az izraeli légihaderővel, ugyanúgy meglepetésekben lesz részükhöz, mint a múltban, ha próbára akarnak tenni bennünket” — mondotta tegnap Mordechaj Hod repülőbázisparancsnok, a légihaderő főparancsnoka.

Hod tábornok hangsúlyozta, hogy a légihaderő az elmúlt évek során parancsnokai és katonái önfeláldozó munkájuk, hősiességük révén vált azaz, ami

ma. „Mindez azonban csak utunk középtér jelzi és nem a végét. Eltökélt szándékunk tovább építeni

és kifejleszteni a fegyvernemet.”

Mordechaj Hod repülőbázisparancsnok azon az ünnepségen tette ezt a kijelentését, ahol átnyújtották a légihaderő összes múltbeli parancsnokainak a fegyvernem albumát, amely a közelmúltban látott napvilágot. A hadsereg egyik bázisán megrendezett ünnepségen Bár Lev vezérkari főnök is megjelent, aki poharát emelve köszöntötte a légihaderő jelenlegi és múltbeli parancsnokait, akik ott megjelentek: Slomo Sámir, Chajim Lászkov, Dán Tolkovski és Ezer Weizman tábornokok. Aháron Remez tartalékos tábornok, aki a légihaderő első parancsnoka volt, nem volt jelen, mert külföldön tartózkodik.

FEGYENCLÁZÁDÁS ASKELOHNBAN

Az askeloni fegyverbázisban, amelyben a foglyok száma megközelíti az 500-at, tegnap délután 3 óra körül fegyvercláuzadás tört ki, amelynek során könnyebben megsebesült Jákob Toledano, a börtönzolgálat egyik tisztje.

A fegyverek, akiknek nagyobb része életfontosságú fegyveranyagot tartalmaz, a kanakkal támadták meg a tiszteket, amikor az belépett az egyik terebe. A börtönzolgálat tagjai mintegy 3 órán át harcoltak a fegyverekkel, amíg letörték lázadásukat.

»ANÁV«

borpincészet

ACHIM KOHEN

JERUZSALEM

A minőségükről és kitűnő aromájukról híres obrok

jeruzsálemi készítői:

Édes borok:—

„B'RESIT”

csodás ízű obor

„ANTIK”

kitűnő obor

„AFARSZÁMON”

obor az inyeneknek

„MONITIN”

elsőrendű obor

„ARISTON”

kiváló obor

„PRI HÁGEFEN”

kiváló obor

Savanyú (száraz)

borok:—

„NOGA”

kitűnő ízű és illatú

asztali obor

„HOK”

kitűnő, fehér asztali obor

„MÁLCHUT”

„OCEM”

vörös asztali obor

★

NAGYON SZÉP

CSOMAGOLÁS

„NEZZE MEG A KORSÓT

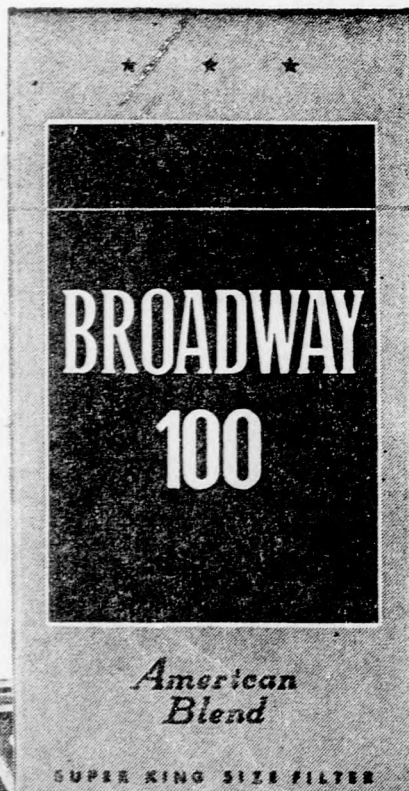
ÉS TARTALMÁT IS”

Kaphatók minden üzletben,

országszerte.

A jeruzsálemi Hádád Hácharédit rabbinikus bíróságának hechszerjével.

INTERNATIONAL QUALITY

NEMZETKÖZI SZINVRONAL

BROADWAY 100

Egyenrangú a világ leghíresebb cigarettáival Super King Size amerikai keverék, gyártja Dubek, kitűnő, aromás dohánylevelekből.

Oly remek — a turisták hazaviszik

NATANJAIK FIGYELMÉBE!

Román pásztrámá, felvágottak, bel- és külföldi csemege különlegességek az újonnan nyílt

„TEL-CHAJ” csemegeüzletben Tel-Chaj-u. 6. a városházával szemben. Beszélünk magyarul, románul, németül.

1971-es export feleslegből ruhák, köztűmök, nadrágok.

Szintetikus anyag-maradékok, BAYA, Cholon, Szokolov 51.

„BÉT ZIKÁRON” a máramarosi mártirokról elnevezett izraeli emlékház építési bizottsága

Örömmel értesítjük a Máramarosból elszármazottakat, hogy a Tel Aviv, Emek-Jezreel—Csenov sarkán épülő 3 emeletes „Bét Zikáron” váza már elkészült és az építkezés tervszerűen folyik.

Azzal a kéréssel fordulunk az izraeli és a világ más részein élő máramarosiakhoz, hogy járuljanak hozzá az építkezés befejezéséhez. Eddig 350.000 fontot tesz ki a befektetés és az építkezés befejezéséhez és a berendezéshez még ugyanennyre van szükség.

Akciónk célja a vérszörnyű mártírjai emlékének méltó megőrzése, de az épület ezenkívül a Tóra, az ima és a jótétemények központja, továbbá az Izraelben és a világ többi részén élő máramarosi zsidóság központi találkozó helye is lesz.

Talán felesleges megjegyeznünk, hogy Sziget városa, Máramaros székhelye központi helyet foglal majd el az épületben, ahol megőrkítünk mindent, ami Máramarossziget, e zsidó nagyváros multjával kapcsolatos.

Adományok beküldése: „Bét Máramaros”, Tel-Aviv, Reines-u. 40. Számlaszám a Bank Hádóárnál 4—47530—4. Discount Bank, Tel Aviv, Dizengoff 191, számlaszám 41149.

Az építő bizottság nevében: S. J. GROSZ, Kneszet-képviselő, a bizottság elnöke

MINDENT, amit tudni akar kinyomoz

TIKIN INFOR

nyomozóiroda, F.A. Ben Jehuda 104

234-666 714

TEL. 23-20-20 714

AS

MINŐSÉGET AD BIZALMAT ÉRDEMEL

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drágánk

KASTNER REZSŐNÉ

szül. HERZ ERZSEBET

1971 szeptember 28-án Budapesten elhunyt.

Gyászolják: férje Kastner Rezső, huga Kalmár Zoltáné, öccse Herz Ottó és Mária, Budapest, fia Kastner József és családja, Toronto, Lázár Herman és családja, Toronto, leánya Shibi Sosáná és családja, Tel-Aviv, unokái, rokonai és a barátok.

Mély fájdalommal közöljük, hogy

AHARON DAVID

hosszú betegség után elhunyt. A temetési menet ma, okt. 1-én, péntek délelőtt 9.30-kor indul a városi halottasházból, Tel Aviv, Dáfná u. 5., a Cholon-bát-jámi körzeti temetőbe. Autóbusz áll a kísérek rendelkezésére.

A GYÁSZOLÓ CSALAD

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

Kémek, mosolyok és kancsuka

Írta: ARAD GIDEON

A szovjet vezetőség egyre jobban fokozza erőfeszítéseit európai és déli határainak biztosítására. Minél jobban közeledik az amerikai elnök pekingi látogatása — amelyet most Kínában rejtélyes belső fejlemények előznek meg — és minél több ország létesít kapcsolatokat Kínával, annál nagyobb hajlandóságot mutatnak az oroszok a párbeszédre partnereikkel és ellenfeleikkel.

Előzőleg a Kremel trojkája a korbácsot, a kancsukat csattogtatta, fenyegetőzött, flottájának erejét, rakétáit fitogtatta — most átért a mosolyok diplomáciájára, hogy ezen a téren is tultegyen a kínaiakon. Lehetőség, hogy Jákob Malik, az orosz UNO-delegatus, nem vette észre a változást és ezért a Biztonsági Tanácsban nem éppen párbeszédre illő modorban zsidózott, gorbácskodott Jozsef Tekoával — aki persze nem maradt adós a válasszal, bár ezt diplomatahoz illő módon adta. A vitának, ugyanúgy, mint a BT határozatának, nem lenne politikai jelentősége, ha nem akadnának államférfiak, akiket egyrészt undorít az izraeli ellen gorbácskodás özőne, másrészt pedig szívesen veszik az alkalmat, hogy beleszóljanak az oroszok érzékeny részébe. Ezáltal hír szerint Corneliu Manescu volt az, aki kifogásolta Maliknak „a szocializmus elveit sértő” magatartását.

Andréj Gromiko new-yorki párbeszédének sorozata amerikai partnereivel, azzal az ígérettel kezdődött, hogy Moszkva nem fogja megzavarni az amerikai erőfeszítéseket az átmeneti rendezés érdekében. Ezzel együtt Moszkva — amelynek elsőrendű érdeke a Szezi-csatorna megnyitása — továbbra is úgy hiszi, hogy békés módot kell keresni a megoldásra. Anuár Szádát egyiptomi elnök, aki rövidesen Moszkvába repül párbeszédre Nikóla Podgornijval és társaival, valószínűleg figyelmét fordítja az oroszokhoz, amelyeket az oroszok eddig nem hajlandó aktív módon részt venni bármilyen közelkeleti konfliktusban. Szádának tehát azt kell mérlegelnie, hogy érdemes-e újabb vereséget kockáztatnia, amelynek elhárítására az oroszoktól csupán fegyvert és némi léghárító védelmet kaphat, de többet nem.

A tervezett párbeszéd Szádattal nem áll teljesen a mosolyok jegyében. Az egyiptomi elnök ismételt és nyíltan kiált Dzsááfer Numéri szudáni elnök mellé, aki pedig még a napokban is azt ismételtette, hogy a Szovjetunió húzódozott meg a szudáni puccs mögött, amelyet Egyiptom és Líbia segítségével vert le. Az új hármastörvényben a líbiai Muamar Gadafi játssza a vezetőszerepet, aki erősen ellenzi a szoros kapcsolatot Moszkvával. A harmadik partner, Szíria, pedig túlszoros kapcsolatokat tart fenn Kínával. Maga Szádát sorra szünteti meg a Nasser-uralom ugynevezett „szocialista” intézkedéseit és inkább a jobboldali Muzulmán Testvéreket bocsátja el a börtönből, mint a kommunistákat. Izráellel szemben pedig tapodtatnyi haladást sem ért el és a Szezi-csatorna még mindig el van zárva a szovjet flotta elől. Mindez nem feltétlenül Moszkvában.

TALÁLKOZÓ ORAENDÁBAN

A párbeszéd új sorozatának keretében Willy Brandt német kancellárt hívta meg Leonid Brezsnyev a Jalta melletti Oreandában lévő villájába, hogy sürgesse a szovjet-német megnevezetési szerződés ratifikálását. Mindkettő a berlini megegyezéstől függ, amelyről most a két német kormány vitakozik. A két szerződés életbe lépése azonban előfeltétele a Moszkva által szorgalmazott európai biztonsági konferenciának, amelyhez az Atlanti Szövetség elvben már hozzájárult. Ezen a konferencián az európai haderők kölcsönös korlátozása kerül megtárgyalásra, amely lehetővé tenné a Szovjetunióknak, hogy a Távolkeletre helyezze át az Uraltól nyugatra álló 41 hadosztályának egy részét.

Az európai béke biztosításának szól Brezsnyev legelső látogatása egy nem-kommunista államban; az október második felére tervezett látogatás Pompidou elnöknel Párizsban. Brezsnyev alighanem megnyugtató a francia elnököt, hogy a Moszkva és Bonn közötti megállapodás nem csökkenti a szovjet-francia együttműködést, amelynek éppen az a célja, hogy a németek szárnyai ne nőjenek túl nagyra.

Bár mindez szorosan összefügg a két világhatalom között folyó tárgyalásokkal a rakétaverseny lefékezéséről, aminek világstratégiai jelentősége van, a Szovjetunió számára nem kevésbé fontos a rend és csend biztosítása közvetlen szomszédságában: az európai kommunista országokban. Ezért vezetett Brezsnyev első útja Belgrádba Tito marsallhoz, aki az elhunyt Chruscsov kasszajárása óta is csak „kültag” maradt a kommunista tömbben. A látogatást a nyáron, a jugoszláv határok közelében tartott nagy manőverek és gondosan terjesztett fenyegető hírek előzték meg, amelyek komoly aggodalmat keltekkel Belgrádban és Bukarestben is.

A BREZSNYEV-DOKTRINA ÉRVÉNYE

A Szovjetunió minden áron meg akarja akadályozni, hogy Kína további befolyásra tegyen szert Kelet-Európában. Ezért elejét kívánja venni annak a lehetőségnek, hogy

Jugoszlávia, Románia és Albánia Kínaharát, vagy legalább is semleges balkáni szövetséget alakítsanak. Ennek érdekében Brezsnyev nyilvánosan letagadta, hogy létezne hivatalos „Brezsnyev doktrina” — bár másnap megerősítette annak elveit — és megismételte az előző orosz deklarációkat, amelyek elismerik Jugoszlávia jogát a teljes függetlenségre és szocializmusának saját változójára. Tito a maga részéről konokul megtagadta a kötelezvényt a jugoszláv külpolitikával összefüggésére a szovjet politikával és Brezsnyevnek be kellett érnie „gyakori tanácskozások” lehetőségének hangoztatásával. Alighanem titkos ígéretet kapott arra nézve is, hogy Belgrád nem létesít túlszoros kapcsolatokat Pekinrel és nem csatlakozik balkáni hármasszövetséghez.

Nehogy valaki félreírta a csehszlovák megszállás alapját képező Brezsnyev-doktrina letagadását, a főtákar azonnal Budapestre, majd Szofijába repült, hogy megmagyarázza Kádárnak és Zsvikovnak: semmi sem változott. Titonál fennmarad a status-quo, a csatlósok pedig változatlanul kötelesek Moszkva utasításait követni. A lengyel és cseh vezetőkkel Brezsnyev majd később találkozik, Bukarestet pedig gondosan elkerüli. Románia felé nem mosolyognak a Kremben. Az általános képből azonban világosan kitűnik, hogy Moszkvának lépéseket kell tennie a balkáni védelmi vonal sebezhető román szakaszának biztosítására. Egyelőre megkísérik Románia elszigetelését. Azután alighanem előveszik a kancsukat.

A Szovjetunió felkészül a világpolitikai konstellációra, amelyben együttműködést kell keresnie a Nyugattal, hogy elejét vegye Kína és a Nyugat összefogásának a Szovjet imperium ellen. Ettől eltekintve azonban mit sem változott világhatalmi célkitűzése, sőt sürgebbnek tartja hatalmi pozíciók biztosítását, mielőtt Kína túl erősse válik. Az orosz hatalmi törekvések egyik hagyományos eszköze az óriási méretű kémiszervezet, amelynek egyik ágát most Angliában leplezték le. Sohasem kétkeltekünk abban, hogy az orosz diplomáciai, kereskedelmi, turisztikai és kulturális megbízottaknak jórésze kémkedéssel foglalkozik, míg a többinek a feladata áskálódó propaganda terjesztése.

Az oroszok számára talán kellemetlen, hogy az angliai kémbojtány éppen most, a „mosolyos diplomácia” idején robbant ki, de szokásukhoz híven most is dühös fenyegetőzéssel reagálnak. Nem hiszünk annak a mesének, hogy maga a KGB rendezte a bojtányt a barátkozási politika elgáncsolása érdekében. Bármilyen legyen a magyarázat,

Csak cádikok jöhetnek?

Írta: DÁN OFRY

Amerikában régóta rossz sajtója van Méir Lanskynek. A „bünszindikátus” egyik vezéréként írják róla. Nemrégiben könyv is jelent meg Hank Messick tollából. Címe: Lansky.

Az alcím pedig azt ígéri, hogy a könyvből megtudható az amerikai alvilág legnagyobb hatalmu alakjának soha még el nem mondott élettörténete. Hank Messick azt is könyve címlapjára nyomatta, hogy Lansky az amerikai „nemzeti bünszindikátus igazgatótanácsának elnöke”.

Nehéz e pillanatban megállapítani, mennyi a valóság és mennyi az írói fantázia szüleménye a Lanskyról szóló könyvben. Annak ellenére, hogy a szenzációsajtó — és ennek nyomán az izraeli lapok jelentős része is — a „Maffia” pénzügyi zsenijeként és zsinfalak mögötti irányítójaként állítja be, tény és való, hogy ez a jelenleg 70 éves zsidó még nem ült a rácsok mögött a neki tulajdonított főbenjáró bühökért.

Vadás és gyanúsítások bőségesen felmerültek körülötte. Az amerikai jogügyi hatóságok azonban nem jutottak el odáig, hogy ténylegesen rátegyék a kezüket. Tény, hogy legálisan, amerikai utlevéllel a kezében szállt fel a repülőgépre, amely több mint fél évet ezeltől Izráelbe hozta. Ha az amerikai FBI federális nyomozóhatóságának elégséges terhelő bizonyítói anyaga lett volna Lansky ellen, aligha iltne ma a herziiai Accadia szállodában.

Ebből persze nem következnek az, mintha Lansky a harminchat cádikok egyike lenne...

Nem zörög a haraszt, ha nem fuj a szél. Aligha vitatható, hogy Lanskynek tényleges kapcsolatai voltak azokkal a kétes figurákkal, akik Las Vegas, a Bahama-szigetek, Miami Beach és több más helyen a reult és más hazárd játékok „iparának” szálait fonták. Azokat a szálakat, amelyek dollár-milliók állítólagos hegyeit eredményezték. Az amerikai jövedelmi adóhivatal némi megkerüléssel...

Hogy ez bűn-e, vagy sem, — bizzuk az amerikaiakra. Emlékeztess, hogy miután semmiféle törvénycikkelyt nem tudtak Al Capone

tény az, hogy a 95 diplomata és megbízott kiutasítása nem sokat változtat a helyzeten. Marad Angliában még 400 orosz hivatalos küldetésben — és néhány száz titokban működő kém és agens, valamint csatlós-állambeli „diplomata”.

Bárhogy módosul is a Kremel hivatalos politikai vonala, az oroszok nem változnak. Ezt bizonyítja a kémbojtány, ezt erősíti meg Jakob Malik zsidózása az UNO-ban, sőt még a letagadott Brezsnyev doktrina megerősítése is.

ne fejére „ráhúzni”, végülis az adótörvény alapján tettek lakat alá, — Lansky is ült 90 napig ezen a címen.

MÉIR LANSZKY

Lansky tehát semmiképpen sem léphetne fel erkölcsi ideálként a jó állampolgári tanfolyamon. Nem tudom, hogy „dicséretére”, vagy egész pontosan furfangos, okos zsidó koponyájának tudható-e be, de tény, hogy bármennyire is ördögi jelenségként állítják be, — Lanskyt nem iltették el jögerősen a törvénytelen szerencsejátékokért és megkevesébe, gyilkosságért, vagy az arra való felbujtásért.

Felmerül a kérdés: miért kell nekünk pápábnak lenni a pápánál? Miért kell Izráelnek „tutletjesíteni a normát” az erkölcsi olimpiáson? Hol van az megírva, hogy Jeruzsálemnek mindenben Washington kedvében kell járnia?

Miért kell Izráelnek nagytöbbséggel vizsgálni egy itt letelepedni akaró 70 éves zsidó multját, aki saját nyilatkozata szerint, már visszavonult és mindössze azt akarja, hogy élete hátralevő idejét Izráelben töltsse pihenéssel?

Ha engem kérdeznének, tömören felelnék: hagyják békében Lanskyt! Engedjék megtelepedni Izráelben. Annak tudatában, hogy sok kérdőjel és sok sötét folt fedezhető fel eddigi életében. Mindez azonban nem indokolhatja, hogy Izrael, amely lényegében azért született meg, hogy otthona és menedéke legyen a világ bármely részében hajba jutott zsidóknak, — bezárja kapuit akár egy Méir Lansky előtt is.

Igaz, a hazatérési törvény (312 szakasza világosan kimondja, hogy a belügyminiszternek jogában áll megtagadni a beutazási vízumot, vagy a letelepedési engedélyt olyanoktól, akik „rovott multnak és veszélyeztethetik a nagyközönség békéjét”.

Ez az eredetileg jószándékkal megszövegezett, de többnyire szerencsétlenül alkalmazott törvényszakasz képezte a jogi alapot például, a néhai Soblen kiadatásához. Emlékeznék még? Az Amerika által követelt és Izráel által kiadott zsidó, utban az Egyesült Államok felé, felvágta ereit a repülőgépben. Soblen így fejezte be életét.

Ha Lanskyt is kiadnák — mert az oléjog megtagadása ebben a konkrét esetben egyértelmű kiszolgáltatásával — aligha ismétlődne meg a Soblen-féle dráma. Lanskyt a jelek szerint más fából faragták. Ez azonban nem volna le semmit abból, hogy a zsidók országából prédaként odadobtak Amerikának, egy talán semmiképpen sem szimpatikus, de mégis csak zsidó öregembert, aki itt keresett nyugalmat és menedéket.

Egyáltalán, — a hatóságok kétbalkezes módon kezelték az egész ügyet. Az első pillanattól fogva. Ha valóban ismerték Lansky multját, miért engedték be? Miért nem iltették fel Luddon az első visszainduló gépre? És ha akár tévedésből, akár szándékosan engedélyezték belépését turistaként, miért volt szükség erre az idegtépő és Izráelre semmiképpen sem jó fényt vető huzavonára? Amit nem tudtak kideríteni róla az elmúlt évtizedekben, azt akara pótolni az izraeli belügyminisztérium néhány hét alatt?

A legmeglepőbb az egészben dr. Jozsef Burg belügyminiszter magatartása. A belügyminiszter hamleti tételődés után, egy héttel ezelőtt egy határozott, hogy elég volt Lanskyból és nem hosszabbítja meg még egyszer ideiglenes látogató vízumát. Ugyanakkor azt is Lansky ügyvédjének tudomására hozta, hogy megtagadja az alijja-engedélyt tőle.

Hogy miért?

Nincs válasz. A belügyminiszter nem indokol semmit.

Nem mintha nem lennének érvei és tárgyi ismeretei határozatának alátámasztására, de mindezeket a szempontokat későbbi időpontra tartogatta. Arra a jogi csatározásra, amely esetleg a felsőbíróságon zajlik majd

le, ha Lansky order nisi útján indoklásra akarja köteleztetni a belügyminisztert.

Lansky azonban egyelőre nem „dobja víz-sza a labdát”. Jóllehet, kedd éjfélt óta vízum és letelepedési engedély nélkül tartózkodik Izráelben, még nem sietett a felsőbírósághoz folyamodni. És ami csak bonyolítja a szálakat, — a belügyminisztérium sem siet a törvény erejével élni és kiutasító végzést kibocsátani ellene.

Az eredmény: Lansky továbbra is az Accadiában tanyázik.

Valami hiba van nálunk a hazatérési törvény értelmezése körül. Többféle mércevel mérjük a hazatérő zsidókat. Egyszer nincsenek korlátozások és jogi, vagy erkölcsi megfontolások, máskor valóságos lincset alkalmazunk egy-egy kipecczett zsidó ellen.

Amikor például, komplett bolondokházát importálunk Bulgáriából a törzsek egybegyűjtése jelszavával, természetes, hogy nem érvényes a hazatérési törvény azon cikkelye, amely kimondja, hogy rovottmultnak és elmebetegnek esetében a belügyminiszter megtagadhatja a minden zsidónak automatikusan kijáró hazatérési jogot...

Mint ahogy, akkor is „nem ér a nevem” címen játszadozunk, ha nembeteg „szakmabeli” kéleányok és professzionális kerítők jöveteléről van szó valamelyik fejlődő észak-afrikai arab országból. Keleti testvéreink érzékenységét ismerve, neyehár senkiksem észszelné venni a bátorságot, hogy megvonja az Atlasz hegység tövéből érkező „minőség alijja” egyik, vagy másik tagjától a hazatérési jogot?

Végülis, — mindnyájan zsidók vagyunk... Ideje lenne bucsut mondani egy általános nemzeti önámításnak. Ne áltassuk önmagunkat. Ne is próbáljuk elhitetni senkivel, mint-ha ebbe az országba csak hétröhös és hétpécéses cionisták, vagy Grál-lovagok jönnek. Helyes lenne egyszer szembe nézni a valósággal. Hogy még a belügyminisztériumban is tudatosodjon: a zsidók nagy tömege mindig akkor alijázta, ha külföldön — bármilyen oknál fogva — tarthatatlanná vált a helyzet.

Ez a valóság. Minden más csakis a tények szépítgetése.

Ha pedig ez a helyzet, mennyivel „veszélyesebb”, vagy erkölcstelenebb Méir Lansky a let-avivi alvilág vadnyugati fenyegetéseinél?

Méir Lansky esetének fordulópontot kell képeznie. Egyszer és mindenkorra tisztázni kell a kritériumokat. Itt az ideje világosan megszabni, hogy hol a határ és ki jöhet haza a hazatérési törvény alapján.

A belügyminisztériumnak azonban egyet szem előtt kel tartania: nem papirmasék, hanem emberi hibákkal, gyarlóságokkal teli, -husból-verből való élőlények számára készült a törvény.

Senki sem akarja, hogy Izráel a világ zsidó bünözőinek találkozóhelye és fellegvárja legyen. Ugyanakkor arra is gondolni kell, hogy nem csak hóféherkék és angyalkák alijáznak, hanem kétséges erkölcsűnek tekinthető típusok is.

KÉT IRODALMI BOTRÁNY

Példátlan botrány foglalkoztatja most a német irodalmi közvéleményt. A bíróság végzéssel megiltotta Klaus Mann „Mefiszto” című regényének újabb kiadását. Egy zsinésről szól a regény, aki karrierje érdekében a hitleristák oldalára áll és a náci-párt segítségével éri el célját. A regényt Gustav Gründgensről írta Klaus Mann, először 1936-ban jelent meg Amszterdamban. Most egy müncheni kiadó akarta újra kiadni, de Henrik Höfgen színész — Gustav Gründgens fogadott fia és emlékének ápolója — kérepetet nyújtott be, s a kiadás megiltását kérte bírói végzés által, mert — ugymond — sérti egy művész emléket. Az elsőfokon meghozott tiltó végzés után fellebbezésre került sor, de másodfokon is megiltották a könyv németországi kiadását. Hozzá tartozik a történethez, hogy a színész, akiről a regény szól, Klaus Mann nővérének, Erika Mann-nak férje volt egy rövid ideig.

Milena Milani olasz írónő eddig háromszor volt elítélve, mert nemi problémákról írt nagyon szabadon, s Olaszországban ez bírói eljárást von maga után — most pedig negyedszer emeltek vádat ellene, ezúttal a klérus kezdeményezésére. „Mai napok, elmúlt napok” címmel regényt írt és abban nem kevesebbet állított, mint hogy a Vatikán tévesen informálja az Istent, ezért lett az Isten meggyőződéses konzervatív. „Ez annyira megrögződött, hogy az Istennek talán nem is jut eszébe a Földről kapott tájékoztató jelentések ellenőrzése” — írja. Vallás-sértés címen emeltek Milena Milani ellen vádat.

KÖTÖTTSEÉG

Pénze többet ér a drágasági indexhez kötve.

A „Tmurá Kfula” tervben elhelyezi pénzét és dupla ellenértéket kap érte, plusz ingyen életbiztosítást.

És ami mindennél fontosabb — pénze megörzi értékét a rögzítéssel.

PÉNZE TÖBBET ÉR NÁLUNK

BANK HAPOLIM

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

IGY HÁZASODNAK KINÁBAN

Talán soha nem érdekelt még a világ ilyen intenzíven Kína iránt, mint ezekben a hetekben-hónapokban. Nixon Pekinbe készül, lehet hogy már csomagol is. — A kínai UNO-küldöttség tagjai pedig szintén készülnek már a nagy utra. Rövidesen New Yorkba, a világszervezet központjába repülnek. A világ érdeklődve figyel: mi történik a kommunista kínai birodalomban, hogy élnek Mao alattvalói. Alább egy külföldi riportert írását adjuk a kínai házasság problémáiról.

„A virágos hintó különféle módon díszített ernyőkkel, függönyökkel volt letakarva, az ajtókat csak akkor tarták fel, amikor a tiszteletadás befejeződött. A hintóban a rázástól-kuporgástól se eleven, se holt új asszonyt a kísérő asszony, meg az anyja előbb kissé rendbeszédte, csak aztán tápázkodott föl. A lábat láttam meg először, amint kilépett a gyalogbintóból. Ajaj, megetté a fene! Magamban elkeseredve nyögtem egyet. A láb amely kinyult a hintóból, bizony egy három hüvelyk nagyságú aranylótuszoska volt!”

Kuo Mo-zso, a legnagyobb élő kínai író eleventi meg így önéletrajzában azt jelenet, amikor megpillantotta első, szülei által is láthatatlan kiválasztott feleségét — már az esküvőn! Kuo Mo-zso Szecsán tartományban született, szülei parasztok voltak és a század elején a kínai parasztiadaloknak nem sok közük volt ahhoz, ki lesz életük párja. A fiatal diák már falujától távol, a tartományi székhelyen tanult, mikor levél érkezett anyjától.

„SORSUK KETRECEBE

ZÁRVA

De időzzük csak öt: „A levél arról szól, hogy anyám megkötötte az eljegyzést novemberben. A leány családja a Szuci faluba való Csang familia volt, rokonság is volt közöttük, a nemzetisége való egy nagynéni révén. Ez a nagynéni intézte személyesen a közvetítést. Velünk egyenrangú család volt, aztán a nagynéni maga ment el háziúrnak, s azt a hirt hozta, hogy a leány igen rendes, tanul is, a lába sincs elkötözve: így hát nem tartották szükségesnek, hogy kikérjék beleegyezésemet, s megállapodtak a házasságban nélkül.

„M'LAI”

lepedők, párnahuzatok, abroszok, takarók és főzőközköz KÖZPONTI RAKTÁRA ARPELDAK: lepedő, amit nem kell vasalni 140x210

20.— IL. helyett 15.— IL. mindössze Kockás gyapjútakaró 50.— IL. helyett 45.— IL. mindössze

★ Fehér párnahuzat 45x65 4.40 IL. helyett 3.40 IL. mindössze

★ SPECIÁLIS AJANLAT „Nes” fehér pamutlepedő 140x200 8.17 mindössze Minden áru kitűnő minőségű és ára reklámár.

„M'LAI” T. A. Gruzenberg u. 24., az „Ophir” mozival szemben.

A későbbi írók és szüleit azonban a jó nagynéni becsapta: a kiszemelt menyasszony lábát bizony elkötötték. A régi kínai szépségideál szerint a megnyomorított, járó is alig tudó, elkötött lábú nő volt a legszebb, ez azonban a modern felfogású kínaiak számára már sokkal inkább a mult egyik visszatérítő örökségének számított a század elején is. De ha vissza is hőkölt a fiatal Kuo az „aranylótuszoska” megpillantásakor, mit volt mit tennie, a hétérszakra szóló lakodalmat bizony megtartották. A mesze föléről, fey veres kísérettel érkezett násznép — a környéken ugyanis banditák kószáltak — hajnalotól napestig mulatott, s az új pár végigcsinálta az összes hagyományos szertartást. Az oltár előtt egymással szemben meghajolva meg történt a házasságkötés, majd a völgyben egyik kezében gyertyát tartva (fényes nappal), másikkal a mögötte haladó menyasszony fejéről lógó fekete fátuszosalagot fogva, belépett a nászszobába. Itt kiitták az ugynevezett közös poharat, és ekkor — csak ekkor — nézhettek először egymás szemébe.

„A szembe nézés szertartása abból áll, hogy a völgyben lebotolja a menyasszony fejéről a fátuszosalagot. Jóságos ég — nyögtem újra magamban. A látványból, amely szemem elé tárult, csak két hatalmas gorilla-orlyukra emlékszem!”

Kuo Mo-zso e házassága az esküvővel véget is ért, visszatért a városba tanulmányait folytatni, de ez ritka kivétel volt. Azok, akiket a multban egyszer így összehoztak, legtöbbször életük végéig így maradtak, az író szép kifejezéssel: „sorsuk ketrecébe zárva”.

„A SZABAD PÁRVÁLASZTÁS

JOGA

A szülők mindenhatósága gyermekük fölött, egyike volt a hajdani Kína legjellemzőbb vonásainak. A régi, Konfuciusz ókori filozófus tanításain alapuló tekintélyelv évezredek át érvényesült. Minden a teljes engedelmességet sugallta az idősebb szülőknek, s mivel a házasság kezdetben nem annyira családalapítást, mint inkább az após családjának gyarapítását jelentette, természetesen vélték, hogy a völgynek nincs beleszólása. Másrészt az esküvői ünnepség a család rangjának kifejezése volt, s a kínai paraszt nem egy szer anyai kölcsönt vett fel a nagy lagzira — melyért aztán gyermekeinek egész életükön át hálásnak kellett lenniük — hogy örökre eladósodott. A szegegyebb parasztok, ha nem volt pénzük az esküvőre, gyermekmenyasszonyt vásároltak fiuk számára, azaz tíz-tizenkétes gyereklányt vetek házukba, általában kiméletlenül kizsákmányolták, majd szerény menyegzőt tartottak. Az eladók, azaz a szülők, akik gyermeküket ilyen korán eljegyezték és kiengedték a családi fészekből, szintén a legszegényebbek közül kerültek ki. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy a kínai forradalmárok közül sokan először a szülők zsarnoksága ellen indultak harcba, s csak később találtak rá a szélesebb forradalmi eszmékre. — Az sem meglepő, hogy a kínai kommunista programja már a polgárháború éveiben igen sok elnyomott kínai nőt nyert meg pusztán azért, hogy a szabad párválasztás jogát hirdette.

A kérdés ma is napirenden van, nemrég a Kínai Kommunista Párt elmeleti folyóirata, a Vörös Zászló foglalkozott vele. A lap egyik kommentárja a helyi vezetői szeméretét, hogy elhanyagolták a házasság régi formáit, a „veszek-eladok házasság” elleni küzdelmet, s ennek eredményeként, — ahogy a kínai lap megfogalmazta, — az osztályellenes támadásba lendült a házasság frontján.”

AZ ÚJ TIPUSU. TAKAREKOS HÁZASSÁG. Gyakorlatilag persze inkább arról van szó, hogy a „kulturális forradalom” elevenezési harcaiban, amely 1966-ban kezdődött, s amelynek során a régi pártbiztosokat és állami szerveket felszámolták a hétszázmillió országban, — a kádereknek természetesen nem sok idejük maradt a házassági előítéletek elleni küzdelemre. Mi történt? A történelem szemétdombjáról? — A Vörös Zászló megfogalmazása szerint — újra „előmáztak” a mult figuráit, a házasságközvetítőket, a jóskát, a földjósok. (A geomanta, vagy más néven a földjós a tárgyak helyét szabta meg, hogy az kedvére legyen a szellemeknek: erre nézzen a ház homlokzata, hol álljon a nászgyűjtés.) A lap felmerte szavát a korai házasság ellen is, amely „a család élet szük posványába süllyeszt” az embereket — ma a hivatalosan kívánatos házassá-

létezett korábban, de milliók, tízmilliók számára ismeretlen is volt, egyszerűen nem állt összhangban addigi világgal. A probléma méreteit jól érzékelteti, járó 1955-ben kiegészítő intézkedést hoztak, kimondva: — a házasságot bejegyző hatóságoknak előzőleg tájékoztatniuk kell a két félt a törvény előírásairól — vagyis arról, hogy a frigyhez személyes hozzájárulásuk is szükséges.

A házassági törvény életbelépése után, sok százezer, szeretet nélküli köteleket bontottak fel — de természetesen milliók maradtak meg, hiszen nem mindenkinél volt ereje változtatni során, különösen akkor nem, ha a mult, a hagyományok megtöltik. Kínában győzött a forradalom, de sok százezer ember él továbbra is falun, a régi rokon kötelek között. A gazdasági viszonyok megváltoztatása gyorsabban meg, mint a gondolkodás. A népi hatalom helyi vezetőinek azóta is küzdeniük kell az előítéletek ellen.

A kérdés ma is napirenden van, nemrég a Kínai Kommunista Párt elmeleti folyóirata, a Vörös Zászló foglalkozott vele. A lap egyik kommentárja a helyi vezetői szeméretét, hogy elhanyagolták a házasság régi formáit, a „veszek-eladok házasság” elleni küzdelmet, s ennek eredményeként, — ahogy a kínai lap megfogalmazta, — az osztályellenes támadásba lendült a házasság frontján.”

AZ ÚJ TIPUSU. TAKAREKOS HÁZASSÁG.

„MINDEN HARMADIK

IZRAÉLI ASSZONY ALLÁSBAN VAN!

A munkügyi minisztériumban külön osztály foglalkozik a nők körülményeinek a kialakításával, amelyek a nők munkába állításához szükségesek. Zohár Kati asszony vezeti az osztályt. Néhány nappal ezelőtt újságikkal formájában tette közzé a legfrissebb statisztikai adatokat, amelyek szerint az izraeli nők mintegy 30 százaléka dolgozik. A felmérés 14-60 év között vette tekintetbe a nőket, tehát gyakorlatilag az a helyzet, hogy minden harmadik izraeli asszony állásban van. Különösen az utóbbi három évben emelkedett a dolgozó nők aránya. A jelenlegi helyzet már biztatóbb, de nem kielégítő. — Azért dolgozik az osztály — ír-

BORKABÁTOK

nők és férfiak számára, készen és rendelésre, a legjobb minőségben, kedvező áron. FARKAS, Tel-Aviv, Akiba Éger 8, Táchnáná Merkazit, — az 52-53-as autóbusszal szemben. ☎

VAMOS ORTOPÉD SPECIALISTA

MODERN BETÉTEK MINDEN CIPŐBEN HORDHATÓK ● EUJEL-NAPPAL VISELHETŐ SÉRKÖTŐK ● ORTOPÉD FÜZŐ HASKÓTÓ ● GUMIHARISNYA ● Tel-Aviv, Passage, DIZENGOFF ST. 155 ● Tel. 22 72 84.

Hölgyeim!

Kifogástalan szabású elegáns szoknya BINDER KONFEKCIO Tel-Aviv, Náchlát Benjámin u. 21, tel. 623081 ● Rendeléseket méret után vállalunk ●

MAMÁK FIGYELMÉBE!

Felöltöztetjük gyermeiket 18 éves korig a legújabb divat szerint. MINDEN EXKLUZÍV! MÁRTA TEL-AVIV • BEN JEHUDA 30 Telefon: 22 82 92

A tévé ellenére

NEM HALT MEG A FILMHIRADÓ!

— Margot Klausner, a Herzlia filmstúdió igazgatója szerint ezután is szükség lesz hira-

— Azelőtt 50 millió jegyet adtak el egy évben. Az utóbbi esztendőben — tekintettel a tévé konkurenciájára — már csak 32 millió jegy kelt el.

Néhány nappal ezelőtt arról értesült a mozibárák közönség, hogy nincs többé filmhiraadó. Eddig a 270 izraeli mozi közül 60 filmszínház közönségének rendszeresen levetítették a heti hiraadót — most befellegzett a műfajnak. Annyi év után megszűnik a hiraadó.

Megszűnik? Margot Klausner asszony, a Herzlia filmstúdió igazgatója, — nem akar ebbe egykönnyen beleengedni. Vele készült az alábbi interjú. — Mióta van rendszeresen filmhiraadó az országban? — 1933 óta. — Ki teremtette meg a műfajt nálunk? — Natan Axelrod. Tőle vettem meg a jogokat ezelőtt 15 esztendővel. Akkor még csak hat másolatot készítettek a hiraadóból — vagyis hetenként hat mozi közönségének készült az anyag —, de később megindult a fejlődés és eljutottunk heti 60 másolatig.

— Mibe került a moziknak a hiraadó? — Ingyen kapták. — Ugyanis minden hiraadóba beleépítettünk két és fél pernyi hirdetést, annak a bevétele fedezte a költségeket. Néha még valami haszon is maradt a hiraadón... — Ez nagyszerű. Mi tehát a baj? — Később kicsit változott a helyzet. Bizonyos átszervezésre került sor, de az történt, hogy csökkent — mégpedig elég drasztikus módon csökkent — a moziba járó közönség száma, ez elkedvetleníti a hirdetőket.

— Milyen mértékű a csökkenés? — A példamutató, a sajtóban „forradalmi” minősített esküvő szerényen zajlik le. A rokonság teát iszik, s a szülők nászajándékul Mao Ce-tung műveit veszik ajándékba az ifjú párnak. Az esküvő után a násznép együtt tanulmányozza az elnök tanításait. A lényeg nem a dínam-dánom, hanem „a forradalom szolgálata”.

A munkügyi minisztérium jelentő: MINDEN HARMADIK IZRAÉLI ASSZONY ALLÁSBAN VAN!

ja Zohár Kati —, hogy még jobb feltételek mellett alhassanak munkába az asszonyok. Egyként 1970 folyamán halmozta mintegy tízezer lány és asszony jelentkezett munkára a különböző munkaerő-hivataloknál.

Az egyik legfontosabb kérdés, hogy kevés nálunk a napközi otthon, ahová a dolgozó anya nyugodt szívvel beadhatja gyermekét, amíg végez a munkahelyén. A munkügyi minisztérium asszony-foglalkoztatási osztálya szorgalmazza, hogy minél több intézmény létesítsenek a különböző gazdasági és helyhatósági szervek. 1973 végére további 8000 gyermek számára lesz hely az új, vagy a meglévő, de kibővíthető napközi otthonokban, ami egyet jelent sok ezer további munkakézzel, mert az anyák alig várják ezen intézmények felépítését.

Az osztály munkatársai általában éber figyelemmel kísérik a munkapiac jelenségeit mind szerzési, r nd szociális, mind jogi szempontból és azonnal akcióra készek, ha a dolgozó asszonyok további érdekvédelmére lehetőség nyílik.

HÁZASSÁGI BONYODALMAK TANZÁNIÁBAN

A Tanzániai Nők Nemzeti Szövetsége gyűlésének résztvevői szinte toporzékolnak és ütemesen kiáltották: „Egy férj — egy feleség! Nincs más feleség!” Azután folyamodványokkal árasztották el a kormányt.

A nők felháborodása azzal magyarázható, hogy a tanzániai kormány előterjesztette a házassági törvény reformját. Tanzániában az egyenlő keresetűek mellett ösödök óta élnek többnejű mohamedánok és természeti vallásúak (pogányok). Nyerere elnök ezt a visszásságot így magyarázza: „Sohasem tudtuk megérteni a mohamedánoknak azt a jogát, hogy négy feleséget tarthassanak, a természeti vallásúak pedig akár tíz, vagy huszat is. Ha azonban katolikus vagyok, és az egy nőt veszek feleségül, bíróság

— Tehát bucsuzunk örökre a mozihiraadótól? — En nem mondtam még ki az utolsó szót. Pályafutásom folyamán először fordult elő, hogy meg kellett szüntetnem egy intézményt. Mivel a tévé naponta ad időszerű hiraadót, azzal a heti mozihiraadó nem versenyezhet. Az én javaslatom volt, hogy

ben az esetben kikerülhetnék a tévével való állandó összehasonlítást. Másrészt, szerintem, amúgy is kell adni valami rövidfilmet a nagyjelmű, kulturális, előbb-utóbb valami olyanféle megoldás kell, ami az én javaslatom. Ha sikerül meggyőzőségeket, mégis lesz filmhiraadó. Nagyon szeretném...

HOLLANDIAI LEVEL: NEM KERESIK A NŐKET

A holland nők egyenrangúságáért küzdő szervezet, Dolle Minna tagjai, úgy látják, szabadságra mentek, vagy letargikus hangulat hatalmasodott el rajtuk. Csak így történhetett, hogy Biesheuvel új miniszterelnök mindenemű tiltakozás, tüntetés nélkül alakíthatta meg az új kormányt, amelybe csak egy nő került be.

Phia van Veenandaal, az 53 éves politikus csak hosszas latolgatás után választották meg művelődésiügyi miniszteré. A több hetes kormányalakítási erőlködés után Barend Biesheuvel miniszterelnök végre közzétette az új kormány összetételét, s a parlamenti képviselők az ünnepi felhívás elolvasása után a nőket is. Ez nem lepte meg őket, mert másfél évtized alatt megszokták, hogy egy nő van a kormányban. A megdöbbenést az volt, hogy nem a jólismert dr. Marga Klompe kasszony állt a komoly férfiak között. Pedig 15 évig miniszterkedett.

Továbbá: van Veenandaal asszony mindmáig csak államtitkári tisztséget töltött be a művelődésiügyi minisztériumban, és sok kollégája ma is kételkedik képességeiben. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az az egy felig-alig választották meg. Az egészben az a legjellemzőbb, hogy a kormányalakítási tárgyalások túlfűtött légkörében gyakran elhangzott a javaslat, hogy egy-egy nőt is meg kellene biznizni miniszteri teendőkkel, sajnos azonban — nagyon sokan elneveztek. Miért? A magyarázat rövid: a nők nem kívánatosak ilyen magas tisztségekben. Sőt, Jan Udink, a konzerva-

A holland kormány — vagy ahogy tréfásan nevezik: a férfiak klubja — félte őrzi a „férfiak egyeduralmát”, és úgy véli, hogy a nőnek otthon a helye. De mit mondanak a nők? — A család nem foglalkozhat a annyira a nőket, hogy ne vehessenek részt a társadalmi életben. Ha egy nő azt állítja, hogy még újságolvasásra sem futja idejéből, akkor hazudik — mondta Haya von Somern, az egyik párt vezetője, 6 pedig csak tudja, hiszen jómaga is családanya.

Az a körülmény, hogy a parlament 150 képviselője közül csak 15 nő, valamint, hogy a nők nemigen vesznek részt a társadalmi munkában sem, azt mutatja, hogy a nők társadalmi fejlődésében nagy hiányosságok vannak. A nő életét a gyerek, a konyha, a templom határozza meg, a nevelés, az iskolai képzettség, az illemtudás maradi előírásai rányomják bélyegüket életfelfogására. A hátrányos megkülönböztetés a munkavállalásban is megmutatik: a nők ugyanazért a munkáért alacsonyabb bért kapnak, mint a férfiak.

A kormányalakítási vitában megmutatkozott nőellenes hangulat arra utal, hogy a holland nők — bármennyire fejlett ország lakói is — még sokáig nem lesznek egyenrangú tagjai a társadalomnak. A cherchez la femme kifejezés Hollandiában, úgy látszik, csak kicsinyítő értelemben használatos. Megint azt rebesgetik, hogy Elvis Presley változóiban van feleségétől, Priscillától. A rock and-roll koronázatlan királya, aki az utóbbi időben jóformán csakis filmekben énekel, már néhány hónapja nyilvánosan mutatkozik Peggy Lipton fiatal tévé-sztár társaságában. Miután valószínű, hogy a két színész nem sokára közös tévé-sorozat készíti, feltételezhető, hogy a nagy szerelmi affér inkább nagy reklám-afférnek tekinthető.

JICCHÁK ADTA, JICCHÁK ELVETTE

Írta: EFRAJIM KISHON

...Társadalomellenesnek tekinthető, ha az ember atyái örökségéből hűz hasznát. A vagyon az államot illeti meg, azokat, akik a bőséget nyújtották. Természetesen gondoskodás történt tisztességes nyugdíj útján az övegy megélhetéséről. De amit az ember összegyűjtött — halála után a társadalomé kell legyen."

(Jicchák Ben Aharon hlszadrutit főtákar, a Dávárnak adott interjújában, 1971 szeptember 9-én.)

Amikor éreztem, hogy fogytán az erőm, ágyam köré gyűjtöttem örökösömet és elbúcsúztam tőlük. Tömeges félkörben álltak az állam kiküldöttéi és feltűnő türelmetlenséggel hallgatták utolsó szavaimat. A zsúfoltság meglehetősen nagy volt. Az állami jövedelmek kormánybiztos például talicskával érkezett és a Máárah képviselőjében szereplő dr. Bár-Bicuá hordárokat hozott magával. A Keren Hájeszod igazgatója a takarót rángatta rólam állandó jelleggel, de egyelőre nem engedtem, hogy elvegye.

— Közleg a vég, már útban van a nagy kazás — mondtam örökösöknek elhaló akartam — és már nincs sok időm... Meg akartam köszönni önöknek mindazt a boldogságot, amelyet nekem okoztak életem folyamán...

— Szót sem érdemel — motyogta a városi adószabály igazgatója —, csak kötelességüket teljesítették.

— Eppen ellenkezőleg — folytattam —, különleges örömet okoz számomra, hogy nem családom tagjai pazarolják el szerény vagyonkamat, hanem az visszatér a forráshoz, a nemzeti kezébe...

Az adóbehajtó könnyedén megismogatta a kezemet és a gyűrűt. Az ajtó mellett övegyem szorongott a gyerekekkel. Valamennyien intettek, de nem engedtem őket közel magamhoz, miután nem képviselik a társadalmat. Két városi ellenőr állt mellettük, arra vigyázva, ne hogy bármibe hozzányúljanak a házban. Csendet kértem:

— A Keren Kájemet direktóriumára hagyományozom ingatlan javaimat, hogy az intézmény vegye földekkkel is rendelkezzen — nyilatkoztam gyenge hangon —, a kocsimat soroslátra bocsátom a miniszterek között, hogy adják ajándékba sofőrjeiknek halálom után. A falakon függő képek természetesen a Szolel-Bonét illetik meg...

— Már bocsánatot kérek — szakított félbe udvariasan a Kneszet szóvivője —, van kilitás nemű készpénz?

— Van — válaszoltam gyengédn. — Bankbetétem automatikusan átutalandók a Kneszet-képviselői repülési alapjára. Viszont — tettem hozzá —, viszont a rövidléjárati kölcsönöket, amelyeket életem folyamán vásároltam, a vámról kívánom hagyományozni

— Közönöm — hajtotta meg fejét a vámgazgató —, és valami bírtot is, ha lehetséges.

A ruhásszekrényből fojtott kiabálás hangja szűrődött ki. A városi közművek képviselője elszántan barcolt a sötétben nadrágjaimat a végrehajtók kiküldöttével. A rendőrkapitány arra kényszerült, hogy személyesen avatkozzék a vizsgálóba és lefoglalja egész ruhátartamam bírósági bizonyítékként. Teljes erőmmel igyekeztem távol tartani anyámat, aki állandóan az örökösök közé furakodott és szemmel látható várokozással az ágyam mellett térdeplő pénz-

ügyminiszter fejére helyeztem áldó kezeimet: — Onre hagyományozom a sajtóban összegyűjtött nyugdíjalomat — leheltem —, azzal a kifejezett feltétellel, hogy újjáépítik vele a názáreli textilipart. Adassanak ékszerem a Bituach Leuminak és helyeggyűjtésem a Tnuávanak. Ami pedig házamat és életem utolsó napjáig odaadón ápolat városgörtemet illeti, legyen az Jicchák Ben Aharon főtákar üdülője, amolyan dácsa-féle...

Spontán taps hangzott fel és szívemet eddigéle ismeretlen végső meglepés töltötte be: igen — mondogattam magamban —, igen, ezért érdemes volt takarékoskodnom egész életemben, érdemes volt átdolgoznom a hosszú éjszakákat, érdemes volt vakáció nélkül fáradoznom évtizedeken át. Minden érdemes volt ezért a csodálatos percért, amikor végre átadhatom munkám megérdemelt gyümölcsét az ercezsizraeli héber dolgozók általános szakszervezetének...

Ráitítottam a Keren Hájeszod igazgatójának a kezére, amiért megint megpróbálta lehúzni rólam a takarót.

— Kívánom, hogy szövegeimet egyenlő arányban osszák el a külügyminisztérium és a Statisztikai Hivatal között — határoztam —, nehogy összevesszenek halálom után. Könyvtáramat a labdarúgó szövetségére hagyom. Ez az egész. Ha efilejétek volna valamit, barátnak, seba, ügyis átkerül minden a Máárah béisó titkársághoz...

Dr. Bár-Bicuá abbahagyta egy pillanatra a televízió becsomagolását és melegen megszorította a kezemet. Az Egged és a Dan igazgatói, akik éppen a hanglezárástól cipelték, zokogtak, mint a záporos. Felemelkedtem nyoszolyámon:

— Az igazság az — közöltem —, hogy most, miután visszaadtam mindent azoknak, akiknek vagyonomat köszönhetem, kezdem sokkal jobban érezni magam. Sőt, attól tartok, hogy esetleg meg is gyógyulhatok, amiért máris elnézésükért esedezem...

Körülottem némileg elhomályosultak a pillantások és a Kupat Cholim képviselője ideges pillantást vetett orrájára. Az asszony és a gyerekek, mintha felébredtek volna, megint intetni kezdtek. Viszolyogtam társadalomellenes viselkedésüktől és mohó vágyuktól, hogy könnyű hatagatásban részesüljenek. A világon semmit nem kapnak tőlem, fogadtam meg bensemben, menjenek dolgozni, mint a hatóságok. Az asszony megelhetése biztosítva van, tisztességes övegyi járadékot kap havi 94,83 font összegben és többé egy szót se halljak az egészről! Felkeltem és kezdtem öltözködni:

— Van itt ügyvéd?

Az állami jogtanácsos könyökével tört magának utat a tömegben.

— Jobban megfontolva a helyzetet — közöltem vele —, elhatároztam, hogy még életemben a közösségre hagyom javaimat. Eltökélt akaratom, hogy mindentől megfoszjam reakciós családtagjaimat, akik mindenféle törvényes kibúvó segítségével megpróbálják elvinni a nép képviselőitől a jogos örökséget...

És ebben az értelemben azzal a felszólítással fordultunk polgártársainkhoz, hogy még életükben osszák szét javaikat a különböző intézmények között, Ben Aharon marxista-pszichodellikus-eredeti fellogasának szellemében. Biztos, ami biztos.

(Héberből fordította: h. e.)

KÜLÖNVELEMÉNY

NEKÜNK KEVESEBBET SZABAD?

Írta: KARMEL JOCHANAN

Az egyik nyugateurópai ország fővárosában állomásozó izraeli nagykövet állapította meg nemrég, hogy „a világ népei már kezdik természetesen tekinteni, hogy Izrael létezik, de még nem tekintik természetesen, hogy Izraelnek győzni is joga van”.

Igazi diplomata-teljesítmény. Ha akarom pozitív, ha úgy tetszik negatív kijelentés. Végeredményben nem kis dolog, ha a „gójok” végre megszokták azt, hogy létezzünk, jelentős részük számára ez agyáltalán nem volt természetes, és valószínű, még ma sem szívesen látott tény. De ugyanebből a diplomatikus megnyilatkozásból az is kiténik, hogy azok, akik már beletörődtek pusztá létünkbe, még nem hajlandók beletörődni abba, hogy a zsidók ugyanolyan nép, mint a többi és nem szabad nekik kevesebbet, mint a többieknek...

Előbb-utóbb gondolom, ebbe is bele fognak törődni. Az, hogy előbb történik-e inkább, mint utóbb, nagyjábólra rajtok mulik. A legfontosabb lépés abba az irányba, hogy a világ népei velük egyformán ismerjenek el bennünket, és ne kételkedjenek abban, hogy nekünk sem szabad kevesebbet, mint nekik: hagyjuk abba azt a kétségbeesett erőfeszítést, hogy minden áron tetsszen akarunk nekik. Nem szükséges minden egyes politikai, vagy katonai lépésünkkel kétségbeesetten szabadkozni és magyarázkodni a világ előtt. A világ többi népe sem teszi ezt. Egy normális nép általában megteszi azt, amit a saját szempontjából a leghelyesebbnek tart, és azután édes-keveset tördök azzal, hogy a többiek mit szólnak majd hozzá? Ha tetszik nekik, annál jobb, de ha nem, az se nagy tragédia. Az egész magatartásunkban ezen a téren van valami galuti emlék. Ott tartották a zsidók mindig — nagyon is érthető okokból — rettenetesen fontosnak, hogy mit fognak mondani a gójok?

Ami azonban ott magától értetődő volt, mivel a befogadó népek voltak az ország urai és legtöbbször a tetszésüktől, vagy nem-tetszésüktől függött a zsidók sorsa, — ugyanakkor a független és önálló Izrael esetében bántó és fölösleges, mivel itt mi vagyunk az ország urai és nem tartozunk alaposabb számadással senkinek, akár csak ök.

A baj gyökere, gondolom, ott van, hogy nagyon nehéz a világ népeitől elvárni, hogy magukhoz hasonlóknak ismerjenek el minket és tudomásul vegyék: nekünk nem kevesebb jogunk van győzni, mint nekik, amíg közöttünk, Izraelben is vannak olyan politikai rétegek, amelyeknek a szemében ez még ma sem természetes, és legszívesebben minden nap térden állva kérnék bocsánatot az araboktól, mert elkövtük azt a rettenetes bűnt, hogy meg mertük verni őket, és nem hagytuk tőlük megsemmisíteni, sőt talán kiirtani magunkat.

Az egyik bizonyíték arra, hogy közöttünk is vannak olyanok, akik kétségbe vonják a jogukat a győzelemhez, az a furcsa és neveltséges komolyság, amivel nálunk bizonyos körök az Egyesült Nemzetek Szervezetének, vagy a Biztonsági Tanácsnak a különböző

döntéseivel viszonyulnak. Vannak olyan politikai körök az országban, amelyek a politikai bölcsesség csúspontjának azt tekintik, hogy Izrael hajtsa végre a Biztonsági Tanács 1967 november 24. számú „határozatát”, vagyis minél gyorsabban vonuljon vissza az összes elfoglalt területekről. Ezek a bölcs férfiakból álló csoportosulások annyira nagy tisztelettel viseltetnek az UNO határozatát iránt, hogy azt is bele kívánják — persze kárunkra — magyarázni, ami abban nincs is benne, hogy tudniillik „a” területekről kell visszavonulnunk, és elegendkeznek arról, hogy még ez az Izrael számára kedvezőtlen UNO-határozat sem követelt visszavonulást minden feltétel nélkül.

De tegyük föl, hogy az UNO határozata valóban az összes területek kiirtását követelné tőlünk. Miért olyan rettenetes fontos az? Emlékeztessen szírián, még nem volt a világon egyetlen olyan állam sem, amely végrehajtott volna egy UNO-határozatot, ha számára nem felelt meg.

Elenjártak ezen a téren az arab államok, amelyek 1947-ben nyíltan bejelentették, hogy nem veszik tudomásul a Palesztina felosztásáról szóló UNO határozatot és a fegyverek erejével fogják megakadályozni, hogy ennek a határozatnak megfelelően, a zsidó állam megszűljen.

Igértük meg is tartották, és nem rajtuk, hanem rajtuk mulott, hogy mégis megszületett a zsidó állam. Az UNO nem is tett 1948-ban semmit annak érdekében, hogy sa-

ját határozatát végrehajtsák, és na a zsidók ebbe helyezték volna a bizalmukat a saját erejük helyett, akkor ma egyikünk se lenne itt. Eppen ezért viszont a legneveltségsébb állítások közé tartozik, hogy Izraelnek több kötelezettsége van az Egyesült Nemzetekkel szemben, mint a többi államnak, mert mi az UNO határozata következtében léte-zünk. Jól is néznék ki akkor...

Az UNO és a Biztonsági Tanács hozott azóta néhány száz olyan határozatot, amelyeket soha senki nem hajtott végre, és senki a világon nem is emlékszik már azokra. Mondanom sem kell, hogy már a meghozatalukkor sem igazgatta fel magát senki ezen határozatok felett. Miért kell nekünk ezen a téren másként viselkednünk a világ összes többi népével és komolyabban venni az UNO határozatát, mint ök maguk?

Még rettenetesen mérsékelt külügyminiszterünk, Aha Even is kijelentette, hogy az UNO-ban van negyven olyan állam, amely — ha az arabok követelik — azt is hajlandók megszavazni, hogy a világ lapos. E kijelentés óta ezeknek az államoknak a száma nyilván még gyarapodott. A most felvett arab törpeállamok együttesen sincs sokkal több lakosuk, mint Tel-Avivnak. Ugyanakkor arra, hogy egy újabb zsidó állam is megszűljen, és UNO-szágóhoz jusson, gondolom semmi kilitás nincs.

Mi értelme van tehát, hogy mi komolyabban vegyük ezt a szervezettel, mint a világ népei, holott minden okunk meg van arra, hogy meg kevésbé törődjünk határozataival másokkal, hiszen az UNO a mai összetétele mellett sokkal ellenségségsébb velünk, mint a világ bármelyik más államával szemben.

I N D E X

Írta: RÖSSEL MORDECHAJ

Bár az index szót sok vonatkozásban használják, merem állítani, hogy nálunk, ha kiejti valaki ezt a szót, senki sem gondol a katolikus egyház által prohibált könyvek indexére, hanem az annál sokkal létköznapibb drágasági fokmérőre, amely közvetlenül befolyásolja életrivonalát.

A dolgozó emberek százezrei szinte megszakítás nélküli küzdelmet folytatnak a számukra oly fontosnak vélt index tiszteletben tartásáért és szakszervezeti körök úgy gondolják, hogy ez az instrumentum alkalmas elmélyült társadalmi és gazdasági ellentétek kiegyenlítéséhez.

Lehet, hogy sok évvel ezelőt még volt valami gyakorlati értéke a bérörögítésnek, ma azonban a helyzet megváltozott és az index nem több az illúzióval.

Volt idő, amikor szerény áremelkedések esetében néhány fontos drágasági pótlék, ha nem is kártalanítót teljesen a dolgozót, de legalább megközelítően lépést tartott az inflációval.

Ma az árak és bérek egymást-kergetésében, a bérek reális értéke mindig mélyen az árak alatt marad.

A statisztikai hivatal által időnként közreadott index-változásokat mesterségesen irányítják, amelyeket átmeneti szubszidiúmok és pénzügyi érdekek diktálnak. Ennek az egészségtelen módszernek köszönhető, hogy a differenciálódás egyes társadalmi rétegek között mind nagyobbá válik.

A pénzügyminisztérium által legutóbb végrehajtott leértékelés még súlyosabbá tette a helyzetet. Nem tulzás, amikor egyesek azt állítják, hogy általa a gazdagok még gazdagabbak lettek, a szegények még szegényebbek.

A fix-fizetésből élő dolgozó bizalma erős megpróbáltatás előtt áll, amikor hallja a pénzügyminiszter nyilatkozatát, hogy a pénzügyminisztérium mindössze 4-5 százalékos áremelkedést von maga után.

Ez a kijelentés mintha légúres térben (Folytatása a 6. oldalon)

הילווה קצר הונד

MAGASABB HOZAM

Ezen a héten a következő sorozatok kerülnek kibocsájtásra

Sorozat	Vásárlási ár* a közönségnek 1000 fontonként	Évi hozam (a teljes jövedelmi adó levonása után)
18 hónapra	936.45	9,125%
12 hónapra	958.72	9,000%
6 hónapra	979.64	8,750%
3 hónapra	990.21	8,500%

MEGVÁSÁROLHATÓ MINDEN BANKBAN
ÉS AZ ÉRIEKTŐZSDBE TAGJAINÁL

בנק ישראל

MA ESTE TEVE-BEN

19:50: A Hét — hangos heti híradó

21:30: Ironside — „M.C.I.”

22:20: Mábát sporthíradó

22:00: Hírek. Befejezésül egy mondat a Szentírásból és a Hátkivá.

RADIO

573. tiszti 12.
1971. október 1., péntek

Az izraeli rádió külföldre sugározott magyar nyelvű adása minden este 20.45 órakor a 33.3 és 31.7 hullámhosszon hallható.

ALLANDÓ HÍRKOZLES
(Csak a hétvégén)

A-MUSOR
14 (és lapszemle), 15, 16, 17, 18, 19 (és hangos híradó), 20, 22, 23, 24 órakor.

B-MUSOR
6.05, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (könyvű héber nyelvű), 19.30 (Hidd), 20.30 (román), 20.45 (magyar), 21, 22, 23, 24 és 0.1 órakor.

A HÁDSEREG RADIOJA
12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23 és 24 órakor.

B-MUSOR
7: Adon oám, 7.15: Hanglemez, 7.55: Műsorismertetés, 8:07: Kedvelt

GROSZ ELIEZER

KIADÁSABAN MEGJELENT A

magyar-héber szótár

44 IK FUZETE

Az eddig kiadott füzetek már 44.000 szót tartalmaznak. •
Kapható (az előbbi 43 füzet is az UJ KELET megbízottánál és GROSZ ELIEZERNEK, P. O. B. 4127, TEL-AVIV

ARA: 1.50 IL.

1971. X. 1 UJ KELET 5

Egymás között...

— MAGYAR ZSIDÓ KURIR —

Schön Dezső, az Új Kelet fel-
lős szerkesztője, a héten hazatért
európai utjáról.

Efráim Kishon, lapunk és a
Mááriv munkatársa, a kiváló
humorista, a napokban Barcelo-
nába repült, ahol jelen lesz a
filmfesztiválon, „Azuláj, a biztos
ur” című filmje vetítésén. Be-
mutatják egyébként a filmet a
san-franciscoi fesztiválon is, oda
azonban Kishon az idő rövidsége
miatt, már nem tud eljutni.

Schiffné Ehrenfeld Ráchel, az
Agudát Jisráél asszony szerve-
zésének vezető személyisége, az
ünnepekre New Yorkból az or-
szágra érkezett.

Lutvák Gabi (Arad-Natanja),
a néhai dr. Lutvák Emánuel fia
a napokban sok jókívánságot
kapott abból az alkalomból,
hogy megszerezte a fizikai tudomá-
nyok MA-fokozatu diplomáját.
Tanulmányait a rehovoti
Weizmann Intézetben folytatta.

Egy Dél-Afrikából kapott in-
formáció szerint, **Alfred Thomas**
izraeli heggedűs elnyerte Durban
városában a filmharmonikus zene-
kar elsőhegedűs állását és a
közelmúltban nagy sikerrel lé-
pett fel a helyi magyar-zsidó
egyesület közönsége előtt, ahol
önálló hangverseny adott. A mű-
soron klasszikus, magyar és ro-
mán művek szerepeltek. Produk-

ciójáról a durbani magyar-zsidók
könyomatosa, nagy elismerés
hangján számol be.

Székely Gizella, a nagyváradi
színház volt művésznője, aki je-
lenleg Németországban él, or-
szágnézet és rokoni látogatásra
érkezett.

**Szép külsőségek között rendez-
ték meg Naharián, a Carlton
szállóban, Dubinszky György és
Julia, fiuk, Gabi bár micváját.**

Dr. Eilender Henrik, volt nagy
váradi tisztifőorvos és felesége,
Erszi, rokoni látogatásra az or-
szágra érkezett.

**Sok jókívánságot kapott To-
rontóban Askenázi Sándor** (Szender)
és felesége, ugyanis egy-
gyetlen leányuk, **Romit**, házassá-
got kötött **dr. Max Weinsteinnel**.

A szertartást a volt temesvári
Schüick rabbi vezette. A menyas-
zony a néhai máramarosszigeti
Berl Askenázi unokája.

**New Yorkból írja munkatár-
sunk, hogy Andrew Galan**, a
Bné Cion szervezet kassái pá-
holyának titkára és felesége, **Sze-
rén**, sok jókívánságot kapott,

ugyanis unokájuk, **Wiederman**
Rita, házasságot kötött **Israel Mar-
tinnal**.

A Jeruzsálemi Chug Jocé Hun-
gária imaházában az ünnepek al-
latt kegyeletes megemlékezés volt
Izrael hősi halottjairól, továbbá
a Chug két patrónusa, **Sunshine**
Oszkár néhai edesapjáról és **dr.**
Borgida József néhai Dávid fi-
áról, valamint azokról az el-
hunytakról, akiknek emlékét a
hozzátartozók a Chug falán em-
léktáblával örökítették meg. Az
előimádkozó **Rosenberg Náltali**,
Rosenberg János és **Stern Simon**
volt.

Höffer Lajos és **Bösi** Buda-
pestről családi látogatásra érke-
tek.

Tegnap este rendezték meg a
tel-avivi Sosanim tereben a
dunaszerdahelyi **Stadler Imre** és
Bösi, leányuk, **Lea** esküvőjét —
Hampéri (Lampel) Simonnal, —
Lampel Micháel (Pozsony) fiá-
val. A násznép sok szeretettel
vette körül a fiatal párt és az
örömszüloket.

Az Aranykor klub, mint min-
den évben, az idén is megrende-
zte ünnepi jótékonyági akcióját.
Az anyagi alapot ehhez, a klub
amerikai barátai tették lehetővé.

Budapesten eltemették **Kálmán**
Oszkár, a kiváló operatőrest.
A sírnál **Pless László** karmester,
az Operaház magyar-zsidó szár-
mazású karigazgatója, bucsuzott
a kiváló művésztől és embertől.

SPORT

A TOTÓ TELJES MEGSZÜNTETÉSÉT JAVASOLJÁK A JÁDLIN-BIZOTTSÁGBAN

A kincstár ellenállása miatt alighanem elutasítják a tervet

A Jádlin-bizottság, amelyet a
szerencsejátékok közéleti bizott-
ságának átszervezésével bíztak
meg az Ecioni-jelentés alapján,
rövidesen tárgyal egy javaslatról,
hogy teljesen szüntessék meg a
totót. A közoktatásügyi miniszter-
iumban sok támogatója van
ennek a javaslatnak.

„Ha nem lesz más választásunk,
vlasait elfogadjuk, kétségtelen,
hogy a népevel szemponjtá-
ból nincs helye a totónak” —
mondotta a közoktatásügyi mi-
niszterhelyettes s Chádásot Há-
szport sportújság munkatársának.
Jádlin azonban hozzáfűzte, hogy
nehéz elképzelni, hogy a javas-
latot jóváhagyják, mert nem le-
het más pénzforsrást szerezni a
sporttevékenység számára a to-
tó jövedelméi helyett.

„Ha nem más választásunk,
szélesebb alapon nyugvó köz-
életi tanácsot szervezünk és új
szabályokat állapítunk majd meg.
Ezáltal akarjuk elérni, hogy a
jövőben ne gyakorolhassanak
pressziót a játékosokra, még ak-
kor is, ha ez a bevételek rová-
ra történik. A megalakítandó ta-
nácsnak nem az lesz a fő szem-
pontja, mint a jelenleginek és-
pedig az, hogy mindenáron fo-
kozza a jövedelmét”.

Annak felülvizsgálása céljából,
van-e lehetőség a totó teljes
megszüntetésére, kiegészítették a
Jádlin bizottság az állami jö-
vedelmek felügyelőségének meg-
bizottjával, akinek véleménye
kell, hogy módjában áll-e a
kincstárnak tízmillió fonttal tá-
mogatni az országos sportte-
vékenységet. Majdnem teljesen
biztos, hogy a pénzügyminiszter-
ium negatív választ ad erre a
kérdésre.

Román labdarúgókkal a beér sévai stadionban „ÖRVENDTUNK, HOGY SAJÁT SZEMÜNKKEL LÁTHATTUK: MIRE KÉPES EGY SZORGALMAS, DOLGOS NÉP”

— mondotta a pitestiek vezetője

A Hápoél Beér Séva vezető-
sége igen jó szolgálatot tett a
román — izraeli sportkapcsolat-
ok továbbfejlesztése érdekében.
Az FC Arges (Pitești) játékosai
és vezetői néhány igen kellemes
napot töltöttek el Beér Séván és
felejthetetlen élményekkel gaz-
dagon repültek vissza Romániá-
ba.

Már a beér-séviai romániai
portyáján meleg barátság szövö-
dött a két egyesület vezetői és
játékosai között.

„A beér-séviai együttes an-
nak ellenére, hogy több vereség
szenvedett Romániában —
mondotta Gaisanu Florian a pi-
testiek egyik régi vezetője — jó
benyomást keltett. Két mérkőzé-
sét kapushibák folytán veszítette
el. Vannak értékek a csapatban,
de vannak hibák is. Sokat já-
szunkan kereszben ahelyett, hogy
kapura törnének. Ha az idén
megkapaszkodnak, jövőre fölté-
lenül megállják a helyüket.

— Hogy érezték magukat Iz-
raelben?
— Hát erre nehéz volna vá-
laszolni. Minden! Boldogok va-
gyunk, hogy eljöttünk, mert sa-
ját szemünkkel győződhettünk
meg arról, hogy mire képes egy
dolgos, szorgalmas ki nép, amely
a szabadságáért és függetlenség-
éért küzd. Különösen hálásak va-
gyunk a beér-séviaiaknak, hogy
lehetővé tették számunkra olyan
helyek megtekintését, amelyekről
csak a történelem könyvekből
tanultunk. Láttuk, hogy a siva-
tagból virágzó városokat, telepü-
léseket varázoltak ez ez beszél-
magáért.

— Talán közhely ez a sok di-
cséret?
— Nem ez az igazság. Örvend-
tünk a sok régi barátunk, akik
itt találkoztunk és sok új
barátot szereztünk, mert hazánk
politikája: békében és barátság-
ban élni minden nemzet fíval.
— Hogyan képzétek el a to-
vábbi kapcsolatokat?
— Mi szívesen látunk más iz-
raeli csapatokat és sportolókat
és mi is mindig szívesen és ör-
ömmel jövőnk ebbe a szép or-
szágba, ahol annyi látványval van.
— Szóval a viszontlátásra!
Mose Hárél

ROMÁNIAI SPORTSZEMLE

A norvégok feletti 4:0-os EB
győzelem után már folytatódott
a román ligabajnokság. A baj-
nok Dinamo főlénys 3:0 ará-
nyu győzelmet aratott a „sze-
szélyes” craiovi Universitatea fe-
lett, míg az Izraelben járt FC
ARGES 2:1 arányu vereséget
szenvedett a bukaresti Steauiól.

Az ujonc nagyváradi Crisul
nem tud talpra állni. Ezuttal sa-
ját pályáján kikapott 1:0 arány-
ban a szintén ujonc marosvásár-
helyi ASA-tól, amely ezzel a győ-
zelmével felzárkózott az élcsop-
porthoz. Szintén idegenben szer-
zett 2 értékés pontot a bukares-
ti Rapid, a kolozsvári CFR fe-
lett aratott 1:0-os — szerencés-
győzelmével. A brassói Steagul
Rous lekerült az élről, miután
1:1-re játszott a kolozsvári Uni-
versitateával, annál biztosabban
győzött az SC Bacau, amely si-
mán verte a Farul 3:1 arány-
ban. A nap hőse a ploesti Pet-
rolul. Sikertült a Politechnica
Iasi oroszlanbarlangjából 1:0-

KIÁLLÍTÁS

JERUZSÁLEM

BÉT HÁAM — Mose Becker olajfest-
ményei és vázlatai. Nyitva októ-
ber 8-ig.
ÓVÁROSI KÉPTÁR — Joszi Stern
kiállítása. Nyitva minden szombat
este.
IZRAEL MUZEUM — A közel- és tá-
volkeleti ősi népek kultúrája. —
Festmények a múzeum gyűjtemé-
nyéből. — Ceri Richards 12 litog-
ráfiája Dylan Thomas 6 poemája
nyomán. — Albrecht Dürer famet-
szeti és rézkarcai. — Edward Le-
ach két festménye: „Jeruzsálem” és
„Bét Lechem”. — Az ifjúsági
szárnyban: Athén fénykora.

ROCKEFELLER MUZEUM — A Tel
Dán dombon végzett ásatásokból
származó Aphrodite szobor.

KIS KÉPTÁR (Schatz 8) — Slomo
Háruveni szobrai és akvarelljei.
NORA KÉPTÁR (Nyári tárlat).
RINA KÉPTÁR (Herzl 90/a) — Is-
mert izraeli festők és szobrászok
műveit. (Csak előzetes értesítés
szerint).

KÖZPONTI KÉPTÁR (Hámek utca,
David király utja közelében) —
ismert izraeli művészek olaj és
selyem festményei, litográfiai és
metszetei.

TEL AVIV
TEL AVIV MUZEUM (Saul király fasor)
— Post-kubizmus, szürrealiz-
mus és absztrakt. (A. Ull-
mann, rehovoti Weizmann Inté-
zet és a múzeum gyűjteményé-
ből) — Impressionizmus, expresz-
zionizmus és a párizsi iskola —
izraeli festők és szobrászok mű-
vei — „Művészet és tudomány”.
— Kiállítás a múzeum állandó
gyűjteményéből.

HELENA RUBINSTEIN PAVILON —
(Társát fasor) — Mordecháj Le-
vanon retrospektív kiállítása olaj,
gúás, vázlatok. A kiállítás csütör-
tökén, szeptember 30-án este 7
órákor nyílik.

HÁAREC MUZEUM, 1) Kerámika
múzeum — Lydia Zavadzky ke-
rámia szobrai. A kiállítás októ-
ber 5-én, kedden este 7.30 óra-
kor nyílik. 2) Üveg múzeum.
Üvegszobrok és festmények. Iz-
raeli művészek munkái.

**AZ AMERIKAI KÖVETSÉG KUL-
TURHAZA** (Hajákon 71/a) —
Uj amerikai festők 15 képet állít-
nak ki.
BERGMAN GALERIA (Ben Jehu-
da 97.) — Dániel Kátri figuratív
szobrai.

**„ADAM” NUMIZMATIKAI MU-
ZEUM** — Az első zsidó érme (10-
szaki kiállítás).
NÉPRAJZI MUZEUM — Mekondó
éremek szobrok a Malacche kö-
zségéből — Zsidó népviseletek.
BÉTT NECHUSTAN — A tinnal
ásatások leletét.

REGESZETI MUZEUM (Jaffa, Óvá-
ros) — Az ókori és Jaffa és
Tel-Aviv. (Állandó kiállítás).
**TECHNOLÓGIAI ÉS TUDOMÁNYOS
MUZEUM** — Didaktikus és mű-
vészi kiállítás: „Dinamikus öb-
ráv”.

SOMLÓ SZIMCHÁ (Dizengoff tér 4.
I.) — A gödöllői származású mű-
vész olajfestményeit és vázlatait
szítja ki stúdiójában.

GALERIA „229” (Ben Jehuda 229)
— Tadeus Miskowsky első izraeli
kiállítása.
MANJA BIALAK-HAZ — Szára Ber-
mann (Ejn Hanifrac kibuc tagja)
kerámika kiállítása. (Nyitva októ-
ber 10-ig).

BÉT HECHAJÁL (Weizmann 60) —
Ben Cvi Aharon katona festőmű-
vész kiállítása. (Nyitva október
31-ig).
ZOA HÁZ (Ibn Gvirol és Frish u.
sarok) — Chájim Rosenthal festő-
művész képiállítása, október 12.
ig nyitva.

GORDON IL KÉPTÁR (Nátán He-
cháchám 4.) — A képtárak által
nem képviselt művészek munkái.
ROSENFELD KÉPTÁR (Dizengoff
147) — Rodin Isván, Reuven Ru-
bin, Mordecháj Levanon, Nachum
Guttman, Benjámin Lévi, a
Kun-házsnár és más ismert ha-
zai és külföldi művész festményei.
BÉTT SALOM ALFIVEM (A D Be-
kowitz u.) — Kiállítás az állan-
dó gyűjteményből. Közötte: Ka-
dáv Béla, Lichtenstein, Rozzover és
mások alkotásai.

CAVTA KLUB (Mápu IL - EH Baa-
vor (Regávim kibuc) művész fo-
tói.
CHEMERINSZKY KÉPTÁR (Gor-
don36) — Mose Bernstein zsidó
tárvú festményei és vázlatai. —
Merek Cecilia kerámia művész
kiállítása.
ÓVÁROSI KÉPTÁR (Jaffa, Óváros,
Mázál Dágim 4) — „Elvárásolt
világ”. Eln Ilán Smuel Bak, Mor-
decháj More, Claus Dubois és
más ismert izraeli művész fest-
ményei.

LIM KÉPTÁR (Ben Jehuda u.) —
Jicchák Frener expressionista ki-
állítása.
DUGIT KÉPTÁR (Frishmann-u. 43.)
— Rafi Müntz képiállítása. Ki-
állítás a képtár gyűjteményéből.

UJ KÉPTÁR (Reines 32) — Rina
Kay, David Rikláj, Mose Amar
festményei, Jisráél Rubinstein
szobrai, pre-columbiai kerámia
szobrok, ötvösmunkák és lenyo-
matok.

MŰVÉSZ STUDIO (Gordon 46) —
Ismert izraeli festők és szobra-
szok munkái (Levanon, Mojtádi,
Páldi, Berger, Bone, Müslám,
illette Chana Orlov és Mitanja
Avramson).

LONDON MINISTORE (Ibn Gvirol
30) — Chiszveicki festményei.
MABAT (Gordon 31) — Rosa
Rosenberg (Mexiko) szürrealista fest-
ményei.

ÓVÁROSI KÉPTÁR (Jaffa, Óváros)
— Erik Braver, a bécsi „Fantasz-
tikus realizmus” irányzat egyik
alapítója, színes rézkarcait mu-
tatta be.

DVORA SCHOCKEN KÉPTÁR (Cho-
vevei Clon 59) — Izraeli festők
és szobrászok munkái.

BEJT LEVIK (Dov Hoz 30) — Ki-
állítás az állandó gyűjteményből.
BAR KOCHA KÉPTÁR (Bar Kocha-
ba 42) — Nyári tárlat, ismert iz-
raeli művészek munkái.

GRAFIKA - MŰVÉSZETI KÉPTÁR —
(Gordon 24) — Ismert izraeli mű-
vészek grafikai.
BÉTT SZOKOLOV (Káplán 4) — Da-
vid Hádár művészeti fotói és selyem
lenyomatok.

KATZ-IDAM (Frishman 19) — Jo-
cheved Hochgeleben - Szegél fest-
ményei.
RIEBENFELD KÉPTÁR (Jaffa, Óvá-
ros, Mázál Góli u.) — „Ex libris”,
ismert külföldi művészek speciá-
lis grafikai munkái.

HÁRAMATI KÉPTÁR (Israels 23) —
Nyári tárlat.
MŰVÉSZ-STUDIO (Jaffa, Óváros,
Sádrí Nikánor 7) — Eljámin
Buchinder festményei és vázla-
tai.

HETVEGI KÉPTÁR (Simson 11) —
David Király költő, író és rendező
festményeit és szobrait állítja
ki. (Csak szombat este, 6-12).

BINETH KÉPTÁR (Frug 42) — Tárlat
a képtár állandó gyűjtemé-
nyéből.
HADASSZA „K” KÉPTÁR (Frug
33) — Izraeli és francia festők és
szobrászok alkotásai.

BÁP FÉNY (Frug 9) — Izraeli és
francia szobrai „Használati szobra-
zat” témára.
GHEAD KÉPTÁR (Slomo Hám-
lech 18) — Festők és szobrászok
— közöttük Jankl Adler, Náltali
Rezem, Dina Rekenati és mások
vegyes tárlata.

TEL AVIV KÉPTÁR (Egved, Gor-
don 22) — Klasszikus és modern
festők munkái.

KEDEM KÉPTÁR (Jaffa, Óváros,
Simon Háruvski u.) — Neves
izraeli művészek munkái.

SOSANA FINKELSTEIN (Jaffa-
Óváros) — stúdiójában a saját
olaj- és vízfestményeit, továbbá
grafikai munkáit állítja ki.

HAIFA
CHAGALL KÉPTÁR — 16 festő- és
szobrászművész kiállítása.
GOLDEN KÉPTÁR — Micháel Eise-
man képiállítása.

ÓBORT MŰVÉSZETES MUZEUM —
Archeológiai leletek: Silmoná-
ról (perza korszak) — Kismé-
reth szobrok a Földközi-tenger
országából az ókorantárs elűlé-
séséről (szertörtéti kezdődően a
bízáni Korszakig (VI. század).

ZENE-MUZEUM — Antik hangszere-
k és zeneszerzők.
NEPRAJZI MUZEUM (Arlozortov
19) — „Az ezüstművészet”.

TENGERSZETI MUZEUM — „A
Szeuic-catonai megnyitása 1889-
ben”. Edouard Rou (1833-1900)
francia festőművész eredeti színes
illusztrációi (Uj szerzemény).

GOLDMANN KÉPTÁR — „A müncheni
olimpiaiás 1972” plakátja,
21 világhírű festő és grafikus ere-
deti munkái. — Uj szerzemé-
nyek, közöttük Chagall, Appel, Brauer,
Giacometti, Delanay, Hannel és
mások munkái.

RAMAT GAN
JAD LEVANIM EMELEKHAZ (Má-
vo Hábánim u.) — Oscar Raaps
festményei.
PETACH TIKVA
JAD LEVANIM EMELEKHAZ — Saul
ményei, Cháná Tversky absztrakt-
geometriai kiállítása.

CHOLON
VÁROSI MUZEUM (Chomá Umig-
dar 41) — Helyi művészek közös
kiállítása.
BÁT JAM
VÁROSI MUZEUM — Izraeli Regen-
bogen retrospektív tárlata.

EJN HOD
ALTALANOS TÁRLAT, a művész-
falu valamennyi lakosának stú-
diójában.
HÁZOREA-KIBUC
WILFRIED IZRAEL-HAZ — Mesés,
könyvek illusztrációinak művészi
kiállítása.

INDEX

(Folytatás a 5-ik oldalon)
hangzott volna el, alig van valaki, aki ko-
molyan veszi.

Az árdágítás elleni intézkedéseknek je-
lentéktelen az eredményük. A fogyasztó
nem emel panaszt egyrészt, mert nem hisz
a panaszemelés értékében, másrészt pedig ki-
nek van ideje és idege beadványokat szer-
kesztetni és tárgyalásokon megjelenni?

Ha a vevő felelősségre vonja a kereske-
dőt, iparost: miért emelte fel egy cikk,
vagy egy munkát árát, a válasz kézenfö-
vő: a pénzértéktelenség miatt.

Világos, hogy nem csupán indokolt eseten
emelik az árakat, de a mostani kissé
zavaros helyzet miatt, olykor a legsemér-
metlenebb módon jutnak egyesek meg nem
engedett haszonhoz.

A „pichut” másodnapján egy cfái kávé-
házban egy adag dinnét rendeltem. Az elő-

zö másfél font helyett 1.75-öt kért tőlem a
pincér. Amikor a tulajdonoshoz fordultam,
hiszen a dinné nem import-cikk, vállvono-
gatva felelt: „Ez így van, ha nem tetszik,
ne egyen dinnét...”

A cipész, aki hat fontot számított eddig
egy talpalásért, hét és fél fontra emelte az
árát. Miért? „Kérem — hangzik a válasz —
mindennek felment az ára...”

Igaz, mindennek felmegy az ára — ok-
kal és ok nélkül.
Csak az index nem mozog. És amikor
megmozdul majd 2-3 százalékkal, addigra
az árak olyan magasságban lesznek, hogy
az index-emelés egyenlő a nullával.

Ha az állam segíteni kíván a kiskeresetű
embereknek, bizonyos mértékben védeni
akarja őket, a minimális életmivjukat, —
gondoskodnia kellene a régi index-módszer
teni a tisztességesen dolgozó polgárban az
érzést, hogy ő a dolgozó, nem mostoha
gyermeké az államnak.

Az 1971-es nemzetközi virágkiállítás
az Avrahám Krinitzi nevet viselő

Park Háleumban, Ramat-Gan

OKT. 2., SZOMBAT ESTÉTŐL SZUKOT UNNEPÉN
KERESZTŰL OKT. 11-IG.
ELŐADÁSOK REGGEL 10.30-TÓL ESTE 10.30-IG.

Közlekedés a Park Háleumban lévő kiállítási területig
a 30, 35, 67-es vonalakkal.

Jegyek az irodákban és a virágkiállításban.
Jegyek intézmények és üzemek számára a „Rokoko”
irodában, Tel-Aviv, Dov Hoz 11., tel. 248824.

METEORIT FURÓDOTT

A PADLÓBA

Meteorit ütötte át egy gazda-
sági épület tetőzetét a dél-finn-
országi Nauvóban. A másfél ki-
lós, szürkésfekete égi ajándék
olyan erővel csapódott be, hogy
a tető után áthatolt a mennye-
zeten is, és a padlóba furódott.

RECHOVOT

okt. 2.,
SZOMBAT
8.30

Gordon-terem
Elővetél:
Lotusz jegyiroda

Petach-Tikva

okt. 4.,
SZUKOT
ELSŐ NAPJANAK
KIMENETELE

Sárét-terem
8.30
Elővetél:
Klein könyvtár,
Mobilever 11.

Jeruzsálem

okt. 11.,
SZIMCHÁT TORA
KIMENETELE

YMCA-terem
8.30
Elővetél:
Rausnitz

„DO-RE-MI”

Tel-Aviv,
Frishmann 37.
Tel.: 236458
Uj és használt
zongorák.
Nagy
választék.

SZOMBATI NAPTAR

5332 tírsi 12.
1971 október 1., PÉNTEK

5332 tírsi 13.
1971 október 2., SZOMBAT

GYERTYAGYÚJTÁS

Gyertyagyújtás:
Jeruzsálem 4.48
Tel Aviv 5.06
Haifa 4.58

Szombat kimenetele:
Jeruzsálem 6.00
Tel Aviv 5.58
Haifa 6.01

HETI SZAKASZ

Tóralvasás:
HAAZINU

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁRAK

TEL-AVIVBAN
Péntek 17 óráig

Frenkel, Hámlech George 28, tel. 23721; Kaszel, Ida Givoli 147, tel. 49715.

Szombat: 8.30 — 19 óráig
Áramcski, Allenby 42, tel. 57526.
Beni, Dizengoff 174, tel. 223986.
Jani, Jehuda Hálefi 87, tel. 612474.

19 — 23 óráig
Grinberg, Hámlech George 46, tel. 223206; Ben-Jehuda, rech. Ben-Jehuda 142, tel. 223535; Cáfón, Jehuda Hámlech 33, tel. 449995.

CHOLON — BÁT-JAM
Péntek: Brüt, Cholon, Krause 46, Szombat: BÁT-JAM, Balfour 45.

RAMAT-GAN
Péntek: Rámá, Jabotinsky 65, tel. 72483.
Szombat: Chen, Jabotinsky 99, tel. 72484.

CHEDERA
Péntek-szombat: Buchner, Hámászi Weismann 62.

HERZLIA
Péntek: Mádpez, Rámátájim, Jesurim Szombat 19 óráig: Kineret, Kfár Szabá, Weismann 119.
Szombat 19 óráig: Gottschalk, Zámot, Hásimim.

BEER-SEVA
Szombat: Jumo.

RAMLA-LUDD
Péntek-szombat: Fardo, Rámia, Herzel 106.

ORVOSI SZOLGÁLAT
TEL AVIVBAN

Dr. Simon Saul, — rechov Keren Kájemet 43, tel: 231378, dr. Bár-Even Jákóv, rechov Epstein 6, telefon 443281, dr. Segál D., rechov Bloch 12, tel: 247860.

MINDENKINEK...

ADÁS-VETEL

● **JÓLSZABOTT OLTONY**, elegáns kosztüm készült indig D. szabóságban. Tel-Aviv, Allenby 32. i. em. (Magrabival szemben). Tel. 58572.

● **FRIZSIDEREK ALKALMI VETELI** Jótállás 5 évre, olcsó árak, havi 50.— font részletfizetésre. — „Kíurur Aviv”. Tel Aviv, King George 29.

● **KIRUR AVIVI** Frizsider vétel bizalom kérdése. Forduljon hozzánk, a legribb céghez! Magyarul beszélünk. „Kíurur Aviv”, T.A., King George 29.

KÜLÖNFÉLE

● **A ZUCKERMANN FOGASZATI LABORATORIUM**, expressz javítások fél óra alatt. I.A. King George 3. tel. 612428.

● **„HADAR”** szálloda és penzió, Cíát, tel. 067-30068. Komfortos szobák, hegyekre néző teraszok, Kaser. Napi penzió 30 font. Előzetes rendelést kérünk.

GÁZ

Mindenféle felújítás
JAVÍTÁS A VEVO HAZANAL, az ország minden részében.
JOSZEF, telefon: 846529

3-7-gig

CHOLON — ARBA ARACOT 9.
● **SAMUELOFF HALLOKESZULEK** INVEZET, Tel Aviv, Ben Ami utca 10., Kíurur Dizengoffal. Telefon: 23491. Világírás „omotone” hallokeszulekek érkeztek. A legmodernebb és a legtokeletebb. Leszállított árakon és részlete is. Mindegyféle hallokeszulekek javítása és elemek.

● **NIROSZIA** a márványlap köré, márványlap és mosogatófal kicserélése. Tel. 736139, d. u. 13 órától. — Koplevitz.

HÁZASSÁG

Rövid ideig Názáretben:
★ **CHIROMANT,**
★ **GRAFOLÓGUS,**
★ **TENYÉRJÓS**
a világhíró
PROF.
BEN-ALI
aki megjósolta Nasszer De Gaulle halálát és most Szádát és Huszein elleni összeesküvést jövendő. Tanácsadás: szerelmi, betegség, üzleti, családi, stb. ügyekben.
Fogadás:
Názáret-lit, Tábor u. 384/5, (a régi útpáncs szemben).
9-2 és 4-8 közt

FÉRJEHADNÁM

csinos 24/165 lakással, autóval, biztos jövedelemmel rendelkező lányomat, jóházból való lehetőleg akadémius — fiatalemberhez. Esetleg komoly privát sáchtól is elfogadok ajánlatokat.
POB. 8337, Tel-Aviv.

● **EXISTENCIÁVAL** rendelkező 50-55 éves, gyermektelen, intelligens úriember ismeretséget keresen házasság céljából. Haifa, POB. 4291, „Diszkreció” jellegre.

● **66 ÉVES, CSINOS, EGYEDUL** ALLO ÖREGYASSZONYI saját lakással, nyugdíjjal, jókiszáttal, lehetőleg nyugdíjas úriember ismeretséget keresi házasság céljából 68-70-ig. — „Tel Aviv” jellegre, T. A., POB. 831.

● **TÉLJESÉN EGYEDULÁLO** 62 éves, csinos, katolikus jószáttal, tuált úriember társaságát és barátságát házasság céljából. Haifa, POB. 4094, „65-ig” jellegre.

● **JERUZSÁLEM NŐSÜLENDŐK** 45-48, 52 éves bájos, jó állásban lévő, berendezett lakással, szép megélhetéssel bíró hölgyek keresik korban hozzáillő, jó, komoly úriak ismeretséget házasság céljából. „Privát sáchtén” jellegre, T.A., POB. 831.

● **FIATALOS KÜLSÉJŰ** csinos, bájos öregyasszony, gyermek nélküli, hajós úriember, szőke, otthonnal, nyugdíjjal, keresi megélhetéssel bíró komoly úri ismeretséget 62 éves házasság céljából. „Privát sáchtén” jellegre, T.A., POB. 831.

● **GYÓGYÁSSZÉREZŐ** 52, szép, saját üzlettel, turistánál 48 é., gazdag, turistánál 22/175, akadémius nő saját gyárral, 34 éves orvos, 44 éves mérnök, 28 é. mérnök, 23 é. laboráns. Ajánlja: „Joffi”, T.A., Dizengoff 212, tel. 220868.

● **MEGISMERTEN** jóméglelő, csinos, intelligens, lakással rendelkező, 55 év körül, finomleltű úriember, házasság céljából. „Ertelmiség” jellegre, Tel Aviv, POB. 28147/4.

● **CSINOS, SZIMPATIKUS** 46 éves öregyasszony megismerkedne házasság céljából komoly szándékú, egzisztenciával bíró, meleg otthonra vágyó férfival. Tel Aviv, POB. 28289.

NE FORDULJON SZEMORVOSHOZ, ha kevés vevőt lát az üzletében,

hanem HIRDESSZEN RENDSZERESEN!

LAKÁS

● **LAKÁS**, üzlethelyiség a közismert „EXPRESSZ” iroda utján, Tel Aviv, Merkaz Báale Melachá 5. sz. Telefon: 613376 (10-11, 4-6)

● **LAKÁSÁT BERBEADJA**, eladja gyorsan és kedvezően. Münz, Ellenberg és Társa úján. — Tel-Aviv, Jávne u. 34., telefon: 611220, 612314.

● **BUTOROZOTT SZOBA** minden kényelemmel Tel-Aviv szívében. Turisztának is kiadó. Telefon: 226188. POB. 3384, Tel-Aviv.

● **KERESEK BUTOROZOTT** szobát magányos nő részére, Petach-Tikva. Cim: Alíja könyvtár, Petach-Tikva, Mohiever 11.

● **AZONNAL BEKÖLTÖZHETŐ** új 2 és 1/2 szobás lakás parkolóhellyel. BÁT-JAM, Hásimim 6. „A” 3. sz. Megtekinthető reggel 10-ig. Közelítés a Táchná Merkazitól 83-as sarok a Balfour-Ben Clon sarokig.

● **IDŐS, intelligens úrnak** kiadó szép szoba. Tel. 612984.

HAIFA

● **FOGPROTEZISEKET**, fogtechnikai kezelést és expressz javításokat vállal svájci specialista, FOGASZÁTI LABORATORIUM, Simon Ansbacher, Haifa, Akiba u. 27, földsz. Telefon: 64841.

ORTOPÉD FUZOK, GUMIHARISNYAK, LUDTALPBETETEK, SERVKÖTŐK, K. LABO ES FIAI
Haifa, Arzorov utca 8.

● **KIRJÁT-CHAJIM** központjában kiadó 1 szoba-komfortos, nagy teraszos lakás. Érdeklődni: Kirját-Chajim, Dágánja-u. 39a/1.

● **ANBAL” ZONGORAGYAR** Res kettő butorasztalos szakembert. Ajánkozás: Haifa, Jeruzsálim-u. 20., tel. 42405/6.

● **FOGPROTEZISET** 1/2 óra alatt szakemberrel. Haifa, Hámlech 10, az udvarban. Telefon 530-202.

KERESÉS

● **KERESEM** Braunfeldné (Kismamé) és Guttmané Kati nevű lányait Nyiregyházaól és Malek Izidort és Marcsát Miskolcra. Danziger Ilu, Givátájim, Hágáná-u. 40., tel. 259627.

Goldberger József
BUDAPESTRÓL
látogatába érkezett és szívesen látja ismerőseit Goldbergéknél, Mosáv Tirát-Jehudán

● **KERESEM BUDAPESTI BARÁT** NÓM rokonát, Princz Ernőné, szül. Málender Irént. Illetve esetleges gyermekét vagy hozzátartozóit. — Kérem, vegyék fel velem a kapcsolatot. Pollák Judit, Bné-Brák, Rech. Jermijáhu 3.

JERUZSÁLEM

● **LAKASOK, HAZAK**, tisztelet, tel. kezők, orokron, kulcsnézet, havi bérbe, Blechner által. Hotel Zion, 10-12, 4-6 22-367, reggel 7-3-ig, este 8-10-ig 35-689. Unnepek alatt az iroda zárva.

● **NACIONAL JERUZSÁLEMBEN:** Éleprá... egy hónap! Levelzés, gyorsírás, könyvelés a munkügyi minisztérium felügyelete alatt. — „Hápkád” iskola, J. Fuhrmann, Beclél 18.

● **LAKASOK, HAZAK**, tisztelet, tel. kezők, orokron, kulcsnézet, havi bérbe, Blechner által. Hotel Zion, 10-12, 4-6 22-367, reggel 7-3-ig, este 8-10-ig 35-689. Unnepek alatt az iroda zárva.

TEL-AVIV KÖZPONTJÁBAN LÉVŐ ÉTTEREM

KERES:
1.) **SAKÁCSOT** magyar konyhához
2.) **PINCÉREKET**, vagy **PINCÉRNÖKET** ivrit tudással.
Ajánkozás 17-19 óra közt
GOLDSTEIN úrnál, tel. 38445.

Divatáru gyártó nagyvállalat keres MÜHELYEKET.

Követelmények:
★ **2 tús gépek**
★ **Legalább napi 100 egység előállítási lehetősége.**
Ajánkozás telefonon: 03-614929; 03-622001

Küldjön vámmentes **IKKA** ajándék-utalványt magyarországi rokonainak és barátainak

A szeptemberi **MEGRENDELÉSEKET IGYEKSZÜNK MEGSZUKOT ALATT KIOSZTANI**

MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSÁLEM: Vajda Jolán található a „Sova” kávéházban, félemelet, d. u. 5-6.30-ig, a Hisztadrut utcai Hisztadrut-épületben.
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27, i. em., d. e. 9-12.30, d. u. 4-6.30 óra közt — Telefon: 55052.
HAIFA: Léber Dávid ékszerüzlet, Nordau 21.
BEER-SEVA: Frankfurter István, Hácmáut 49/51.
Levelezést kizárólag G. KEMÉNY, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27, címre kérünk.
IKKA az egyetlen vámm- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA! FIGYELEM! CSEHSZLOVÁKIABA VALÓ KÜLDESRE TUZEX ajándék-bónok kaphatók

A alkalom! Speciális árak divatos ruhák NŐKNEK ES FÉRFIAKNAK RUHÁK, ÖLTÖNYÖK, BLUZOK, TUNIKÁK ES NADRÁGOK, SZVETTEREK EXPORT FELESLEGBŐL.

DUKERT PAZ Ltd.,
Tel-Aviv, Lilienblum 31,
8.30-17.30 óra közt

ALLAS

● **VALLASOS HÁZVEZETŐNÖT** keres idosebb hölgy. Bné-Brák, telefon 788766.

● **WEISZ ALEXANDER** asztalos, Kirját-Ono, Truman u. 8., vállal mindenféle asztalosmunkát és javításokat a vevő lakásán. Telefonhívásra is, este 7 után: 757317.

● **PAROKÁK MERETRE, KEZIMUNKÁ, A LEGMODERNEBB ES LEGTÖKÉLETESBŐL KIVITELBEN KÉSZÜLNEK.** Szalon Iláná Goldstein, Tel Aviv, Dizengoff 125, fél-emelet, Telefon: 22 45 96.

● **SZUG ALEP-ALEP** szabószokát és minőség ellenőrzése lányokat keres ruhagyár. Nagyon jó feltételek, állandó munka. Derby-Központ, T.A., Náchiat Jicchá 6. 68.

● **ÁSKELONI SZALLOBA KERES** pincéret és pincérnököt egész év munkára, Lehetőleg „Tadmor” végzettség jelentkezőkkel, tel. 651-2148.

● **AMERIKAI** női ruhák konfekció felvezetéseket és varróknak, csak 28 és 38 éves korig, továbbá otthoni munkát is. Telefon: 5704, szombaton is. Mr. Grün.

Jecirov Jehudit B.M.,
Kirját Hámlechá T. A.
Svil Háimál 4,
tel. 829040, 825346
SZABOKAT
keres azonnalra
női gabardin kosztimókhöz

● **GÉPVARRÓNÓT** keresünk női konfekcióhoz. T. A., Raban Gamliel u. 4, az udvarban, tel. 56381.

● **BEJARONÓT** keresek minden napra. Jelentkezés: Bné-Brák, tel. 787382.

Keresztretjérvny pályázatunk nyertesei

Kosztolányi Dező: A rossz orvos című művét a 318 sz. Keresztretjérvny megjelölt közli PANETH JÁKOV, JERUZSÁLEM, RECH. URUGUAY 1; Thomas Mann: Az elcsérelt felek című regényét a 319 sz. retjérvny megjelölt közli ROSEN-FELD MIKLÓS, BEER SEVA, RECH. BÁT-GIORA 353/12; Balzac: Elveztett illuziók című regényét a 320 sz. retjérvny beküldött közli GERSTLILANA, GIVAT JESAJAHU, DOAR ILAN — olvasóink nyertek. Kérjük kedves megjelöltjeinket, a borítékon minden alkalommal tüntessék fel a beküldött retjérvny számát.

JARMO

● **JARMO-ES FORÉMPOTOR-KEREKPAR VIZSGALAT** (vásárlási eliot). Befutattás, hűtőtisztítás, el-sőkerék beállítás. Kerekkiégyen-súlyozás, vizsgálatok az évi tesz szokot.

● **BNE-BRÁK: M.M.M.-nél.** Hájarkon u. (Ce-De kvíz) telefon 780692. HAIFA-n a Jarmogedely hivatal mellett Telefon 721339. JERUZSÁLEMBEN, Merkáz Hámle-chari. Telefon 56382.

HAIFAI MOZIK MUSORA

ÁRMON — A SZÜZ ES A CIGÁNY
ACMON — HÁSZÁMBÁ ES AZ UTCAGYEREKEK
EMER — KIS-NAGY EMBER
AMFITEATRUM — A KRISTALYSZÁRNYU MADÁR
MAY — A SZEMTANU
ORAH — MEGHALNI A SZERLEMERT
MIRON — A TREFAMESTEREK

Ujabb nehézségek a bné-bráki vallási tanács körül

Náchsoni (Rézműves) Jehuda lemondott a Poalé Águdát Jiszráél bné-bráki szervezetének elnöki tisztségéről

Náchsoni (Rézműves) Jehuda, aki a Poalé Águdát Jiszráél központi tanácsának tagja, a Seárim című párt-hivatalos főszerkesztője és az erős bné-bráki szervezet elnöke — lemondott utóbbi tisztségéről.

Az Új Kelet munkatársa bné-bráki párt-körökből nyert információk alapján a következőket írta hozzá Náchsoni lemondásához:

Bné-Bráknak tetőfokára hágott a válság, mert a Vallási Tanács megalakítása körül változtatlanul háborognak a kedélyek. A koalíció felbomlása is fenyeget. A Poalé Águdát Jiszráél — ellentétben az Águdát Jiszráellel — tagja a városi koalíciónak. Náchsoni Jehuda szeretné betartani a koalíció megállapodást, ha csak a tekintélyes bné-bráki rabbi meg nem parancsolja, hogy ki kell lépni a koalícióból — tiltakozást a Vallási Tanács megalakítása miatt.

A párt egyes helyi korifeusai most azt követelik, hogy a Poalé Águda lépjen ki a koalícióból a rabbi parancsa nélkül is, mert ezáltal megtorpodoznák a Vallási Tanács működését, amely nem teljesítheti feladatát a szigorúan ortodox körök megbízottai nélkül.

Náchsoni (Rézműves) Jehuda tiltakozása jeléül közönte le az elnöki tisztségéről, s állítólag azt hangoztatja, hogy nincs elég ok a koalíció egyezmény felbontására a Poalé Águda részéről.

AMIGO BORISKA 1/2 Temesvár elhunyt.
Gyászolja férje, Alfréd, egyetlen nővére Karczag Aranka, Karczag Tibi és Miki egyetlen öccse Amigo Ignác és Margit Lia, Eszti, Adina
Tel-Aviv, Tachkemoni 8.

KERESÜNK VARRÓNŐKET SINGER GÉPEKHEZ

Ajánkozás: MEZA, Tel-Aviv,
Sd. Hár Cion 110., (Kirját-Hámlechá)

A jávnei ARNAKÉ JISZRAÉL B. M. cég

KERES
1. **VARRÓNŐKET**, lehetőleg tászkavarrási gyakorlattal,
2. **MINŐSÉGI ELLENŐRT**, aki szakember a tászkavarrásban, lehetőleg értsen a bórhez.

Jó feltételek és közlekedés biztosítva a megfelelő jelölteknek.
Fordulni levélben: POB. 58, Jávne, vagy telefonon: 055/95441-2-3.

Más vallások megismerésére

TNÁCH ES AZ UJTESTAMENTUM minden nyelven kapható 2 fontért (szállítással)

Küldje el az összeget
Jeruzsálem, POB. 7089 címre,
a könyvet azonnal továbbítják!

EXPORTRA DOLGOZÓ NAGY DIVATÁRU ÜZEM

keres:

★ Szabásznő - modellirozónöket

Követelmény: nagy gyakorlat nagyipari mennyiségben.

★ Kitünö varrónöket a modell osztályba

Ajánkozás: T. A., POB. 658, „OFNÁ” jellegre

A MUNKAPÁRT TITKÁRSÁGA A 85 ÉVES BEN GURIONT ÜNNEPELTE

Golda Meír miniszterelnök: „Ben Gurion arra tanított, hogy itteni tetteink a döntők” — Az „öreg” élete hátralévő részét az ifjúságnak kívánja szentelni — A posta bélyege get bocsát ki Dávid Ben Gurionról

Zálmán Sázár államelnök és a kormány valamennyi tagja szerdán Szde Bokér kibucba utaznak, hogy személyesen köszöntse Dávid Ben Guriont 85-ik születésnapja alkalmából. Ez a látogatás lesz a hivatalos megnyitójuk azoknak az ünnepségeknek, amelyeket a polgári év végéig bezárólag tartanak az ország különböző részein a volt miniszterelnök és hadügyminiszter 85-ik születésnapja alkalmából.

Bevonták egy pilóta engedélyét

A közlekedésügyi minisztérium polgári repülési osztálya tegnap a miniszter személyes utasítására négyhavos időtartamra bevonta egy pilóta engedélyt, mert a fennálló törvényes rendelkezésekkel ellentétben igen alacsonyan repült el egy szövetkezeti falu fölött. A közlekedésügyi minisztérium szóvivője közölte, hogy igen súlyosan ítélik meg a pilóta vétését, annál is inkább, mert az illető engedélyt akart kapni, hogy kereskedelmi pilótaként dolgozzon. A megbüntetett pilóta nevét nem közölték.

Merénylettel fenyegetik az orvosszövetség elnökét

Folytatódik fanatikus vallásos körök fenyegető és uszító kampánya a patológusok ellen

Dr. Noách Kaplinszki, az orvosszövetség elnöke jom-kipur előtt fenyegető levelet kapott cholon magánlakásán. A fenyegető levelet egy önmagát „szefárd liga” néven megjelölő szervezet küldte, amely, több más, szélsőséges körhöz hasonlóan, a patológusok elleni kampányban vesz részt. A fenyegető levél írói közölték dr. Kaplinszki, hogy ő maga, családtagjai és a boncoló orvosok „örök életre nyomorékká válnak, ha nem szűnnek meg a halottboncolások”. A Jeruzsálemből küldött levél aláíróként Slomo Ezra Mizráchi, a „liga” elnöke, Zacharia Kohen vezérigazgató és Jozsef Abutbul titkár szerepel. A rendőrség megindította a nyomozást. Felmerült a gyanú, hogy a levél aláírói fiktív neveket használtak és valószínűleg a szennyíratot azon testületek egyike küldte, amely közismert a patológusok elleni zaklató és uszító kampányról.

Jellemző a helyzetre, hogy a közelmúltban az egyik éjszaka többször zaklatták telefonon dr. Kaplinszkit és egyik alkalommal azt közölték vele, hogy robbanóanyagot helyeztek el házában. A rendőrség átkutatta a házat, de nem talált semmit. Ezután az orvosszövetség elnöke a „Keszét” nevű szervezettel kapott telefonfenyegetést, miszerint „elhatározták, hogy merényletet követnek el ellene”.

A „Keszét” szó ebben az esetben három héber szó rövidítése. Pontos jelentősége: Kvacá selo tálím. Ennek a három szónak első betűiből jött létre a „Keszét”, amely mögött vallásos fanatikusok húzódnak meg.

Az átlagos szaporulat — 19.2 ezrelék

A belügyminisztérium statisztikai osztályának megállapítása szerint az átlagos lakosság-szaporulat az országban az 1969/70-es év folyamán 19.2 ezrelék volt.

A legmagasabb lakosság-szaporulatot Dimonán észlelték, ahol 30.9 születés volt minden ezer lakosra, míg Kirját Smonán 8.6, Naharián pedig 11.4 ezrelék volt az arányszám. A statisztika egyébként azt is megállapította, hogy az ország lakosságának 68 százaléka a városokban, 20.6 százalék a községekben, 8.5 százalék pedig mezőgazdasági településeken lakott.

mit tettünk jól, hogy tanuljanak belőle és rá szeretnék mutatni a rosszra is, hogy azt gyökerestől kiirtsuk — hangoztatta Dávid Ben Gurion, akinek az ünnepség keretében a Bét Berl archívumból összeállított albumot nyújtottak át. Ez a kizárólag két példányban készült album Ben Gurion 1929-től 1964-ig tartott beszédeinek különböző részeit tartalmazza.

A sokrétű események és ünnepségek keretében Ben Gurionról bélyeget bocsát ki a posta.

Tegnap a Cofitban lévő Bét Berlben a Munkapárt titkársága tartott ünnepi ülést Ben Gurion közelgő születésnapja alkalmából. Az étterembe érkező agg államférfit viharos ünneplésben részesítették. A helyiségben jelen volt Golda Meír miniszterelnök, Reuven Bärkát, a Kneszet elnöke, a kormány tagjainak többsége, Ben Aharon, a Hisztradrut főtitkára és a Munkapárt különböző funkcionáriusainak népes csoportja.

Az ülést Jiszráél Jesájahu pártfőtitkár nyitotta meg, aki változatlanul Ben Gurion történelmi érdemeit az ország, illetőleg az államépítés nagy művében.

A rendezvény központi szónoka Meír asszony volt, aki felhívással fordult Ben Gurionhoz, térjen vissza a Munkapártba.

Dávid Ben Gurion tanítása az volt, hogy mindent el kell követni az idegen államok és különféle mozgalmak rokonszenvének és megértésének az elnyeréséért. Ben Gurion ugyanakkor azonban arra tanított egy egész nemzedéket, hogy tetteink a döntők és ezek azok, amelyek végül fokon befolyással vannak más népekre is — mondotta Golda Meír miniszterelnök méltató szavaiban.

Válaszbeszédében Ben Gurion kijelentette, hogy vannak sokan a Munkapártban, akiket tisztel, de elhatározza, hogy nem csatlakozik és nem tartozik többé semmilyen pártba, mert ilette hátralévő idejét kizárólag az ifjúságnak kívánja szentelni.

Abban látom feladatomban lényegét, hogy elmondjam az ifjú nemzedéknek, mi volt a múltban. El akarom mondani nekik,

A Schechter-okmányok egyik tolvaja: „A rendőrség szabadlábra helyezést ígért, ha Jigál Lávív ellen vallok”

A tel-avivi törvényszéken folytatódik a bonyolult háttérű betörési ügy tárgyalása

A tel-avivi törvényszéken tegnap folytatódott Ibrahim Vatađ és Dávid Ászulin bűnpere. A két büntetett előzetlét vádlottat a rendőrség azon a címen tartóztatta le és állította bíróság elé, hogy betörték Ávráham Jesájahu Schechter tel-avivi gyémántkereskedő lakásába, ahonnan különböző gazdasági okmányokat loptak el. A szóbanforgó okmányok, amelyek a többi között a jövedelmi adóhatalom munkamódszereire vonatkozó tanulmányokat is tartalmaztak Schechter gyémántos elhunyt fiának gazdasági és könyvvelti munkájából kifolyólag, időközben a Jigál Lávív újságíróval kapcsolatos vádak anyagát is képezik. A rendőrség ugyanis szeptember 16-án azzal az indoklással tartóztatta le Jigál Lávívet, a Háárec munkatársát, hogy másokat rávett a Schechter lakására való betörésre az ott levő iratok ellopása végett. A rendőrség szerint Jigál Lávív azért beszélt rá a betörőket az okmányok megszerzésére, hogy az iratok segítségével szorolni tudjon. Lávívet időközben óvadék ellenében a bíróság már szabadlábra helyezte. Az újságíró kategórikusan cáfolja az ellene felhozott rendőrségi vádakot.

Vatád és Ászulin folytatógóság tegnap bírósági tárgyalásán Dávid Ászulin védőügyvédje egyik kérdésére válaszolva így fakadt ki: — Az elmúlt napokban kihallgatásra vittek. Két rendőrtiszt volt ott. Az egyik alvezérségi rangban, a másik főhadnagyként szolgált. Velük volt Braunstein törzserőster is. Azt mondták nekem, ha vallomást teszek Jigál Lávív ellen, majd beszélnek Kádmí ügyvéddel (a tel-avivi kerületi ügyész) és szabadon engednek...

ŐSZINTE RÉSZVÉTVÉNKET FEJEZZÜK KI KOLLEGÁNUNKNAK, Shibi Sosánának, EDESANYJA, KASTNER REZSÖNÉ (Budapest)

elhunyta feletti mély gyászában.

Kilencvenkét szovjet zsidó találkozózt kért a Politbüro tagjaitól

A hatóságok nem hajlandók eleget tenni a kérésnek

Moszkva. (Reuter). — 92 szovjet zsidó, aki kedden azt követelte, hogy a Politbüro tagjai fogadják őket az alijakérelmek késedelmes kezelése ügyében, tegnap azt a választ kapta, hogy kérésüket nem továbbították a szovjet kommunista párt legmagasabb fő-ruma tagjainak. A 92 zsidó azt a választ kapta, hogy minden kérvénnyel egyenleg foglalkoznak az illetékes hatóságok.

Ezt megelőzőleg a 92 zsidó petíciót küldött a kommunista párt központi bizottságához, amelyben azzal indokolja a Politbüro tagjaival való találkozásra vonatkozó kérést, hogy nem elégti ki őket a hivatalos válasz alijakérvényük kezelése ügyében.

A zsidók, különösképpen Albert Ivanov, a központi bizottság adminisztratív osztálya igazgatójának szavait kifogásolják, aki azt mondta őt zsidónak, hogy nincs automatikusan joguk a kivándorlásra, hanem csupán arra, hogy kérvényt terjesszenek be ebben az ügyben. A panaszosok szerint ez a válasz ellentétben van a nemzeti kisebbségek jogait biztosító nemzetközi egyezményekkel.

Zálmán Sázár államelnök tegnap táviratot kapott 33 szovjet, köztük 17 kijevi zsidótól, akik jom-kipur napján emlékszeretést ren-

deztek Babi-Jarban. Táviratukban a szertartás résztvevői hangsúlyozták leírhatatlan szomorúságukat a zsidó nép tragédiája felett és azt, hogy „ez sohasem térhet vissza többé”.

Zálmán Sázár államelnök a napokban üdvözlő táviratot kapott a Szovjetunióban élő Dávid Marakis zsidó költőtől. Marakis és felesége, Eszter boldog üveget kívánt az államelnöknek és rajta keresztül Izráél egész népének. „Hiszük, hogy ez az év békét hoz a zsidó államnak, nekünk pedig vágyaink beteljesülését. Lőnkán háháá böjersalájim” — írja Dávid Marakis táviratában.

A vámmörök ellenzik a bérlevonást

A luddi vámmalkalmazottak üzembi bizottsága felhívta valamennyi dolgozót, hogy ne írják alá az a kötelezvényt, amely feljogosítja az államot a sztrájknapok bérének levonására. Azt is közölték a dolgozókkal, hogy a pénzügyminiszter legutóbbi bejelentése szerint késedelmet szenvedett annak a bizottságnak a kinevezése, amely a vámtisztviselők követeléseit van hivatva tárgyalni és amelynek a sztrájk befejezése után azonnal össze kellett volna ülnie.

Szabadon engedtek több terroristát a Jordániából átmenekültek közül

Továbbra is megfigyelés alatt tartják őket

— AZ ÚJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

A biztonsági hatóságok az utóbbi napok folyamán szabadlábra helyezték bizonyos számú terroristát azok közül, akik néhány hónappal ezelőtt átmenekültek a Jordán folyón és megadták magukat az izraeli hatóságoknak, amikor Husszein király seregei az emlékeztetés hatóvadászatot rendeztek ellenük Jordániában.

A terroristák szabadon bocsátását azért határozták el, mert megállapított nyert, hogy nem vettek részt semmilyen, Izráél ellen irányuló terrorcselekményben, illetve szabotázs-akcióban.

A hadsereg szóvivőjének közlése szerint a szabadon bocsátott terroristák továbbra is a biztonsági hatóságok felügyelete alatt állanak majd.

Gsöckent a bankjegyforgalom

A héten 22 millió 829 ezer fonttal csökkent a bankjegyforgalom és ezáltal 1 milliárd 597 millió fontot tett ki. A fedezeti tételek megozslása a következő volt: 182 millió font aranyban és 1 milliárd 415 millió font devitartalékban.

A MIFÁL HÁPAJISZ HUZÁSA

A Mifál Hápajisz tegnap megtartott 39/71. számú huzásán 100 ezer fontot nyert a 08022 és a 77023 számú sorsjegy.

30 ezer fontot nyertek: 000665, 10 ezer fontot nyertek: 048205 és 709256, 5 ezer fontot nyertek: 092314, 197390, 232793, 350787, 1000 fontot nyertek: 191854, 116203, 103608, 011578, 000023, 308732, 285438, 277593, 242020, 192878, 509425, 460383, 358138, 353224, 355448, 776831, 726888, 661314, 657169, 588649

Döntött a Mojál-bizottság

Emelik a délután dolgozó állami alkalmazottak pótlékát

Nem változik az éjszakai alkalmazottak bére

A bizottság meghallgatta valamennyi érdekelte és ezek után azt javasolta, hogy a délután dolgozó alkalmazottaknak az eddigi 10 százalékhelyett 20 százalékos pótlékot fizessenek. Ami az éjszakai szakmában dolgozókat illeti, a bizottság véleménye szerint megfelel az eddig fizetett 50 százalékos pótlék, annál is inkább, mert ugyanez a gyakorlatban érvényben van a gazdasági vállalkozásoknál is. Azt is javasolta a bizottság, hogy az éjszakai szakmában dolgozóknak fizessék meg az éjszakai étkezés árát.

Azok a sorsjegytulajdonosok, akik teljes sorsjegyet vettek a hozzatartozó szelvényvel (szpafá), a fenti összegnél 25 százalékkal magasabb nyereményeket kapnak.

ÚJ KELET

עונו ותי מילתו בשמה הוונותו
הוונות דוד שון
הוונות הארואי דוד שון
הוונות אוי קולט שון מר
הוונות דוד שון מר
הוונות דוד שון מר

ÓTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM
שנת-החמישים ושתיים

Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Felolós szerkesztő: SCHÖN DEZSÓ
Kiadó: ÚJ KELET, ITON JOMI LTD.
TEL AVIV, Harakevut 52, P.O.B. 831
Telefon: 30011

uj olé...

Vége a szaladgálásnak!
Minden cég egy címen!
Vámmentes szállítás
10 napon belül,
garanciával. Tekintse
meg bemutató
termünkét, minden
Kötelezettség nélkül
Porcelán és kristály,
tűzhely, frigider.

S.FARKAS

Tel-Aviv: Derech Petach Tikva 9. 1. em. Tel. 621272 • Nyitva: vasárnap, kedd, csütörtök, 8.30-18 óráig, hétfő, szerda, péntek 8.30-14 óráig.
Jeruzsálem: R. Hásoleg 2 (Gád ép.), 7. emelet. • Nyitva: vasárnap, kedd, csütörtök 8.30-18 óráig; hétfő, szerda, péntek 8.30-14 óráig • Telefon: 527914.
Haifa: Herzl utca 24. • Nyitva: vasárnap, kedd, csütörtök 10.30-19 óráig; hétfő, szerda 16-19 óráig • Telefon: 523698
Natanja: Herzl utca 18. 1. em. bejárat Stampert u. 2. • 16-19 óráig.
Ásdod: R. Kibuc Gáuljut 1. (városközség) • Nyitva: 16-19 óráig • Telefon: 32033.

IZRÁELI HÉTKÖZNAPOK

A béke nemzetközi szabotálása

A béke nemcsak nemzetközi jogi fogalom, nem kizárólag akkor válik jogerővé, ha írott szerződéssel szentesítik. Nem mindig és nem feltétlenül győztesek és legyőzöttek közötti megállapodás hozza létre. A tevékeny ezer példája bizonyítja, hogy mennyi rossz békét kötöttek politikusok, akik felülül diktáltak a kiegészítődést és ugyanannyi bizonyíték van arra, hogy a népek közötti természetes engesztelő folyamat hozott létre tartós békét. A legfrissebb példákat az ukrajnai történelem szolgáltatja.

Ha a vietnami háború végére csak arra építve számíthatunk, hogy majd a politikusok „megcsinálják”, alighanem egy egész generáció áldozná fel vért ebben az értelmetlen küzdelemben. A vietnami béke közlekedését az amerikai tömegok segítették elő, a békevágy a népből jött és kényszerítette rá a politikusokra. Willy Brandt „keleti politikája” azért született meg, mert széles népi bázisra támaszkodott, azért, mert a német nép éppen úgy, mint a kommunista államok lakossága, békét akar, nem pedig örök hádegháborút és háborús fenyegetést. Ha néhány évtizeddel visszamegyünk az időbe, találkozzunk a francia-német revansháború borzalmaival. Hiába kötöttek békét Berlinben, majd Versailles-ban, a felülül diktált szerződések csak ideig-óráig hatottak. A francia és a német nép közötti béke a kölcsönös ráébredés eredményeként alakult ki, annak felismerése alapján, hogy nem diktátumok, hanem a két nemzet közötti jószomszédi viszony természetes fejlődése teremti meg a békét.

Nálunk a hatnapos háború véget vetett egy tragikus korszaknak, amelyben a zsidó és az arab népek között semmiféle kapcsolat nem létezhetett. A Cáhál ragyogó haditette azért is vált történelmi jelentőségűvé, mert megerősítette a kereteket arra, hogy legalábbis a ma izraeli felügyelet alatt álló területeken a két nép megismerje egymást. Csaknem husz éven keresztül elképzelhetetlen volt, hogy a zsidók és arabok között kulturális és gazdasági kapcsolatok jöjjenek létre. Jeruzsálem két része között két ellenséges nép élt és a gyűlöletet főként az arab oldalon, az állandó uszítás és náci-izmi propaganda szította. 1967 előtt ki hitte azt, hogy zsidók és arabok úgy élhetnek Jeruzsálemben, ahogy azt ma tesszük? Arra is ki gondolt volna, hogy Palesztina jordániai területein „cionista” mezőgazdasági oktató tanítást az arab fellahokat modern földművelésre és hogy az arab munkások tízezerrel jöjjenek át Izraelbe emberi munkabéért és nyugati értelemben vett szociális juttatások fejében megélhetést keresni. Ki gondolta azt, hogy a Jordán nyitott hidjain keresztül az arabok szeszreli látogassanak el Izraelbe, vagy arra, hogy Söchem, Rámálla és Tul Kárem arabjai zavartalanul kelhessenek át a zöld-vonalon, hogy megmártassák magukat a Földközi-tenger hullámaiban?

Ha az arab uralkodóktól, vagy elnököktől függene, nyilvánvaló, hogy mind a mai napig terroristák nyüzsgőnének Judea és Samaria városainak sikátoriban és az Arab Légiónak csöndes támogatásával folytatnák a „nemzeti sportot”, békés zsidó szomszédok lemezárát. Ha most ez nem történik, az nem pusztán azért van, mert az izraeli katonai kormányzat éberem ügyel a rendfenntartásra. Semmiféle katonai hatalom nem képes egy igazán elkeseredett nép erőszakos cselekedetét, vagy lázadását megakadályozni. Ami négy és fél év óta ezen a területen folyik, mindennél ékebben bizonyítja, hogy a lelkeknek csupán milyen kis felületi rétegig hatolt le a gyűlölet szírása. Bebizonyult az elmúlt rövid idő alatt, hogy az arab nép éppen úgy akarja a békét, mint az izraeli, ezért van az, hogy Jeruzsálemben csaknem ideálisnak nevezhető együttműködés jégjében fejlesztik a város zsidók és arabok egyaránt, csak így magyarázható meg, hogy a még mindig létező arab uszítás ellenére, a keresztények békésen záródolhatnak el szenthelyeikhez, a zsidók a Nyugati Falhoz, és még a Perza-öböl arabjai is eljöhettek jeruzsálemi szent mecsetekbe.

Nem történhetne meg ez, ha az UNO közgyűlésének, vagy akár a Biztonsági Tanácsnak Jeruzsálemre és a területekre vonatkozó határozatait bárki komolyan venné. Az az, hogy vannak, akik ha nem is hisznek ezeknek a határozatoknak az erejében, de uralmuk, vagy birodalmuk fennmaradása érdekében, ezeket a papíron maradt határozatokba kapaszkodnak, hogy megakadályozzák ezt a békés fejlődést, amely két nép közös akaratának eredménye. Az Egyesült Nemzetek Szövetségének csökönyös nemzetközi bürokráciája nem békéhez közelítő határozatot hoz, hanem makacsul szabotálja a népekben ébredő békevágy beteljesülését.

Elképesztő volt a Biztonsági Tanács határozata, amely arra szólítja fel Izraelt, hogy állítsa vissza a régi helyzetet Jeruzsálemben. Talán menjünk neki bulldozerekkel az új városnegyedeknek, amelyek a felszabadított Óvárosban és a

város keleti részén építettünk? Vagy talán zárjuk le a kapukat a zsidók elől, nehogy eljuthassanak a Nyugati Falhoz? Vagy talán hagyjuk továbbra is virágozni a feneketlen keleti nyomort, amelynek következtében Kelet-Jeruzsálemből éveken keresztül kivándoroltak a keresztények? Az elmúlt négy és fél év alatt legalább ezer fővel növekedett Jeruzsálem keresztény lakossága, mert a Szentváros jelenlegi nyugodt légköre és a humánus izraeli közigazgatás, ugyilátszik nagyobb biztosíték a számukra, mint az a rendszer, amelyet az UNO nemzetközi szabotázs-szervezete újra rá szeretne kényszeríteni erre a lakosságra. Nevetni kellene, ha nem volna olyan szomorú, hogy a Biztonsági Tanács olyan tagjai, amelyeknek elnöke, miniszterelnöke, külügyminisztere, vagy kormányának más tagja elég sürűn látogatnak el az utóbbi években Jeruzsálembé, és őszinte elragadtatással nyilatkoznak az izraeli uralom áldásairól, automata módra megszavazták ezt a határozatot. A szemforgatásnak aligha volt még ilyen megnyilatkozása nemzetközi fórumokon.

Ez a nemzetközi szabotázs nem marad meg Jeruzsálemben. Az UNO most kezdődő közgyűlésén újra előkerül az örök nyírdöntés, az UNRWA, az arab menekültek talpraállítására alakult UNO ügyvivőség jelentése. Izelitők kaptunk belőle a beszédből, amelyet U Tant főtitkár tartott a közgyűlés megnyitására. Azt hallottuk, hogy az ügyvivőség vezetői mély aggodalom tölti el azoknak az arab menekülteknek a sorsáért, akiket Izrael kiköltöztetett a táborokból. Ez a menekültszervezet, amely a 20 év leforgása alatt azonkívül, hogy elviselhetetlen nyomortanyákba zsúfolta össze az 1948 évi háború menekültjeit, vajmi keveset tett ennek a tömegnek szociális és kulturális fejlődése érdekében, aggodni mer amatt, hogy Izrael néhány ezer menekült családot emberi lakásokba helyezett el, nem beszélve arról, hogy számukra is biztosította a jobb megélhetést, nemcsak a régi Izrael határain belül, hanem helyi fejlesztési munkálatok keresztülvitelében, vagy támogatásában.

Ennek a kátyuba vezetett nemzetközi szervezetenek makacs és tehetetlen bürokráciája fel meri emelni a szavát az ellen, hogy Izrael most a maga erejéből legalább részben megpróbálja a menekültkérdés megoldását azon a területen, amelyen erre módja nyílik. Kellenek a jól fizetett állások az UNO központjában és az arab fővárosokban a talajt vesztett szervezet tisztviselői számára, kell a sokezer színekúra az egész vagy fél analabéta arab ingyenezők számára, akik a menekülttáborokban a raktárokba lopkodják és terrorizálják rejtgetnek. Izrael sajnos, csak néhány ezer vályogvaskötőt egyenlővé a földdel, azaz azzal az utáhalotttal, amelyet a Gáza környéki menekülttáborokban épített és azt hiszik, ezt is négy év múlva kénytelenek lesznek eldobni. 1967-ben az illetékesek eszébe jutott volna, aligha létezne a menekültkérdés a gázai-sávbán.

Reméljük, hogy a katonai közigazgatás csak az UNO közgyűlésének idejére fűgesszette fel ezeket a munkálatokat, hogy kivegye a status quot hűségese örv UNO fullajtárok és az arab államok szónokainak kezéből ezt a könnyű fegyvert, hogy ime Izrael még az UNO közgyűlés tartama alatt is folytatja a „fennálló helyzet megváltoztatását” a menekülttáborokban.

Az UNRWA vezetőinek és az UNO titkárságának hálás szóval kellene Izraelhez fordulnia, köszönetet mondva azért, hogy adófizetőinek pénzéből és a világszerte zsidóságának támogatásával oldja meg ezt a problémát, amelyet ezek a nemzetközi fórumok megkövesedve hagytak, olyan nemzetközi érdekek védelmében, amelyek szögesen ellenkeznek a szerencsétlen menekült tömegek érdekeivel. Csak hogy ezt az UNO tisztviselői sosem fogják megtenni. U Tant dicső főtitkárságának éveit alatt az Egyesült Nemzetek Szövetsége nem azt a feladatát teljesítette, hogy igyekezzen kiirtani a nyomort és a tudatlanságot a világ fejletlen államiban, hanem lehetővé tette, hogy a nemzetközi szervezetet analabéta irányítsák. Voltaképpen ugyanis ez történt. Minden szeretünk azok a fejletlen országok, amelyek az elmúlt évtizedben nyerték el függetlenségüket és váltak államná. Ezeknek az országoknak a közvéleménye azonban, sajnos, nem emelkedett magasabb nivóra, mint a menekült tömegek, amelyeknek sorsát annak idején optimista módon a nemzetközi szervezet kezébe tették le. Az UNO jelenlegi többsége analabéta népek képviselőiből áll, akiknek nyomására ez a szervezet megdöbbentő gyorsasággal halad vissza a dzsungel felé.

Ebben a tragikus nemzetközi táncban szinte egyedülálló az izraeli fejlesztési munka az arab területeken. S hiába akarják visszaforgatni a történelem kerekét, a fejlesztés és a kiegészítődés műve tovább halad, amíg Izraelnek sikerül majd csuffá tenni mindazokat a nemzetközi szabotőröket, akik meg akarják bélyegzőni építő munkájában.

HÉT KÖZSÉG ZSIDÓK NÉLKÜL

— Látogatás Burgenlandban, ahol több mint 500 éven át pezsgő zsidó élet volt és ott ringott a magyar-zsidóság bölcsője is — Azt osztrák kormány jogtalanul bitorolja a burgenlandi zsidó hitközségek irattárait és a Wolf Sándor-féle kismartoni Zsidó Múzeum gyűjteményeit —

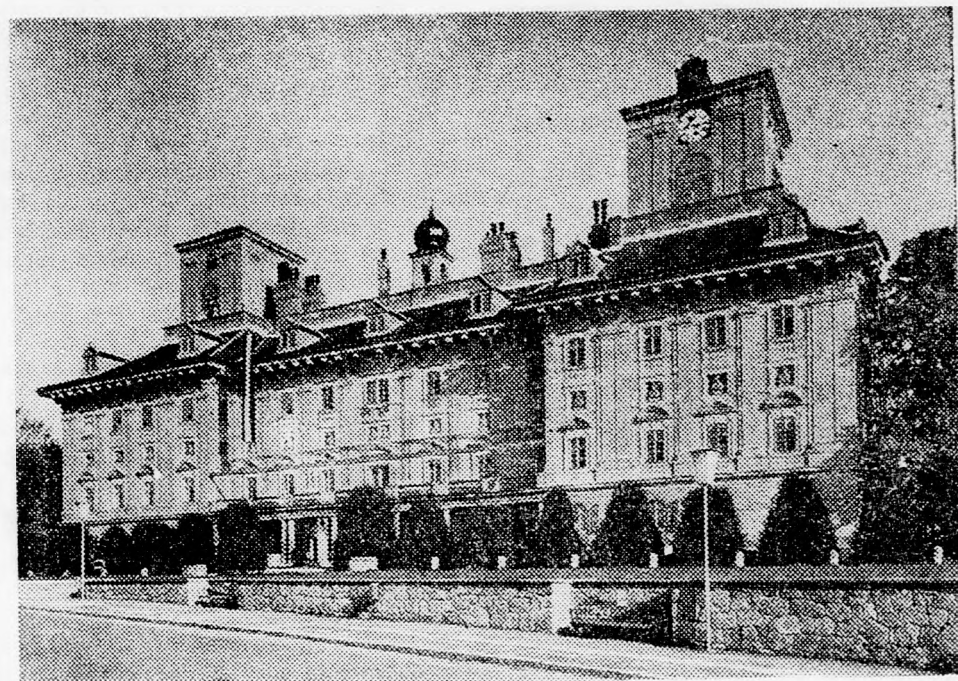
Burgenland jubilál. Ötven éve annak, hogy ezt a tartományt, amely azelőtt Magyarországhoz tartozott, Ausztriához csatolták. Az ünnepségek révén a sajtó, a rádió és a televízió Burgenlandról hangos. A kormányzat természetesen azt igyekszik bizonyítani, hogy 50 év alatt ez a tartomány óriási fejlődésen ment át. Dicsérik a tájat és a jó közlekedést, magasztalják a messze földön híres borokat, ismertetik a multat és a történelmi nevezetességeket. Csak éppen a zsidó vonatkozásokról hallgatnak következetesen. Egyetlen szóval sem említik, hogy Burgenlandban több mint 500 éven át pezsgő zsidó élet volt, amelynek a hitlerista tebelvő vetett véget, s hogy itt, ezekben a szűk kis sikátorokban ringott a magyar zsidóság bölcsője.

Irta: SCHÖN DEZSÓ

pet egy-egy elefejtett gémeskut és golyaféskék egészítik ki. Autó-sztrádnak, gyárkéménynek, építkezésnek sehol nyoma nincsen.

A domboldalon épült Eszterházy kastély dominalja a 10 ezer lakosú Eisenstadttól. Evszázadokon át ide tekintett fel bizalommal a burgenlandi zsidóság. A Tájékoztató a következőket jegyzi fel:

„A 14-ik században épült középkori várát két olasz mester, Carlo Martino és Carlo Antonio Carlona alakította át 1663 és

AZ ESZTERHÁZY GRÓFOK KASTÉLYA KISMARTONBAN

Evszázadokon át ide tekintett fel bizalommal a burgenlandi zsidóság

HÉT KÖZSÉGBŐL — 50 LÉLEK...

A zsidó világban Burgenland a Hét Község („Sevá Kehilot”) révén ismeretes. A Hét Község név szerint a következők: Eisenstadt (Kismarton), Mattersdorf (Nagymarton), Kitzsee (Köpcsény), Frauenkirchen — (Boldogasszony), Kobersdorf (Kábold), Lackenbach (Lakompak) és Deutschkreuz (Németkeresztúr), amelyet a zsidók egymás között Célemnek neveztek. A következő négy kisebb helyen is éltek zsidók: Stadtschlaing, Rechnitz, (Rohonc), Güssing és Gattendorf. Történelmi tény, hogy az első zsidók a 14-ik században, az Eszterházy grófok hívására és azok birtokain telepedtek le. Eisenstadttól 1388-ban már intézményekkel rendelkező, szervezett hitközség létezett.

Az is tény, hogy az Eszterházy grófok mindig rokonszenvet tanúsítottak a zsidóság iránt: a hitközségeknek belső autonómiát biztosítottak és válságos időkben megvédtek őket mind az elvakult klérus, mind az irigység és a prédára éhes csőcselékkel szemben. 1671-ben, amikor Bécsből külték a zsidókat, azok egy része Burgenlandban talált menedéket. Abban az évben újabb zsidó negyedek jöttek létre Eisenstadttól, Mattersdorfban és Gattendorfban.

Az 1971-es népszámlálás adatai szerint egész Burgenland területén 3965 négyzetkilométer) 272.579 lélek él. A zsidók számáról nincsenek hivatalos adatok, de a helyzet ismerőji mintegy 50 (ötven) lélekre teszik ezt a számot. Ezek sem születtek itt, nem a koncentrációs táborokból, vagy külföldről kerültek vissza, hanem a háború utáni menekült-áradat sodorta őket ide.

Ennyiből áll ma a Hét Község...

Burgenland a nyolc tartományból álló osztrák államszövetség Hamupipőkéje. Nem vonza sem a tőkét, sem a turistát. Mint-ha kihalt volna minden vállalkozási kedv. Ennek tudható be, hogy az elmúlt 10 évben, illetve az utolsó népszámlálás óta, a lakosság száma egyáltalán nem szaporodott. Aki csak teheti, elvándorol innen. Akár Chicagóban, New Yorkban, akár Bécsben, több burgenlandi lakik, mint a tartomány fővárosában, Eisenstadttól. Az Egyesült Államokban több burgenlandi él, mint egész Burgenlandban. A bécsi szövetségi kormány amolyan sorsverte tartományt lát Burgenlandban, amelynek állandóan tolni kell a szekerét. Csak egy pillantást kell vetnünk a térképre, nyomban megállapítjuk: Burgenland tulajdonképpen az a fal, amely a Nyugathoz tartozó Ausztriát Magyarországtól és a kommunista bloktól elválasztja. Igazán nem csoda, hogy ez a szomszédos országvasútól hat...

MIÉRT HARAGSZIK A GRÓF?

Lusta vicinális víz a bécsi déli pályaudvartól Eisenstadttól. A vonatablakból nézve — tipikus falusi táj. Dombok és lombosdök, gabonamezők és krumpliföldek, s amíg a szem ellát — szőlő. A bukolikus ké-

Sándor, a másik Wertheimer nevét viseli. A Wertheimer-család őse, Reb Sámson, nagy-névi tudós volt, akit III. Károly király országos főbírábnak nevezett ki. A worms-i születésű Reb Sámson Eisenstadttól nősült és innen indult el karrierje. Utódai közül kerültek ki a híres bankárok, akik Ausztria felvirágztatásában szereztek érdemeket. Ausztria népe ezzel a táblával, amelyet egy romház falán helyeztek el, rója le késői halálát a Wertheimer család iránt...

HATÁSKÖRI KONFLIKTUS ÉS ELHANYAGOLT TEMETŐ

A gettó másik oldalán van a zsidó temető, amelyet kőkerítés övez. A kapun rozsdás zár, látszik, hogy ritkán nyitják ki. A temető, amelyben, többek között, híres rabbik és tudósok csontjai porladoznak, teljesen elhanyagolt állapotban van. Az évszázados sírkövek méteres gaz és dudva közül kandiálnak ki. Ösvénynek nyoma sincsen. A sírköveken héber betűk beszélnek a multról.

Megtudjuk, hogy hatásköri konfliktus merült fel a maroknyi ittélő zsidó és a bécsi zsidó központi tanács között. A helyi zsidók rendbe akarták hozni a sírköveket, fásításra és rendes kerítésre gondoltak, de a bécsi központ — amely az elpusztított zsidóság kizárólagos örökösének tekintti magát — nem adta meg a hozzájárulást. Közben több mint egy negyed század telt el a második világháború és a vézskorszak befejezése óta, de az Eisenstadti temető még mindig olyan szegényes állapotban van, mint a hitleri rendszer idején.

A temető eredetileg nagyobb volt, de a hitleri időkben kibővítették az Irgalmas Rend („Barmherzige Brüder”) kórházát s erre a célra lekanyarítottak egy darabot a zsidó temetőből. Ugyanakkor átjáró utra is szükség volt, amit szintén a temetőből hasítottak ki. Zsidó szempontból ez a temető ahhoz az emberhez hasonlítható, akinek ellenségei kivertek összes fogait, csak az egy-egy fogát hagyták meg — fogfájásnak...

Arról is informáltak, hogy a közelben új és modern temető áll a maradék-zsidóság rendelkezésére. Ott nyílnak a virágok, az ösvények tiszták és gondozottak, sudáran állnak a sírkövek és ragyognak...

VITA A BURGENLANDI ZSIDÓ

IRATTÁR TULAJDONJOGA KÖRÜL

Röviden el kell mondanunk, ki volt az a Wolf Sándor, aki ilyen emléket hagyott maga után. Ősi burgenlandi család sarja, gazdag bortermelő és az Eisenstadti hitközség elnöke. Ez a ritka történelmi érzékkel megáldott ember, már a monarchia összeomlása után rájött arra, hogy a zsidóságának nincs jövője Burgenlandban. A zsidók egy része Pozsonyba és Bécsbe gravitált, a másik része a tengeren-túlrá vándorolt. Ezért igyekezett Wolf Sándor megmenteni a több mint 500 éves zsidó mult dokumentumait: a hitközségi jegyzőkönyveket, iratokat, a kegyeszeket, a ruházatot, a sajátos zsidó élet számtalan lelkét. Wolf Sándor házáat a kormányának ajándékozta azzal a feltétellel, hogy az Zsidó Múzeum céljait szolgálja. 1925-ben nyílt meg a múzeum, amelyet az egész zsidó világban nyilvánítottak...

Az Anschluss után Wolf Sándor is kénytelen volt bucsut mondani Burgenlandnak. Páratlan gyűjteményéből semmit sem sikerült kimentenie. Halálra került, ahol rövid idő múlva, szívében mélyes csalódással és keserűséggel, meghalt. Ott is temették el.

Wolf Sándor házáat most tatarozzák. A múzeum inventáriát, amelyet megkímélt mind a háború, mind az azt követő megszállás, gondosan becsomagolták és elraktározták. Az illetékesek biztosra veszik, hogy a munkálatok befejezése után ez a múzeum lesz Burgenland egyik nagy attrakciója. Reméljük, hogy ezek a gyűjtemények turisták tömegeit fogják vonzani.

Kézenfekvő a kérdés: Milyen jogon bitorolja Ausztria ezeket az egyedülálló zsidó műkincseket? Aki látja a héberbetűs évszázados jegyzőkönyveket, Tóra-tekercseket, chanuka-mécseseket, gyertyatartókat, ezüst szeder-tálat, házasság-leveleket, frigszék-reny-takarókat és a zsidó vallási élet számtalan más relikviát. — önkéntlenül is felkiált a haragos profétával: „Nem elég hogy gyilkolták, még örökölni is akarsz?”

Jog és erkölcsi törvény szerint ennek a gyűjteménynek Jeruzsálemben van a helye. Ezzel szemben az osztrák kormány azzal érvel, hogy a zsidó mult Burgenland történelmének szerves részét képezi, ezért a gyűjteményt Burgenland székhelyén, Eisenstadttól kell őrizni.

A Jeruzsálem és Bécs közötti kapcsolatokról, valamint az ügy jelenlegi állásáról — legközelebb.

Járjuk a szűk utcákat. Az egyik Wolf

A SZOVJETUNIÓBAN JÁRT HAT IZRAÉLI APOSTOL NYOMÁBAN

Nem vitás, az orosz békebizottság elérte célját. Fellármázta a világot és annak közvéleményét. Odahaza, Oroszországban, nemzetközi viszonylatokban és nálunk, Izraelben. A sajtóban ugyanis hatalmas hullámokat ver a hat jóakaratainak aposztrófált izraeli apostol Oroszországba való meghívása és már le is bonyolított kétféle látogatása.

A sajtó az adott esetben általános gyűjtőfogalmat jelent. Mert a hullámverés tekintetében a földrajzi meghatározások szerint rezonál. Másrészt a szabad országok metropolisáiban, másképpen az egy kaptárára szabott Oroszországban és természetesen, másképpen az egész kérdésben főderkeltnk számító izraeli sajtóban.

A NEMZETKÖZI VISSZHANG

A világsajtó kuriozitásként fogja fel magát a tény, hogy az orosz békebizottság, amelynek minden lépése és cselekedete a Kremli legfelsőbb ellenőrzése alapján történik, most, négy évvel és három hónappal a hatnapos háború után, elérkezettnek találta az időt ilyen méretű politikai kísérlet megteremtésére. Az egész ügyszóhoz hozzáfűzi még, hogy a meghívás ezáltal, kihívó módon, az izraeli békebizottság megkerülésével jött létre, tényleg alapon, szédületes ütemben. Mert a legcsodálatosabb fel a világ a meghívás okozta ámulattól, már a ténylegesen végrehajtott látogatás bámúlata is átesett.

Visszatérő refrénként teszi fel a nemzetközi sajtó a kérdést: miért volt szükség erre a gyorsított meghívásra és látogatásra közvetlenül az UNO ősi megnyitó ülészaka és Nixon elnök pekingsi vizitje előtt? De a világsajtó kíváncsi firtatása nem terjed túl a kérdésen. Nem terheli magát a helyzet taglalásával. Igaz, maga a feltett kérdés, magában hordja a felelet anyagát. Természetesen, azok számára, akik tudnak olvasni a sorok között.

AZ OROSZ SAJTÓ TÜKÖRKÉPE

Az orosz távirati irodák: a TASS és a Novosztij, valamint a kommunista pártújság, a Pravda, alaposan kihasználják a jóakaratai apostoli küldöttség látogatását. Nevükben olyan hiranyagot közöltek, amely láthatóan a leginkább szolgálhatta azokat a hazai, orosz célokat, amelyek miatt, nyilván szükségessé vált ezt a meghívást nyelvélni. Ugy látszik, nagy fontosságot tulajdonítanak az oroszok az utóbbi időben megrendezett cionista-zsidó kirakatperek nyomán világszerte és ennek keretében Izraelben is kialakult szovjet-ellenes hangulat ellensúlyozására — megfelelő lépéseket fogantatni. Persze, ez nem jelenti azt, hogy magának a hat-tagú küldöttségnek lehetőséget adtak arra, hogy ezt a kérdést megfelelő orosz-zsidó körben kivizsgálják és pertraktálják.

De ezzel szemben, az említett sajtóirodák és pártorgánium szerint, a jóakaratai apostoli delegáció valamennyi tagja meggyőződhetett, hogy a Szovjetunióban nem létezik antiszemitizmus és nincs zsidó-üldözés. Továbbá, hogy az orosz zsidók nagyrésze hallani sem akar arról, hogy Izraelbe, vagy másodszor kivándoroljon. Azok pedig, akik kivándorolni akarnak, megtehetik, semmi sem áll utójában. Nem igaz az a rossz szándéku hírvetés, hogy Oroszországban elnyomják a jiddis nyelvet és kultúrát. De tagadhatatlan, — írja a Pravda, — hogy Izraelben valóságos irto-hadjárat folyik a jiddis szó és kultúra ellen. Hiszen maga a bizottság is igazolta ennek a ténynek a valódiságát.

A TÁMADÓ ÉS AZ ELKERÜLDHETŐ HÁBORÚ

Politikai sikon pedig arra mutattak rá az említett hírforrások, hogy Izraelben hisztérikus orosz-ellenes hangulat alakult ki, mesterséges üdvösök köztételeiben. Tanuságként hívatkoztak az apostoli bizottság tagjaira, akik az erre vonatkozó közléseket tették volna. Sőt, a bizottság egyöntetien magáévá tette volna, az említett sajtóorgániumok szerint, hogy Oroszország békepolitikát folytat a Közelkeleten és hogy Izrael az, amely előnybe helyezi a területi terjeszkedést a békevel szemben.

Különleges politikai csemegeként megemlíthető egy sokatjelentő, fordulatos szójáték, a hatnapos háború utóbbi kiértékelése kapcsán. Az izraeli vendégek és az orosz vendéglátók tartózkodtak ezuttal attól, hogy a 4 év előtti harmadszori arab-zsidó háborút izraeli agressziónak nevezik. Új megfogalmazásban — elkerülhető háborúnak deklarálta. Illetőleg elkerülhető lett volna, ha Izrael megőri hidegvérét...

Mindenesetre, előrehaladás ez az új kifejezés az orosz terminológiában. All ez akkor is, ha nem-hivatalos tényezők szájából hangzott el az új megjelölése a közelkeleti tragédiák, eddigi „utolsó” háborús fejezetének. Nem valószínű, hogy az orosz békebi-

Irta: FRIED MIKSA

zottság tagjai előzetes illetékes hozzájárulás nélkül mertek volna eltérni az eddig használt kifejezéstől. A Szovjetunióban minden szónak, kifejezésnek súlya és jelentősége van.

A HÉBER SAJTÓ PERGÖTÜZÉBEN

Az izraeli sajtó hosszú időn keresztül fő témaként foglalkozott, mint ahogy foglalkozik most is, ennek a hat-tagú apostoli-küldöttségnek oroszországi látogatásával. Persze, külön kiemelte az orosz távirati irodák és a Pravda által is közölt interjúkat és ki-jelentéseket, amelyeket a bizottság tagjai-nak tulajdonítottak és amelyek körül parázs sajtóvita keletkezett. Ebből valamennyi héber újság kivette a részét. De a főharcot a „Dávár” és ennek főmunkatársa, Slomo Grudzanszky folytatja hetek óta tartó cikksorozatában.

Erdeklődésre tarthat számot, ha közelebbről ismerkedünk, a héber sajtó nyomán, az apostoli bizottság egyes tagjaival. Megrajzolva portréjukat; multjukkal, oroszországi szereplésükkel és azokkal a nyilatkozatokkal kapcsolatban, amelyeket az orosz sajtó a sajtójukba adott és amelyek közül egyeseket, éppen a bizottság tagjai, meg is cáfoltak a nemzetközi és a héber sajtóban. De csodálatosképpen nem az orosz újságokban.

A BIZOTTSÁG GYÖNGÉBBIK OLDALA

Kik tehát a sokat pertraktált bizottság tagjai?

Kezdjük talán Ruth Lubitssal, az egyetlen női taggal. A sajtópolémia szűrőjén minden különösebb kritikai hang nélkül esett át. Megállapítják róla, hogy a szovjet beállított-ságu izraeli kommunista párt, a RAKACH tagja. Erdemeket szerzett magának a közelkeleti orosz „béke-politika” propagálásában. Az izraeli békebizottságnak, amelyet teljesen fűmígáltak a küldöttség összeállítása során, vezető korifeusa. Régebben a Mápám vezérkarához tartozott és annak képviselőletében a Kneszet tagja volt. Ugy látszik, a hat-tagú apostoli bizottságban a párt felelősként szerepelt.

Misá Eidelberg, a Hiszladrut régi gárdájához tartozik. Nyugdíjaztatása előtt a Bét-Brenner tisztviselője volt. A Mápám létrejöttékor annak tagjai sorában szerepelt. Ma pártönkivüli. A Szovjetunió „Izraeli Baráti Köre” egyik vezetőjeként tevékenykedik. Hirdeti az orosz orientáció létfontosságát. Valószínűleg elvívésé jutalmaként illesztették be a hat-tagú apostoli bizottságba. Nem volt nagy szerepe. Mellette, ugyancsak szűke eminenciásként, de a szűke eminenciáknak tulajdonított szerepéről nélkül, startolt a bizottság tagjaként — Jimmy-Jáakov Rosenthal. A szigorúan vallásos-ortodox környezethez tartozik. Nyugdíjaztatásáig, „Háárec” napilap parlamenti tudósítója volt. Vallásossága ellenére lelkes hívő az orosz orientációnak.

Az itt megrajzolt három portréval tulajdonképpen a hat-tagú bizottság fele és ennek gyöngébbik oldala került az olvasó elé.

JELIN-MOR KÖZELETI PÁLYAFUTÁSA

A második csoport ismertetését kezdhetnénk Nátán Jelin-Morról, aki romantikus alakja a régi palesztinai jüsuwnak. A LECHI, az egykori „Izraeli Harcosok” földalati mozgalmának fejeként vált ismertté — kérélehetetlen ellenfele volt az angol mandátárius kormányának. A Kneszetnek is tagja volt, a „Harcosok Listája” képviselőletében. Idővel csatlakozott az izraeli „Orosz Baráti Ligá”-hoz és különböző héber lapokban, de főleg a „Háárec”-ben cikkeztek. Propagálja az elfoglalt területek kiürítését az elérendő béke fejében.

A „Dávár” szeptember 10-i számában kiegészíti a biográfiáját azzal, hogy a második világháború előtt Varsóban jiddis újságot szerkesztett, amely a Jabotinszky-féle revizionista pártnak, az olasz fasizta párt mintára felépített szélső jobboldali irányzatot képviselt. Aljijázása után, a Lechi vezéréként Szíriában járt. Ott tárgyalásokat folytatott az olasz és a német hadvezetőséggel katonai szövetség létrehozása — a közös angol ellenség ellen. Az angol állambiztonsági közegiek idejében ártalmatlanná tették. A „Semita aktivisták” élén is állott. Háborút folytatott a sovinszta cionista uralom ellen. A leningrádi kirakatper idejében arra írt, hogy nincs jogunk tiltakozni az orosz cionisták üldözése ellen mindaddig, amíg nem fogadjuk el az ajánlott orosz megoldást a közelkeleti kérdésben. Hirdette, hogy nem kell erőszakolni az alijját Amerikából és Oroszországból, mert az oitani zsidók felolvadtak az említett népek kulturájában.

RIFTIN CIONIZMUSA ÉS ELÉTBOLCSELETE

Következik a csoport második főszemélye: Jáakov Ríftin, Ejn-Semer kibuc tagja. A Mápám vezetőgárdájához tartozott és an-

nak képviselőjeként működött több éven át a Kneszetben. Majd megalakította az általa vezetett „Baloldali Szövetség” nevű frakciót. Minden alkalmat megragad, hogy az orosz orientáció mellett kiálljon.

A „Jediot Achronot” munkatársának szeptember 10-én adott nyilatkozatában, többek között, azt mondta a TASS sajtóirodá-közlése alapján, az orosz sajtóban neki és a bizottság tagjainak tulajdonított kijelentésekkel kapcsolatban: „A megjelent újságcikkekben vannak igazságok, vannak hiányosságok és vannak állítások, amelyek sosem hangzottak el sem az én, sem a bizottság többi tagja részéről. Nem állítottam, hogy Izraelben szovjet-ellenes hisztéria ütötte fel a fejét és ezért a kormányt terheli a felelősség. Azt mondtam, hogy Izraelben orosz-ellenes propaganda folyik. Nem tettem olyan kijelentést, hogy Oroszországban nincs zsidó-kérdés. Meg vagyok győződve, hogy ezek a ferditések távol állanak a szovjet hivatalos tényezőitől”.

— Lehet — folytatta —, hogy olyan elemek működtek itt közre, akiknek érdekében állott a bizottságot hátrányos és balsikerű oldaláról bemutatni. Ezzel kisebbiteni akarták az elért eredményt. Nincs kizárva, hogy izraeliek keze is benne van a játékban. Nem gondolok hivatalos izraeli körök-

re, hanem ellenlábás baloldaliakra.

Ezen a ponton köt bele a „Dávár” éles kritikája, amely Ríftin különleges cionizmusát veszi bonckés alá. Feleleveníti, hogy a Sztálin érában kezdeményezett zsidó-ellenes orvos-kirakatper idején, az antiszemitizmus-kommunista-rezsim mellett szállt síkra. Hitelt adott a koholt vádaknak, melyek szerint a nemzetközi cionizmus felbujtására, a perbefogott zsidó orvosok aktív szerepet töl-töttek be párt-főemberek meggyilkoltatásának végrehajtásában. Ugyancsak emlékeztet a „Dávár” cikkírója, hogy amikor elv-és párt-társát, Mordecháj Orent Prágában véresre kintózták és angol-amerikai-cionista-imperialista kémkedéssel vádolták, emiatt pedig el is ítélték, Ríftin magáévá tette az Oren elleni vádakot. Követelte, hogy pártja kö-zösítse ki Orent és ezzel dokumentálja hű-ségét a sztálinista rendszer iránt.

MIT KERESSET ÉS MIT TALALT MIRON TANÁR?

A hattagú jóakaratai apostoli bizottság legmiszikusabb tagja, nyilván, Dán Miron, a tel-avivi egyetem hébernyelv- és irodalom-tanára. Tagja a béke és biztonsági mozgalomnak és keményen szembefordult a szovjet-ellenes megmozdulásokkal és akciókkal. Nem tagja semmilyen pártkeretnek.

A „Mááriv” munkatársának szeptember 15-én adott nyilatkozatából az alábbi, fontosabb kivonatokat közöljük:

— Ott tartózkodásunk második napján, — mondotta, — ellátogattunk a „Világ-Szövet-séges Baráti Országok Házába” és itt munkatársai élén a Ház elnöke, A. Ivánov fo-gadott. Diskurzusunk során ajánlottam egy orosz-héber és héber-orosz antológia ki-adását, amelyből az orosz és a héber olva-sók a két nép válogatott irodalmi műveit megismerhetnék. A mérgezett politikai légkör-re jó hatással volna a tiszta, kulturális kap-

csolat. Sajnos, — mondotta Miron tanár, — elutasító választ kaptunk. Ivánov kijelentet-te, hogy előbb Izraelben radikális változás-nak kell bekövetkeznie — az orosz-ellenes propaganda terén.

— A leningrádi egyetemen, — folytatja, — találkoztam a héber nyelv kitűnő tudó-sával, Vinikov tanárral, aki nagy Talmud-tudós hírében is áll. Tőle tudtam meg, hogy a héber fakultás hallgatóinak többsége nem zsidó. Vendéglátóim előtt rámutattam, hogy számos héber író meghalt már, töb-beket pedig formálisan likvidáltak. Miért ne lehetne ezeket rehabilitálni és miért nem lehet munkáikat újra megjelentetni. Chájim Lanszkiról, Frimannról, Simon Avniról és másokról van szó. Felírták ugyan kérdéseim-et, de választ nem kaptam.

— Végül érdeklődtem, miért nem taní-tanak a Szovjetben jiddisul? Meglepetéssel ol-vastam az orosz sajtóban a nekem tulajdo-nított kijelentést. Azt állítottam volna, hogy Izraelben elnyomják a jiddis nyelvet és iro-dalmat? Egy szó sem igaz ebből!

A FERDITÉSEK TANULSÁGAI

Ha pedig ez sem és más sem igaz, — kérdi a Dávár vitriolba mártott, mérges tol-tal, — mégis mi igaz Oroszországban? Mi-ben nyilatkozik meg az apostoli bizottság tagjainak állítása, hogy szép sikert értek el az orosz-zsidó kapcsolatok feljavítása terén? Éppen a közötti ferditések alapján állapít-ható meg a leginkább, hogy az orosz sajtó hazai zsidó célokra használta fel az iz-raéli apostolok látogatását és jelenlétét. De ez csak az egyik jelensége az előállott új állapotnak. Felkészülhetünk további fordu-latokra és nyilván, nagy meglepetésekre. Csak legyen türelmünk kivárni az esemé-nyek kialakulását. Mert az orosz politikai vonalvezetésben semmi sincs kizárva —min-den lehetséges!...

Az ötödik hegedű-hur

Irta: Dr. ENGEL ZEÉV

A történet 1958-ban kezdődött. Brüsszelben nemzetközi kiállítás van. A Gadna zeneka-ra Európában turnézik és a kiállítás keré-tében is ad koncertet. A fiatal zenészek he-gedűt feltűnik egy sokat ígérő tehetséges kö-zöttségek között. Az öreg belga királyi Elisabeth figyelmét. A fiatal hegedűművészt meghívást kap a királyi udvartól. Mozart koncertjával óriási lelkesedést vált ki a ze-nét imádó anyakirálynőnél, aki felajánlja az akkor 18 éves zenésznek, hogy költségére folytathatja tanulmányait a Királyi Konzer-vatóriumban, Brüsszelben. A fiatal hegedű-művész Izraelben született, szübre, akire még katonai szolgálat vár. A katonaságnál a repülőszékkel találja meg helyét. Robosz-tus alakja és erős fizikumja képpessé teszik, hogy elvegyezzen a pilóták tanfolyamának megfeszítő gyakorlatait. A katonaság kötele-kéből kilepve, Brüsszelben tökéletesíti zenei képességét. Díjat nyer, koncerteket ad. Egy ismeretlen, zenét szerető mecénás lehetővé teszi számára, hogy Genfben menjen és az ottani konzervatóriumban világhírű mesterek-nél tanuljon. Aztán a fellépések sorozata következik a világ minden táján. A fiatal művész neve: Jigál Sámír. Az ismeretlen me-lomán, aki genfi tanulmányait fizeti, az iz-raéli titkos szolgálat embere.

Nem olvasok detektív regényeket. Nem szeretem a kémekről mesélő könyveket és filmeket. A hatnapos háború után számtalan megkérény jelent meg francia kiadóknaál, amelyek bestsellerekké váltak. Én legelőbbük-nek csak a címét olvastam. Az emberek csodálják a különleges szolgálatot teljesítő, -sokszor egyszerű emberek áldozatkészségét. Az izraeli szolgálatról, mint a világ legjobb szervezetéről beszéltek. Tagjait legendákkal vették körül.

Az utóbbi időben az Izráellel foglalkozó könyvek száma erősen csökkent. Más esemé-nyek foglalkoztatják az embereket. A Kö-zel-Kelet és Izrael nem foglalják el az újsá-gok első hasábjait. Ezért lettem figyelmes, amikor ezekben a napokban a belga rádió riportot közvetített egy ex-zsidó kémről, aki kalandjairól és működéséről szenzációs köny-veket írt. A riport nem fedett el titkot, és elfelejtettem volna, ha az újságkioszkban nem ütöközöm a Le Nouvel Observateur cí-mű hetilapba, amelynek fedőlapja két szín-el és Magén Dáviddal díszítve, nagy betűk-kel hirdette a hét legfontosabb cikkét: — „Egy izraeli kém vallomása”. A minap je-lent meg Párizsban a „Presses de la Cité” kiadásában egy könyv, amelynek címe: La Cinquième Corde”. Az ötödik hur. A könyv műfaja: „recit”, elbeszélés. A szerző: Jigál Sámírt az újság, mint ex-pilótát, ex-millio-most és ex-kémet mutatja be, aki két hegedűn játszott. Jigál Sámír ma harminckét esztendő. Arckifejezése nem emlékeztet kifil-nomult zenészre, aki Beethoven és Chopin játsza áhítattal. Erőszékes lecsingő ajka és izmosan, jól megépített alakja, különleges férfias kvalitásokat sejtetnek. A rokambo-leszk alak, a kalandos életű szübre kíván-csává tett.

Buenos Airesben az ő segítségével írják Eichmannét egy hírtelen megbetegedett izra-éliként egy hivatalos delegáció listájára és így a repülőtéren ellenőrző szerveinek vizsgá-látás elkerülve, hozzátálla el Izraelbe. Lon-donban két koncert között, titokzatos módon elrabolják. Kik? Angol nacionalisták, akiknek kapcsolataik vannak az arabokkal és aikenek egy éjszakai orgánján ő maga is részt vett egy kétes újságíró társaságában. Vagy az oroszok, akiknek feltűnt alakja, a-mikor Franciaországban tárgyaltak, akiknek ő tul szépen játszott Prokovieffet. Min-

denhol koncert várja, ahol éppen szükség van rá. A könyv meséje nem fed fel titko-kat. Hiányzanak belőle a James Bond el-beszélések változatos és feszült fordulatai. Stílusa halvány kifejezéseiben és leírásai nem hagynak mély benyomást.

A könyv mégis érdekes, mégsem banális. Megható meséket is szolgálhatna. Egy szábr-e, aki Tel Avivban született, aki öt éves kora óta hegedűl, akinek nagy jövőt jósol-nak, vesztélyzeti művészi karrierjét, hogy hazáját szolgálja. A négy huron kívül, az ötödik huron való játéka mégis gondolkodóba ejt. Szerepét kihasználva, egy német titkos számláról sok pénzhez jut. Svájcban óriási kastélyban lakik. Rolls Roycen jár. Verseny-istállót tart, amíg a svájci hatóságok min-dent lefoglalnak.

Egy újságíró kérdésére, hogy miért választotta a hegedűt, így felelt: a hegedű speci-álisan zsidó instrumentum. Chagall minden képén látható. „A hegedűs a háztetőn” zsi-dó szimbólum. Azonkívül a hegedű kicsi hangszere és mégis sokat lehet kihozni belő-le. Ha menekülni kell — mi zsidók so-kat vándoroltunk — az ember magával vi-heti, mint egy drága gyémánt-követ és ar-nyat. Ugyanezt nem tehetné meg egy nehéz zongorával, házzal és földdel.

Nem tudom miért, e szavak ellenére sem látom a könyv szerzőjét, mint a „hegedűst a háztetőn”, mint zsidó szimbólumot.

Titkos-szolgálatának, amelyeket Izráel-ért tett, a szíve mélyén kellett volna elm-etve maradniok. A siker okozta megelé-gedés lelkét gazdagíthatják volna. Jigál Sám-ír az exhibicionisták utját választotta. — Amikor interjúját befejezte, azt kérte az új-ságírótól, hogy annak végére ne pontot, ha-nem vesszöt tegyen. Jelezni akarta, hogy a folytatás következik, még nincs minden be-fejezve.

Mi lesz a folytatás? Hegedű-koncert-mu-zsika? A könyv megjelenése után nehéz öt elképzelni átszellemült művészként a pódiu-mon. Az ötödik hur, amelyen játszott és a-melley a nyilvánosság elé lépett, elválasztja őt a Vivaldit és Paganinét kedvelőktől, az ártatlanságban, naivságban hívő zene-kedvelő közönségtől.

Mi lesz a folytatás? A következő regény fogja elmesélni. Ebben a muzsikának egyé-kevesebb szerep jut majd.

ARMSTRONG BÉLYEGEN

Benjamin Rosenthal, washingtoni demokrata párti politikus javasolta, hogy légipostabélyegen örökítsék meg Louis Armstrongnak, a dzsesszvilág kimagasló e-gyéniségének emlékét. Az amerikai posta döntéséről még nincs hír.

TALÁLKOZÁS KÜLFÖLDI MAGYAR-ZSIDÓKKAL

Írta: MARTON MICHAEL

A lap külföldi postáját forgatva feltűnt nekem az évek folyamán, hogy az egyik előfizetőnk gyakran változtatja a címét. Hol Venezuelába küldeti az újságot, hol Peruba, aztán Kanadába, Svájcba, Tokióba. A folytonos címváltozásból azt láttam, hogy olvasónk beutazta a földgolyót és az Új Kelet utazik vele.

Ki lehet ez az olvasó? Szeget ütött a fejembe és elhatároztam, hogy egyszer majd módjám ejtem a személyes megismerkedésemre.

Néhány hete — Svájcba indulásom előtt — régi szokásomnak megfelelően, átvettem az ottani előfizetők listáját, mert néhányat mindig felkeresek, hogy megkérdezzem, mit szeretnek olvasni, illetve mi hiányzik nekik lapunkból. Az ilyen találkozások mindig érdekesek és hasznosak. Nos, amikor belepötyögtem a svájci előfizetők kártyarendszerébe, örömmel fedeztem fel, hogy világszerte olvasónk éppen Zürichben tartózkodik.

Feljegyeztem a pontos címet, azzal az elhatározással, hogy okvetlen felkeresem. Zürichbe érkezésem után az első teendőim közé tartozott a Rosenbaum Nicholasal, kedves ismeretlen olvasónkkal való megismerkedésem előkészítése. A címe ez volt: Dolder Grand Hotel.

Megkérdeztem egy zürichi ismerősömet, hol ez a hotel. Az illető mély tisztelettel tette fel a kérdést:

— Valamelyik Svájcban üdülő császárt akarja utasod meglatogatni?

Kiderült ugyanis, hogy a Dolder Grand Hotel a koronás fők és a pénzvilág császárainak megszokott szállódjára. Esclusiv jellegre való tekintettel, nem is a városban, hanem Zürich fölött, egy hegy oldalán épült, onnan tekint le méltóságútlagosan az egész svájci földhalandókra és a zürichi tóra.

Taxiba ültem és így szólaltam a sofőröz: — A Dolder hotelbe kérem!

Szinte feddő hangon válaszolt a sofőr: — Dolder Grand, tisztelt uram!

Nos, a hotel valóban csodálatos. A jellegzetes kastélyszzerű, de patinája ellenére mégis modern. Minden szögletből árad az előkelőség. A portásnak megmondtam, hogy kit keresek. Házitelefonon közölte Rosenbaum Nicholasal, hogy vendége érkezett, engem pedig egy hotel-boy kíséretében elindított a szálloda tulsó szárnya felé, — ott volt vendéglátóm lakosztálya. Azért jött velem a boy, hogy ne kelljen keresgélnem.

A lakosztály szalonjában fogadott Rosenbaum Nicholas, mondhatom, kintünetű szíveskedéssel. Később kiültünk az erkélyre, ott beszélgettünk. Szerettem volna tudni, mi a mestersége a házigazdának, talán valami nemzetközi intézmény- vagy vállalatot képvisel?

Végül is így tettem fel a kérdést: — Milyen keretek között lakik ön ilyen elegánsan?

A legtermészetesebb hangon válaszolt a kérdésemetre:

— Ezek az én kereteim. Nagyon jó ez a hotel, szeretek itt lenni. Hogy szinte lejegyzek, csak ilyen helyeken szeretek megszállni.

Kíváncsi lettem volna a részletekre, ezért megkérdeztem, hogy a környezet összefüggésben van-e a munkájával. Erre azt felelte, hogy munka-szempontról neki semmi más nem fontos, csak hogy legyen telefon a szobában és a hotelnek legyen jó telefonösszeköttetése. Ebből a szempontból is kitűnő ez a hotel — mondotta, majd magyarulként hozzáfűzte:

— En ugyanis telefonon irányítom a válalataim.

— A tulajdonos jelenléte nem fontos? — Nem föltétlenül. Elég, ha hetente egyszer-kétszer hazatelefonál.

Végül megadtam a beszélgetés során, hogy Rosenbaum Nicholas bankár. Gibraltárban van a pénzügyete, a nemzetközi kereskedelem egyik gócpontjában. Az évek folyamán sok pénzt csinált ott, de hozzáfűzte, hogy jelenleg viszont nehéz a helyzet, mert a Spanyolország akarák Gibraltárt, az angolok viszont nem szívesen adnák fel, tehát jelenleg ugyiszólván szünetel a kereskedelem, a vita ugyanis holtpontra jutott. — Mindenki az idők jobbrafordulására vár Gibraltárban.

Rosenbaum Nicholas augusztus folyamán ezt a kedvező politikai ellenszél Svájcban várta, a Golder Grand hotelben.

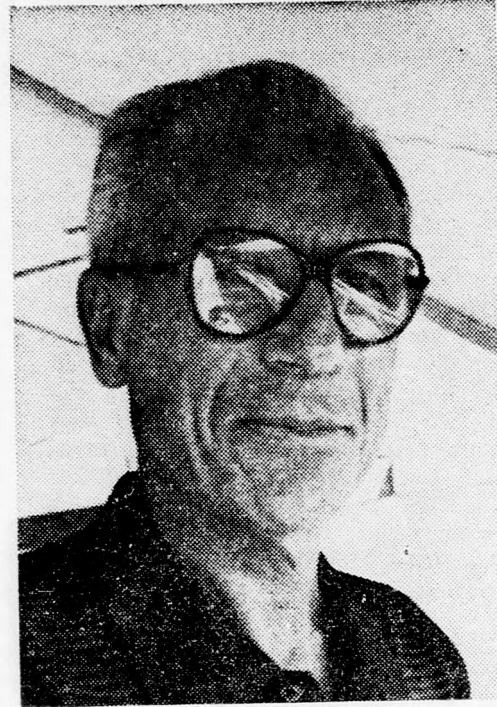
Felvettem, hogy ha ilyen nehéz most a helyzet Gibraltárban, miért nem jön hozzánk Izraelbe? Azt válaszolta, hogy turistaként gyakran fordul meg nálunk, de üzleti tevékenységét nem akar folytatni.

— Nézze, vettem egy lakást Jeruzsálemben hetvenöt ezerért.

— Font? — vettemet közbe.

— Nem kérem, dollár. Hetvenöt ezer dollár. Legyen ott is egy lakásom. De higgye el, nem problémamentes a dolog. Baj van a vállalkozóval, a közhivatalokkal, a városházával, mindennel. Hogy csak egy példát említek: megállapodtunk egyrészt a fizetés ütemében, másrészt az építkezés ritmusában. A kettő között természetesen egy bizonyos arányról volt szó. Nos, én betartottam a kötelezettségemet, de a vállalkozó nem. Szóval problémák vannak. Hallom, pénzt keresni sem könnyű. Én kérem elő-

szőr Tangerben alapítottam bankot, ahol annak idején minden probléma nélkül lehetett pénzt keresni. Később elvették a vagyonomat, Gibraltár volt a következő állomás az életemben. Oda sem vittem magammal egyebet, mint a szakmai ismereteimet. Konyitok valamit a nemzetközi kereskedelemhez. Munkához láttam és ment minden, szinte magától. De Jeruzsálemben még egy új lakás felépítése is beláthatatlan problémákkal jár. Különleges adminisztrációra és különleges idegrendszerre van ehhez szükség. Én már kifizettem a 75.000 dollárt, és ők még nem kezdték el az építkezést...

ROSENBAUM NICOLAS

Rosenbaum Nicolas egyébként paksi születésű, az édesapja tekintélyes ember volt, magkereskedéssel foglalkozott, — és fiát a kereskedelmi akadémián taníttatta. Ott ismerkedett meg a banküzemmel, amelyben való jártasságát most saját gibraltári pénzügyintézetében gyümölcösztette.

A híres Nixon-beszéd utáni napon voltam a vendége, tehát a dollár jelenéről és jövőjéről is beszélgettünk. Ő nem volt pesszimista és kijelentette:

— Bizom a történetek után a dollárban, ne legyintünk meg, szerintem csak átmeneti bajok lehetnek a dollárral.

Amikor utban voltunk lakosztályából az étterem felé, megkérdezte: — Nincs véletlenül pénzre szüksége? Ha párezer svájci frankról lenne szó, szívesen kisegíthetem, éppen van nálam. Hallom, különböző átváltási nehézségek vannak...

Azokban a válságos napokban ugyanis a bankok valóban nem voltak a turisták dollárjait svájci frankra, mert várták, hogyan alakul a dollárválság.

Nagyon sajnáltam, de abban a pillanatban nem volt szükségem pénzre.

Később egy másik Európában élő magyar-zsidó pénzember csatlakozott a társaságunkhoz és egymás között a barátjukról, egy harmadikról beszélgettek. Az illető néhány hete látta Montreálban, állítólag ró-

videsen neki is meg kell érkeznie Svájcba. Svájc — ezt kivettem a beszélgetésből — számukra egyet jelent a zürichi Dolder Grand Hotellel, ott szállnak meg mindig, legfeljebb St. Moritzban van még egy hotel, amelynek a nivója, szorultság esetén, elfogadható a számukra.

Javában folyt a beszélgetés — azt hiszem, filmen sem lehetett volna különbbül megrendezni —, megérkezett a harmadik barátjuk, a feleségével jött.

Egy ideig eltartott, amíg megérttem a beszélgetést, amely persze utalásokból állott és átszóttik olyan elemek, amelyek régi és kipróbált barátságokat jellemeznek.

Az első jóbarát — Strasser ur — elővett a táskájából egy ausztráliai újságot, amelynek egyik oldalán szinte életszerűsége képe jelent meg. Mindenki felvilágyozva kérdezte, hogy mi történt, mire ő előadta, hogy a társaság, amelynek ő a tulajdonosa, olajat talált. Ezért jelent meg a fényképes riport.

— Ha ez valóban olyan dus olajmező, mint ahogy embeireim közötték velem telefonon — mondotta — akkor nincs semmi baj. Néhány évre el lesznek látva! — mondotta nevetve, majd komolyan hozzáfűzte:

— Az is lehet, hogy eladjuk az olajat a butmaiknak. Nagyon komolyan érdeklődnek a fickók...

Volt azután egy másik téma is, talán az ausztráliai olajmezőnél is érdekesebb.

A társaság egyik tagja fiatalító kúrán volt egy Montreaux-környéki híres intézetben. El kellett mondania, hogy milyen a kúra és mit várhat tőle. Milyen eredményt.

— Most egy hétig voltam ott — mesélte —, s három hónap múlva megint egy hét, további három hónap múlva az utolsó hét következik. A kúra folyamán egész nap fekszik az ember, szinte teljes mozdulatlanságot irnak elő az orvosok, mert csak akkor hat megfelelően az injekció.

— Miféle injekció? — kérdezték többen is.

— Naponta egy injekciót adnak. Fiatalító szérumot.

— És mi lesz a kúra végén?

— Tökéletes eredményt garantál az intézet. Az ember nem távozik zsákmacskacserzéssekkel, mert főpróbára is van. Illetve a páciens és az orvos is bizonyosságot szerez a kúra hatékonyságáról.

— Milyen formában?

— Természetes formában. Nekem azt ígérték, hogy egy 18 éves lány révén szerzek majd bizonyosságot a kúra eredményes voltáról. Erre azt mondtam az igazgatónak, hogy nem vagyok olyan válogatos, felőlem lehet kicsit öregebb is a kedvesnővér. Lehet akár 19 éves...

Egy anyagias természetű közbeszólás is elhangzott:

— Mibe kerül a mulatság?

— Nem olcsó. 1500-1600 dollár. De remélem, hogy megéri!

Ezen elvitatókzok az asztaltársaság tagjai, közben meg is ebédeltünk és áldomásra is sor került. Több mindenre ittunk. A gibraltári helyzet mielőbbi rendezésére, az ausztráliai olajkutatók további eredményességére, a nemzetközi pénzpiac megszilárdulására és a fiatalító kúrát csináló közepkoru ur sikereire.

HIÁNYZÓ LÁNCZEMEK LIGETI ERNŐ SORSTRAGÉDIÁJÁBAN

Írta: SZENES ERZSI

Barzilay István szép, szomorú, a lélek bánatával átított emlékezését olvasva Ligeti Ernőről, a mártír halált halt kiváló íróról, fel kell hívnom a figyelmet a Budapesti 1970-ben, a Magyar Kiadóknál megjelent „Magyar mártír írók antológiájára”. Térey Sándor ad itt Ligetiről, írói és publicisztikai munkásságáról méltatót, rövid életrajzt, s beszámol tragikus haláláról. Közli a kötet a néger Shakespeare színészeiről írt regényének egy megrázó részletét, amely, mint Barzilay is megjegyzi, — saját lelki válságait, zsidó voltának minden gyötrelmét beírta.

Térey értékelése nagyjában azonos a Barzilayéval, azzal a különbséggel, hogy rámutat a hiányzó láncszemekre, melyek után Barzilay gyötrődve kutat: „...mikor hagyta el Ligeti Ernő Kolozsvárt és került Pestre. Elképzelhetetlen, hogy a rendszeres írói munkához szokott Ligeti, ne vette volna kezébe a tollat budapesti tartózkodása alatt.”

„Erdély egy része visszatérésével, nehéz napok szakadtak Ligetire — írja Térey. — Hetilapja megindítására nem kap engedélyt származása miatt. Amikorra pedig Bethlen és Teleki a teljes mentességét megadták neki, elment a kedve. Nem azért a világra küldött, ahol detektívek zaklatják „baloldali gondolkodása miatt”, és kis hija, hogy nem internálták. Feljött Budapestre, kedvetlenül internáltak. Feljött Budapestre, kedvetlenül internáltak. Megírja Suly alatt a palma című könyvét, az erdélyi husz évenek bátor, őszinte, kri-

tikai szintézisét. Egyik napilapunk főmunkatársa lett, amíg lehetett...”

Haláláról Térey így számol be: — „A Szálasi kormány Pesten találja feleségével és gimnázista fiával. Erdélyi iróbarátai, kérése nélkül, megszerezik számára a kivételzettséget is. Szent István-parki lakásába egy éjszaka mégis betörnek a nyilasok, összeszedik számos társával együtt, 1944 télén, alsóruhában lehajtatják a Jókai tere és gépfegyverrel lekaszálják. Reggel arra jár egy magyar tiszt; már csak a Ligeti fiú él. Vállára veszi és beviszi egy kórházba.”

„Csaknem husz kötet könyve, a Független Újság évfolyamai, melyek nélkül Erdély husz éve alig érthető, egyéniségének sajátos varázsa, teszik nevét feledhetlenné. Szent István-parki lakása várja, hogy legalább emléktáblával jelöljék meg Erdély egyik legönzelembb kulturharcosának vértanúságát.” — fejezi be az emlékezést Térey.

Az írás először 1947-ben jelent meg Bókai László szerkesztett, az akkori még meglehetősen zavaros időkben, egy sebtiben összeadott, hevenyészett antológiában, de az emléktáblára mindmáig nem került sor.

Ligeti Ernővel többször volt találkozásom Pesten baráti társaságban, utóljára a hasonló sorsú Molnár Ákos író házában, akit budai lakásában gyilkoltak le a nyilasok feleségével együtt. Emlékszem a sőtétahaju, erősen kreol, jellegzetes arcú férfira, a bus, mégis élénk tekintetű szemekre, sugárzó ked-

„...ÉS ÖRVENDEZZETEK HÉT NAPIG”

Közeledik a Szukkot és mint minden évben, Izrael fiai felépitik az ünnepi sátrat és gondoskodnak a négyfajta zöldellő levélről és gyümölcsről, ahogyan meg van írva Mózes Harmadik Könyvében: „És vegyetek magatoknak az első napon szép fának gyümölcsét, pálmafa ágait, sűrű levelű fa lombját és patak mellett való füzgallyakat és örvendeztetek az Ur előtt, a Ti Istenetek előtt hét napig”.

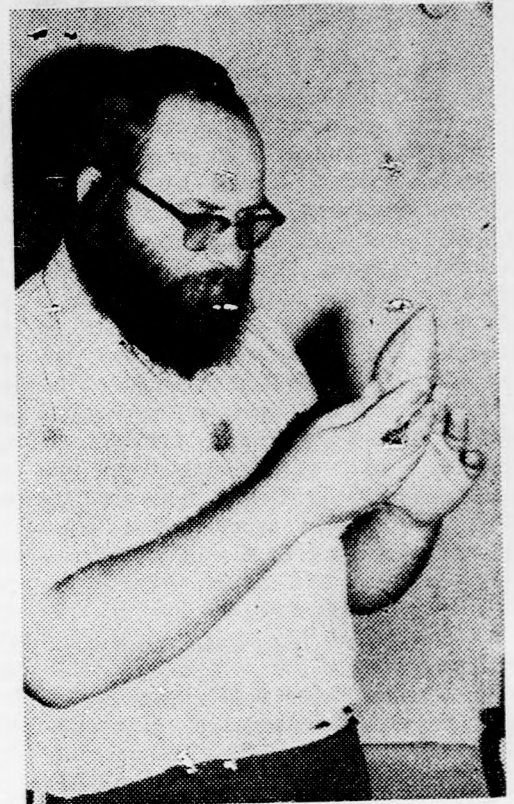
„A szép fának gyümölcse”, amely az eredeti szöveg szerint citrusfának a gyümölcse, természetesen az etrog. A pálmafa ágait jelenti a luláv, a „sűrű levelű fa lombja” a mirtusz, a patak mellett való füzgallyak pedig a mindenki által ismert füfza ágait jelentik.

Az évszázadok során számos legenda fűződött a négy fajtahoz, amely a sátraltal együtt Szukkot ünepét jelképezi. A Misna szerint, az etrog maga Izrael. Miért? Mert az etrognak illata is van és íze is, hasonlóan Izrael fiaikhoz: vannak közöttük, akik nagyok a Tanban és bővelkednek jó cselekedetekben is. A mirtusz is Izrael fiait jelképezi a legenda szerint, mert ahogyan a mirtusz illatos, de nincs íze, úgy vannak Izrael fiai között is olyanok, akik bővelkednek jó cselekedetekben, de nem tudósai a Tanak.

A pálmalevelek is Izraelt jelentik meg, mert a datolyának íze van ugyan, de nem illatos, ahogyan Izrael fiai között vannak, akik nagy Tóra-tudósok, de nem bővelkednek jó cselekedetekben. És végül a füfza. A füfza ágai is Izrael fiaira emlékeztetnek. Sem izüik, sem illatuk, és Izrael fiai között is vannak, akik se nem tudósai a Tanak, se nem bővelkednek jó cselekedetekben.

A legenda szerint, az Ur azt mondta, együtt itelem meg valamennyiöket egyetlen csomóban és megbocsájtok ezeknek, am azok miatt. Ezért mondotta Mózes Izrael fiainak, hogy vegyék együtt a négy fajtát.

A négy fajta kiválasztása nem egyszerű művelet. Az etrog csak akkor megfelelő az ünnep céljaira, ha nincsenek rajta napstútt foltok és ha kukacok és betegségek nem hagytak nyomot fényes bőrén. Arra is nagyon kell vigyázni, hogy a gyümölcs csücskéje egészséges és érintetlen legyen. Éppen ezért, mind a mai napig, az etrog-szedők tömpére nyírják körüket szüret előtt és óvatosan dolgoznak a lekerekített végű nyés olókkal. A legnagyobb becsben azt az etrogot tartják, amely világos-zöld, vagy

Gondos ellenőr vizsgálja a tel-avivi etrogközpontban, hibátlan-e a gyümölcs, amely a piacra kerül.

Foto: Jigál Jiszchárov

halvány sárga színű és formája teljesen szimmetrikus. Minden etrogot külön-külön becsomagolnak, általában kenderrostok közé. Egyébként az etrog-gyümölcs nem fogyasztható nyersen, általában lekvár-készítéssel használják, és illanó olajat sajtolnak héjájából.

A régi időkben szokás volt a zsidók között, hogy amikor egyszerű emberek vásároltak etrogot, megmutatták a rabbinak, vagy nagy Tóra-tudósnak, vajon az előírásoknak megfelelő-e a gyümölcs. Arra is vigyázni kell, hogy a luláv ágai frissek legyenek, mert elszáradt leveleket csak rendkívüli körülmények között szabad használni.

Hogyan kötik egybe az ágakat? Három szál mirtusz és két szál füfza-gallyat egybe-kötnék a lulávval, oly módon, hogy a mirtusz jobbra legyen, a füfza pedig balra. Középen van a luláv.

Jigál Jiszchárov

KILATU az Új Kelet irodalmi figyelője

Salvador de Madariaga, a világhírű spanyol származású író, filozófus, történész, Oxfordban ünnepelet tanítványai és hívei körében 85. születésnapját. Eredetileg bányamérnök volt, majd diplomáciai szolgálatot teljesített, végül megkezdte irodalmi tevékenységét. Eddig 30 könyvet írt. Amikor az oroszok lerohanták a magyar forradalmat — 1956-ban —, Madariaga olyan élesen támadta Chruscsevet, hogy világszerte felgyújtották a szavára. Az esszé műfajának egyik leghivatottabb művelője, spanyolul, angolul, franciául és németül egyaránt nagyszerűen ír. Ebben a tekintetben is szinte egyedülálló és az európai szellemi élet egyetértőrekvésének jelképe. A mai hivatalos Spanyolországgal semmi kapcsolata sincs. Politikai emigránsnak vallja magát, hiszen a köztársasági Spanyolország kultuszminisztere volt. Madariaga idős kora ellenére, ma is aktív író, számos európai folyóirat munkatársa, sőt néha még az előadói pódiumon is megjelenik.

boszorkányok című darabja elé irt bevezető.

★ Auer Pál, az egykori diplomata — Magyarország volt párizsi követe — aki több, mint 20 éve emigrációban él Franciaországban, „Fél évszázad” címmel megírta és kiadta emlékiratait.

★ Újabb verses kötetet adott ki Major-Zala Lajos, a svájci Fribourghban élő költő, „Imárium ima” címmel. A müncheni Aurora kiadónál jelent meg az egyéni hangú, szigorúan a maga utját járó költő kötet.

★ „Jeruzsálem szerepe a cionista ideológiában” címmel jelentette meg a jeruzsálemi amelyet kiadója Erik Cohen tanulmányát, amely a problémát történelmi és politikai szempontból egyaránt megvilágítja. A monográfia angol nyelven jelent meg.

★ Méir Weissgal, a rehovoti Weizmann intézet tb. elnöke — a néhai Chajim Weizmann közvetlen munkatársa, jobbkeze, — megírta memoár-kötetét, amely „Eddig” — Ádám — címmel jelent meg. A tudomány, a színházi világ és az üzletemberek társadalmában egyaránt jártos Méir Weissgal, nagyszerű humorról adja elő mondanivalóját. A kötet a jeruzsálemi Weidenfeld és Nicolohn kiadónál jelent meg.

★ A „Menora” kiadónál megjelent David Lázár irodalmi karcolatainak gyűjteménye, amely eredetileg a Mááry hasábjain már megjelentek, kivéve a „Max Brod és a színház” című írást, amelyet a szerző a kötet számára írt. A kötet ismertetésére visszatérünk.

★ Különös premier volt Münchenben. A Kammerpielele studio-zinpadán, zene nélkül mutatták az a Ring des Nibelungen prózai változatát. Wagner 9000 soros szövegkönyvét mintegy harmadára rövidítette a dramaturg és a nézőteret irodalmi inyencek töltötték meg.

★ A „Piroska és a farkas” című mesét műsorra tűzte az egyik amerikai tévé-adás. — Természetesen a reklámműsorban. Egy városi-gyár reklámjaként vetítették a gyönyörű történetet és amikor a cselekmény ahhoz a ponthoz ért, hogy a farkasnak fel kellett volna fálnia a nagymamát, egyszer csak megfordult és emberi hangon szólalt meg: „Nem kell a nagymamát, mert az Eisenstadter-féle virsli sokkal izesebb!”

(Összeállította: b. p.)

BORMANN SZELLEME KISÉRT

Reinhard Gehlen, a német titkos-szolgálat nyugalmazott vezetője szerint Martin Bormann, Hitler után a legnagyobb hatalommal rendelkező ember a Harmadik Birodalomban, az oroszok fizetett kémje volt. Egy másik féltett náci, Albert Speer, volt hadfelszerelési miniszter, megerősíti ezt: „Ha abból indulunk ki, hogy a Hitler közvetlen környezetében történt megbeszélések anyaga minden esetben azonnal eljutott az oroszokhoz, ami közindomás, — akkor feltételezhető, hogy csakis Hitler legszűkebb tanácsadói körében kell keresnünk az árulót”.

Gehlen, akárcsak Bormann, 1945-ben, a Harmadik Birodalom összeomlásakor, igyekezett átmenteni magát. Míg Bormann állítólag a Szovjetunióba került, addig Gehlen az amerikaiakhoz ment. A volt német magasrangú hírszerző tiszt olyan meggyőző benyomást tett az amerikaiakra, hogy megbízták a nyugatnémet hírszolgálat, a Bundesnachrichtendienst (BND) megszervezésével. A Gehlen-kémszervezet pontos jelentésekkel látta el nemcsak Németországot, hanem Amerikát is. A memoár állítása szerint 1967-ben már hetekkel előre közölte az Izrael-arab háború kitérését három héttel az oroszok bevonulása előtt értesítette kenyéradóit a Csehszlovákia ellen készülő invázióról egy héttel a berlini fal építése előtt már pontos értesülése volt a készülő kommunista akcióról.

Az amerikai gyalogság rohamozta a „Berg-hofot”, Hitler főhadiszállását. A füstölög romok között egyetlen élőlényt találtak: Adolf Hitler. A „Führer” lassú, unott mozdulattal levezzi a Chaplin-maszkot az arcáról: „Engedjék meg az urak, hogy bemutatkozzam, T. E. Lawrence vagyok, az angol Secret Servicetől. A feladatomat elvégeztem. Megsemmisítettem Németországot”.

Ez a régi vicc jutott az eszembe, amikor a „New York Times” híradását olvastam, hogy Hitler titkára, házassági tanúja és végrendeletének végrehajtója, Martin Bormann a második világháborúban a Szovjetunió kémje volt és a háború után, mint a Kreml német-szakértője működött. Ha ezt a hírt nem a német hírszerző szolgálat titkokkal körülvett főnöke, Richard Gehlen mondja, a világ aligha figyelt volna fel erre a badarságra. Gehlen gyanúja, amely megbízható (természetesen titkos) forrásokra támaszkodik és memoárjában közöl, nem ellenőrizhető mindaddig, míg ezek az emlékiratok el nem hagyják a sajtót.

EGY VISSZATÉRO TÖRTÉNET

Azt azonban máris megállapíthatjuk, hogy ez az állítás egyáltalán nem új. Már 25 évvel ezelőtt, amikor a szovjet bíró határozott kérelmére Bormannat távollétében halálra ítélték, a nürnbergi tárgyalásokon magasrangú SS-tisztek azt állították, hogy Hitler bizalmasa Oroszországban él. Otto Ohlendorf, az „Einsatzgruppe”-per fővádoltja, azt vallotta, hogy Bormann 1943 óta szabad akaratából a Szovjetunió számára kémkedett. Es Gottlob Berger, volt SS-tábornok hasonlóképpen azt közölte bírójával, hogy Bormann „biztos tudomása szerint” Oroszországban van.

Egy szovjet politikai tiszt — Zsukov marsall szoros környezetéből — 1949-ben Nyugatra szökött és eladott egy Bormann-storyt. Hitler jobbkezéből Sztálin mesterkémje lett, aki 1942-43-ban előkészítője volt a sztalin-grádi vereségnek és az 1944-es kurlandi hadsereg bekerítésének. Az ötvenes évek elején a CIA felépített egy hipotézist, amely szerint Bormann, mint szovjet ügynök, érdemei elismerésül Moszkvába került, ahol mint a német kérdésekben vezető szakértő, luxusban él.

A svájci „Sie und Er” 1961-ben fantasztikus történetet közölt 1961-ben, amely állítólag Bormann egyik testőrével ered: „Sztálin állandó reggeli olvasmánya (a háború alatt) a Bormann és Krebslől származó titkos jelentések voltak. (Krebsl tábornok volt az, akit Goebbels és Bormann 1945 május elején, Hitler halála után, Csuikov tábornokhoz küldtek, mint parlamentert, hogy a fegyverszünetről és különbékéről tárgyaljon.) Figyelemre méltó, hogy mindezek után — a cikk állítása szerint —, Bormann 1945-ben nem az oroszokhoz ment, hanem a Közel-Keletre. Bosporusból vette fel ismét a kapcsolatot a szovjet titkos-szolgálat, hogy továbbra is ellássa őket anyaggal.

Ha feltételezzük, hogy Bormann volt az oroszok német-ügyi szakértője, ez nagyon rossz fényt vetne az orosz külügyminisztériumra és a szovjet politikára. A történészek már megállapították, hogy Bormann, annak ellenére, hogy egyike volt a náci-birodalom legnagyobb befolyással rendelkező emberének, aki kezében tartotta a szálakat, — soha egyetlen cikket, vagy könyvet sem írt. Levelei, amelyeket feleségéhez intézett, olyan primitív, triviális stílusban voltak megfogalmazva, hogy egyetlen német könyvkia-dó sem volt hajlandó nyilvánosságra hozni az eredeti megfogalmazásban.

MEGINDUL A NYOMOZÁS

A német kormány engedélyt adott a nyugállományban lévő Gehlennek, hogy információit közölje a frankfurti vizsgálóbíróval, Horst von Glasenapp elsőosztályú bírósági tanácsossal, aki egy éve folytat elő-

zetes vizsgálatot az „íróasztali tömeggyilkos” ellen. Szerinte az eltűnt „birodalmi vezető” Dél-Amerikában kell keresni. O is hallott ezekről a titkos-szolgálat által terjesztett mesékről, melyek azonban soha nem jutottak olyan konkrét stádiumba, amelyre egy pert fel lehetett volna építeni.

Metzner, a frankfurti körzet főállamügyésze, aki 1961 óta kutat Bormann után, soha a legkisebb utalást sem kapta, hogy a tömeggyilkos Oroszországban tartózkodik. — Bormann aktái közben 7000 sűrűn telegépell oldalra szaporodtak. Nem valószínű, hogy egy olyan költésségűdű és rendszerető tisztviselő, mint Gehlen, a legfelsőbb helyeket ne értesítse, vagy visszatartsa információit. A bonni kormánykörökben tudni kellett a dolgról, de valószínűleg nem vették komolyan. Mindenesetre a bonni kormány még 1953-ban biztosította a CIA-t, hogy „Bormann nem tartózkodik sem Kelet-Németországban, sem a Szovjetunióban”.

BORMANN NYOMTALANUL ELTŰNIK

A „Reichsleiter” nyoma eltűnt 1945 május 1-ről 2-ára virradó éjjel. Előzőleg két táviratban értesítette Dönitz tengernagyot, hogy „jegysekiz amilyen gyorsan csak lehet” Flensburgba menni. Amikor az oroszok nem voltak hajlandók a kért fegyverszünetet megadni, elhatározta, hogy a még életbenmaradtakkal együtt kitér a birodalmi kancellária bunkeréből. A titkárnőjének — Else Krügernek — bucsuzóul mondta: „A viszontlátásra! Sok értelme nincs az egésznek. — Mindenesetre megpróbálom keresztül jutni az orosz vonalakon, azonban nem hiszem, hogy ez a mostani körülmények között sikerülni fog.”

Ettől a perctől kezdve Bormann fantom-má vált. Lidércfény, amelyet újságírók és pénzszomjas fontoskodók hol itt, hol ott vélték látni.

A Hitler környezetéhez tartozó tisztek és személyzet egész serege vallotta, hogy Bormann meghalt. Ez azonban még gyanusabbá tette a dolgot, mert sem a helyet, sem az időpontot, sem a ruházatát nem állapították meg egyöntetűen. Az agnoszkálási eljárás a berlini fal innesső és túlsó oldalán — ahol állítólag eltemették — csupán néhány óskori állapot csontjait hozták napvilágra, nem pedig Bormannét.

GEHLEN a második világháborúban

100.000 MÁRKA JUTALOM

A frankfurti ügyészség nyitva tartotta Bormann aktáit. Rengeteg jelentést kellett felülvizsgálnunk — a legtöbb abszurd volt — mondja Metzner főállamügyész. Egy tucat azonban olyan hihetőnek tűnt, hogy Hessen állama 100.000 márkát jutalmat tűzött ki kézrekerítőjének. Simon Wiesenthal, aki Gehlen történetét „valószínűtlen badarságnak” minősíti, meg van győződve arról, hogy Bormann valahol Dél-Amerikában tartózkodik, ahová az „Odessa” nevű titkos szervezet sok kis- és néhány nagy náci — via Brenner-Róma-Damaszkusz-Madrid vonal — eljuttatott: „Bormann hihetetlenül ravasz volt, állandóan változtatta tartózkodási helyét, azonban a legtöbbször dr. Men-

(Folytatás a 15-ik oldalon)

Vacsora Kolskyéknál avagy «Ébredők» zsidók közt — Párizsban

Írta: SZÉKELY ISTVÁN

Ujdonsült barátom, Maurice Kolsky 42 éves fogorvos, a francia éremgyűjtők egyesületének elnöke, egyike a sok tízezer franciaországi hitsorsosunknak, kinek zsidó öntudatát a hatnapos háború ébresztette fel. Felesége, Simone, bűbájós szőke teremtés, ugyancsak fogorvos, két angyali kislányuk van és a házaspár nagypolgári eleganciával berendezett lakásában praktizál az elegánsnak korántsem mondható párizsi Chateau d'eau-utcában. Maurice szülei, lengyel zsidó proletárok, a huszas évek végén vándoroltak be a fiukat, aki már Párizsban született, zsidó nevelésben részesítették. Tulélték a vészidőszakot, amelynek keserves tapasztalataiból az éleseszű fiatalember azt az egyszerű következtetést vonta le, hogy nem jó zsidónak lenni. Nem keresztelkedett ugyan ki, de abbahagyta a templombjárást és, legalábbis közéleti vonatkozásban, megszakította kapcsolatait a zsidósággal.

De Maurice lázadó, vitázó intellektuel, modern francia nyelven „contestataire”, aki bár élvezi a kapitalizmus áldásait, kétségbevonja, kontesztálja a fogyasztásra beállított társadalmi rendszer („société de consommation”) feltételeit létjogosultságát. Miközben felesége gasztronómiai csodákat tálat tiszteletre (damaszt-abrosz, sevresi porcelán-szervisz s a burgundit vastag kristály-poharakból szürcsőljűk), Maurice elmondja, hogy 1967-ig a kommunistákra szavazott. Szó sincs róla, nem akarta, hogy hatalomra kerüljenek, ez a veszély, tudja, nem áll fenn —, csupán tiltakozását kívánta hathatósan regisztrálni az uralkodó gaulista rezsim ellen. Nem Maurice az egyetlen kapitalista zsidó Franciaországban, aki így gondolkodott. Elvégre, — mondja meglehetősen — Izraelben is szavaztak zsidók a kommunista pártira. Aztán jött a hatnapos háború csodája és Maurice rádöbbent a valóságra. Ahogy ő mondja: megértette. Megértette, hogy a kommunisták — opportunisták. És ami még nagyobb meglepetés volt — legalább is az ő számára —:

antézemíták. Azóta a köpcös termetű fogorvos nem szavaz senkire.

Másfajta bort tölt a camemberthez és kifejti: „Kikre szavazzak? A szocialistákra? C, est zéro. A gaullistákra? Antiszemiták, meg-ha van is közöttük néhány nagyfejű zsidó. Nézze ezt a bemondot (a színes képernyőre mutat, a bemondot éppen Jean Jacques Servan-Schreibert készülő meginterjúvolni) — „e smád (mósumád)” egy kitért zsidó”. J.J. S.S., a francia Kennedy, a L. Express fő-szerkesztője és Nancy város képviselője a parlamentben, aki most ismét átvette a radikális párt vezetését, ugyancsak zsidó származású. A mesumád tévé-bemondó kérdésére, J.J.S.S. nem rejti véka alá, hogy ha „a konstelláció úgy alakul”, igenis jelöltet-ni fogja magát a legközelebbi elnökválasztásokon.

— C'est du blablaba (halandzsza) — mondja Maurice és újra tölt.

A radikálisok lekerülnek a képernyőről. Változatosság kedvéért, a kitért zsidó speaker egy buszszemléi kiskutyát mutat be, „aki” gazdát keres. Barnaszőrű, okos tekintetű állat, a mesumád beszéd közben gyengéden cirógatja. Chaban Delmas, a filmsztárszéri miniszterelnök, a műsor következő száma, — elegáns kék öltönyben. A gazdasági helyzetéről beszél (a téma ismerősen cseng), finoman gördülő, precízen fogalmazott mondatokban, az inflációról, az árak és bérek problémájáról, amelyet hat hónapon belül, az új gazdasági politika keretében, rendezni ígér.

— Ez is halandzsza — legyint Maurice. Aztán elmondja, hogy kevés szabad idejét, amit a mestersége és szenvedélye, a numizmatika hobbija, — műkedvelő alapon az izraeli propagandának szenteli. Illetve, amennyire töle telik, megpróbálja ellensúlyozni az új baloldali, „les gauchistes” — köztitk szűkös meglehetősen zsidó fiatal — szélsőséges Izrael-ellenes propagandáját.

A Chaban-Delmas interjú után, a tévé 5-órrel jelenti, hogy a barnaszőrű kiskutyának már van gazdája. Simone, a háziaszony, karamella krémrel kedveskedik, — majd méregerős feketét szervíroz Calvados pálinkával. Maurice Kolsky rápiffent egy kövér Havannára, aztán filozófálni kezd. — Az antiszemitizmus hagyományos betegség Franciaországban — mondja, mintha nem tudnám. Hol lappang, hol erőre kap, lásd Napóleón, a Dreyfus-per, de Gaulle. A náci-korszak elemi csapás volt, amely nem tartozik ebbe a kategóriába.

Elmondja még, hogy az elmúlt évtized során mintegy negyvedmillió északafrikai „feketelábu” hitsorsos menekült át Franciaországba, akik új vért öntöttek az asszimiláns, a veyesházasságok miatt lassú kimulásra ítélt askenázi francia zsidóságra. — Gazdasági és társadalmi beilleszkedésük simán ment, „ulpánra” nem volt szükség, hála a száz évvel ezelőtt hozott Crémieux törvénynek, az északafrikai zsidós többsége élvezte a francia állampolgárságot és kulturát. „Párdúc-problémák nem voltak, a betegetek, öregeket és a gazdaságilag elmaradt rétegeket Izraelbe küldték, a kiskapitalisták, a kisiparosok a „douce France-ot” választották. Országszerzte sokszáz rég elhagyott zsidó hitközség éledt fel és a közel hatszáz ezer lelket számláló franciaországi zsidóság manapság mennyiségileg és minőségileg az első helyen áll Nyugat-Európában. Mindamellett, az alifja-mozgalom jelentős méreteket ölt az alifjúság körében. És a franciák, még az antiszemiták is, respektálják Izraelt, mert megtette azt, amire a franciák sohasem voltak képesek: megtanította mőresre az arabokat.

Maurice Kolsky Algériában teljesítette katonai szolgálatát, ahol „sok minden látott”. Szívtárral kínál és arra a konklúzióra jut, hogy, hála Izraelnek, manapság nem szöngyen Franciaországban zsidónak lenni: „A hatnapos háború óta emelt fővel járunk — büszkék vagyunk Izraelre. Nézzen körül az utcákon, figyelje meg a zsidó lányokat: csaknem mind Mágén Dávidot visel a nyakláncán.”

Ez igaz. De a Kolsky családnak nincs szándékában alifjázni. Sána tovább kívánnak bucsuzásokról és megígérik, hogy jövőre öket-velentül ellátogatnak Izraelbe. Finom, bő-séges és tanulságos vacsora volt.

UJDONSÁG TESSÉK MEGISMERNI: CALIFORNIAN DIP VENDEGEINEK

PIKÁNS SZOSZ AVITA HAGYMALEVESEBŐL VITA ONION SOUP & DIP

Lepje meg vendégét a Vita hagymalevesből készített pikáns mártással.

Attól kíváncsi vendége a siker titka után érdeklődik, elárulhatja, hogy milyen könnyen elkészíthető és milyen szépen ízható. Habarja be a Vita hagymalevesét turóval és tejföllel és tálalja az asztalra.

A vendégek önmagukat szolgálják ki. Megmártják a dip-ben a sült krumpilt, a krékert, vagy a szeletelt hús töltéséget és dicserik az Onizlést. Ez csak az egyik variáció a Vita hagymaleves számos felhasználási lehetőségére, amelyet az Onizléstől készíthetnek eredeti recept alapján.

VITA

KITŰNŐ LEVES 1971

HIRDEI ESEK E I
ES ELOFIZETESEK E I
FELVESZ
A Z
UJ KELET
natanjai
meghizettia.
MITTELMANN — GROSZ
Sáár Hágáj utca 14,
Geva gyógyszerár mellett

Az íróasztalomon kis csoportképet őrzök volt szeghalmi tanítványaimról. 1940-ben készült. Valahányszor itt ülök az asztal előtt, elmozdítom a nevető gyermekarcokat és élettel megragadom a nagy kedves szakasza ideződik fel bennem. Mindeddighez fűz valami kedves esemény, olyan ez, mint egy-egy színes mozaikkő. S ha olykor-olykor eljártom velük, képeket rakok az emlékek sokaságából. Ilyenkor gazdagnak érzem magam. Mélyen vesődtek a képek az emlékezés falába, azokat sem vihar, sem erőszak, még az Idő sem moshatja el belőlem. De legmélyebben mégis Erzsike képe vesődött belém.

1938 szeptemberében ismerkedtem meg vele, amikor az öreg Mészáros Zsiga bácsi kézenfogva bevezette hozzám.

— Elhoztam instálom a kis Erzsikét, mivelhogy hetedik évében jár már. Tessen bevenni őt a zsidó iskolába.

Nézetem a hajlottáru öreg parasztot, azán a kislányt és megkérdeztem: — Unokája magának ez a kislány Mészáros bácsi?

— Dehogyan unokám kérem alásán, fatyru ez a szegény ártatlanja, de az anyja... az anyja teccik tenni, az izrajelita. Nekünk nem adott az Ursten gyereket, hát úgy gondoltuk, — már mint az asszony meg én, — hogy kivesszünk egyet a lélemből. Elmentünk az „állami”-ba, osztán megtetszett nekünk a kis Erzsike, magunkhoz vittük. Tessen elhinni nem a pénzért amit az állam fizet érte, hanem azért, mert megszerettük ezt a kis istenjóságát. Osztán szorgalmas is, már segít az asszonynak. Hát be teccik őt venni?

— Persze, hogy beveszem Mészáros bácsit.

Megfogtam a kislány egyik kezét, beszélgetni akartam vele, de ő félénken húzódott az öreg emberhez.

A többi gyermek lármája behallatszott az udvarról a tanterembe.

— Akarsz-e itt maradni és játszani a gyerekekkel Erzsike?

— Haza akarok menni nagyapámmal — válaszolta félénken, de határozottan.

Igy hitva az öreg embert, „nagyapám”.

— Hát ha nagyapád is itt marad?

— Akkor én is maradok.

Kimentünk az udvarra, összehívtam a szalagáló gyerekeket. Bemutattam az új kislányt, aki csak nézte bizalmatlanul a sok jövedvő gyereket, miközben görcsösen tartotta az öregember kabátját. Magukra hagytam őket és játszani kezdtem a gyerekekkel, de félszemmel Erzsikét figyeltem.

A kislány bizonytalan lépésekkel elindult félénk és néhány perc múlva ő is bekopogtatott a játékaiba. Már névetett és sápadt arcán hamarosan kivirult két kis rózska, amit csak az önfeléd, gondtalan gyermekiként jöttük tud odavarázsolni.

Azán hirtelen kivált a többiek közül és odaszaladt a magában álldogáló öreghez.

— Nagypapám, maga hazamehet, én jól érzem magam itt a zsidó iskolában. Mondja meg nagyanyámnak, majd ebédre hazajövök.

Már futott is vissza az ujonnan szerzett kis barátok közé.

Második éve járt Erzsike az iskolánkba, de sokszor még mindig úgy éreztem, nem ismerem őt eléggé. Pedig nem is volt tulajdon magába zárkózott természetű. — Egy határozott érzés azonban azt sugta nekem, hogy kis szívemnek legrejtettebb zugában valami titkot őriz. S ez a „valami” észrevehetően árnyékok vetett minden megnyilatkozására. Nevetésére, színezete mének csillóságára, mindig ráhúzódtott egy kis szomorúság fátyol és játék közben gyakran hirtelen elkomorodott, kivált a többiek közül. Néha megpróbáltam óvatosan kérdezni, de Erzsikét kérdéssel nem lehetett szólásra bírni.

Ahogy az idő telt, egyre gyakrabban voltunk együtt iskolaidőn kívül. Sokszor váratlanul meglátogatót délután és ilyenkor elbeszélte mindent, ami körülötte és vele történt. Így tudtam meg, hogy reggelentén ő eteti a tyúkokat, ő gyújtja meg a tüzet a konyhában, ő mosogatja el a déli edényt, ő pontosan értesültem arról is, amikor a Kondor kutyának kicsijeit születtek, meg amikor a szomszédék Terkája a lakodalmát tartotta.

Egyszer váratlanul rám vetette nagy, fekete szemét és félig kinyitotta a száját, de aztán nem szólt semmit.

— Akarsz még valamit mesélni nekem Erzsike? — kérdeztem.

— Csak kérdezni szeretnék valamit — mondta magykomolyan.

— Na, csak ki vele — biztattam.

— Azt akarom kérdezni — mert én már olyan sokat gondoltam erre —, hogy hol van az én anyukám? Kérdeztem ezt én már „nagyanyám”-tól is, de ő mindig csak azt mondta, hogy anyám elutazott messzire, senki se tudja, hova. Én pedig tudom, hogy ez nem igaz, mert egy anyuka sosem hagyja el a gyereket ilyen hosszú időre. És miért nem ír nekem? Én nem is ismerem őt és én még soha senkinek sem mondtam azt, hogy „anyukám”. Miért van minden gyereknek anyukája, csak nekem nincsen? Pedig én nagyon-nagyon tudnám szeretni az anyukámat és jó lennék, hogy ő is szeressen engem.

Nem tudta tovább folytatni, a feltűnő érzések elsorították a torkát.

Megsimogattam okos kis arcát. Tudtam, hogy a válaszom csetlő-botló vigasz lehet csak, de ez a válasz talán egész későbbi é-

NORVÉGIAI LEVEL:

FALBA VÁJT KÉPEK

Írta: ILLES ZSUZSA

letére kihatással lehet.
— Én nem tudom, hol van a te anyukád, Erzsike — mondtam. De tudod mit? Megígérem neked, hogy érdeklődni fogok utána és elmondom majd az eredményt neked. Jó?

E naptól kezdve egyetlen nagy várakozásból állt az egész gyerek. Én pedig megtaláltam az utat a bezárt kis szívhez s ha együtt voltunk, nem beszélünk másról, csak anyukájáról. Volt egy közös titkunk, amiről senki más nem tudott. Legalábbis ő ezt hitte.

A valóságban azonban az egész ügyet a hitközségi előjáróság elé terjesztettem, ahonnan elindult a szükséges kutatás.

Sok hét mult el eredmény nélkül.

Egy hideg, havas februári napon Erzsike helye üres maradt a padban. Meglepődtem. Ő nem szokott hiányozni. Annál nagyobb volt a meglepetésem, amikor ugyanaznap délután meghallottam jól ismert lépteinek kopogást a verandámon. A következő percben már kopogtatott az ajtón és copfos kis fejét bedugta a résen.

— Eljöttem tanító néni, bejöhettek?

— Persze, hogy bejöhetsz Erzsike, hát nem vagy beteg?

Szememben valami eddig ismeretlen fény csillogott. Kezében nagy fekete táskát szorongatott. Majdnem nevetéssel látványt nyújtott a kis termetű lány ezzel a Mészáros néntől kölcsönzött piaci táskával.
— Hiányoztál délelőtt az iskolából, Erzsike, talán rosszul voltál?

Azt hiszem, nem is hallotta a kérdésemet. Széles mosolyra nyílt szája és a kopott táskából papíradarabot vett elő.

— Levelet kaptam anyukámtól, azt olvastam egész délelőtt.

Ha valaki 8 éves korában az első életjelét kapja az édesanyjától, akkor ez elegendő igazolás egy elmulasztott napért az iskolából.

Együtt örültünk a „megtalált anyuká”-nak. E naptól kezdve a kérdések özönére kellett válaszolnom. „Milyen az én anyukám? Milyen a haja? Kicsi-e vagy magas? Kövér-e, vagy sovány? Szereti-e a gyerekeket? Hol lakik? Van-e anyukámnak egy „apukája” is? — Es ki tudná még felsorolni mindazt, amit egy érzékeny gyermek lelke ilyen helyzetben kiteremtett magából.

Válaszoltunk a levélre és öröm volt nézni, hogyan változott meg a kislány egyik napról a másikra. Vidám, hangos, csapongó gyermek lett.

Egymásután jöttek a levelek az édesanyjától. Egyszer fényképet is küldött, amellyel Erzsike láthatóan nagyon meg volt elégedve. „Ugye szép néni az anyukám?” — kérdezte.

A legnagyobb öröm azonban akkor érte, amikor édesanyja közölte vele, hogy a nyári vakációt ott töltheti nála Budapesten. Akkor már tudtuk, hogy Pesten az Elemert utcában lakik, foglalkozása házvezetőnő. Ez az egész természetesen Erzsikének ropant imponáló.

A kislány már kilencedik évében járt. Az utazás reménye, az anyával való találkozás nagy álma teljesen kikököntette egyébként nyugodt természetéből. Állandó izgalomban, tervekkel teli lélekben élt.

Junius elején megtört, hogy a tanév 25-én befejeződik és a kislányt másnap utána indítjuk. Erre a levélre hosszú ideig nem jött válasz. Aztán megint írtunk és vártunk, miközben Erzsike kezdet visszazökkeni a régi melankolikus hangulatába.

Végre jött egy lap, ezzel a szöveggel: „Kedves kislányom!

Vártam az érkezésed, de csak a leveled jött meg. Mi az oka, hogy nem jöttél? Remélem azok, akiknél laksz, megfizetik az utiköltségedet, mivel én most nem tudok neked pénzt küldeni. Tudod, minden nagyon drága itt Pesten. De azért Pest egy szép város. Majd meglátod. Irj mikor jössz, majd várlak az állomásnál. Sokszor csókol szerető anyád.

Az öreg Mészáros jött el a lappal, amit nem is mutattak meg a kislánynak. Nem szólt egy szót sem, csak átnyújtotta, hogy olvassam el.

— Mit csináljunk most kérem? Nekem nincsen pénzem még utiköltségre is. Ennyi áldozatot igazán hozhatott volna az az asszony a saját gyerekéért. De ha már így van, gondoltam, eladok néhány tyukot. Pedig kellene nekünk is, a tojás miatt. De hát a gyerek már úgy bele lett lovalva ebbe az utazásba, hogy beteges lesz, ha nem mehet. Hát gondoltam a fele költséget fedezem én, de ki vállalja a másik felét?

— Azt én majd elintézem Mészáros bácsi, menjen csak haza nyugodtan és mondja meg Erzsikének, hogy két nap múlva utazni fog.

Természetesen találtam, hogy az iskolászeki elnökséghez forduljak. Mégpedig nemcsak a fél utiköltséget, hanem ennél sokkal többet, hiszen kiszámított fillérrel nem lehet a kislányt utnak indítani. És ki tudja, milyen körülmények között él az anyja, leg-

alább a gyerek ne legyen a terhére. Ezt azonban könnyű volt elgondolni, a keresztültvitel annál nehezebbnek bizonyult... 25 pengő volt szó...

Kérésem eredménye a hitközségnél röviden összefoglalva ez volt: A tanító ne legyen más zsebére játékosági intézmény. Ezt már hivatalból is tudomásul kell venni. Tudomásul vettem, mert a tapasztalat mindig azt mutatta, hogy amikor az iskolások szigorú, akkor pozitív dolgok történnek. Elemőszíval bőségesen ellátva, két nap múlva felülletük Erzsikét a budapesti vonatra.

Ha akkoriban egy művész motivumot keresett volna a „Gyermeki öröm” formába öntéséhez, akkor a vonatból felénk intégető, ujjongó kislányt kellett volna kiválasztania.
— Fogsz írni Erzsike? — kiáltottam félénk.

— Igen igen, sokat, mindent — anyukámra. — Ennyit halloham, aztán elvesztek a hangok a vonat zakatolásában.

Teltek a napok, Erzsikétől azonban semmi hír nem jött. Nem tulajdonítottam nagy jelentőséget ennek, hiszen minden oka meg volt arra, hogy ne jusson ideje az írásához. Ahogy átgondoltam a kislány életének utolsó szakaszát és úgy éreztem, könnyen megtörténhetik, hogy édesanyja véglegesen magánál fogja tartani. Ezt őszintén kívántam, pedig sajnáltam volna, ha el kell vezetnem őt. Nekem máris hiányzott, megszórtam és megszerettem ragaszkodó kis lényt, bájos gyermeki mosolyát és „kis-öreg” érdeklődését, minden iránt.

Már két hete is elmúlt, hogy elutazott tőlünk. Csak egyszer jött egy szűkreszabott levelezőlap az édesanyjától, amellyel Mészárosokát értesítette a kislány szerencsés megérkezéséről. Erzsike azonban nem írt.

Gyönyörű nyár volt, élveztük a vakációt. Egy csendes augusztusi estén a zongoránál ültem, — jól emlékszem — Brahms „Bölcsődalát”-t játszottam. A lány melódia nyomán futó kép jelent meg bennem a Sors nagy színházáról, a „törvénytelen” zsidó kislányról, aki most nagy Budapest utcáit járja, vagy nyugodt álmat alusza az oly nagyon áhított édesanya mellett.

A bilentyük hangjai közé hirtelen valami zörög vegyült. Abba hagytam a játékot és a zongora felett függő tükröbe néztem, amely pontosan a szoba ajtaját láthatom.

Azt hittem álmodom. Kis szatyrral a kezében ott állt Erzsike.
Későre járt az idő. Néhány másodpercig szinte megemlültem a meglepetéstől. — Aztán odaszaladtam hozzá, átöleltem:
— Erzsike! Hogy kerültél te most ide? — végre sikerült ennyit mondanom.

Kis csomagját leejtve, fejcséjét mellembe szorítva, átöltet. Valamit mondani is akart, de szavai zokogásba fulladtak.
— Mi történt? Beszélj kislányom, mi történt?

Sírástól el-elcsukló hangján csak ennyi tört ki belőle:
— Én nem akarom anyukámat látni többé, nem akarom látni többé!

Megszékettem a szavaktól. Leültünk és próbáltam őt vigasztalni. Kérdeztem, faggattam, de többet nem tudtam kivenni belőle. Kakaót készítettem, tudtam, hogy azt szereti. Ehes volt. Aztán a fáradt, és idegileg láthatóan meggyötört gyereket lefektettem. Majd holnap — gondoltam — kipehíntem inkább hajlandó lesz beszélni.

Másnap elkísértem Mészárosokhoz anélkül, hogy a legkisebb magyarázatot is kaptam volna váratlan visszaérkezésére.

Magamban egyre csak arra gondoltam: — Milyen retentenes azok lehetnek azok, amelyek ennyire össze tudják zuzni az édesanya iránti szeretetet?

Hónapok teltek el, amíg a rejtély megoldódott. Már nem is emlegettek többé Budapestet, amikor egyszer, egészen váratlanul megnyit a bezárt szív. Ezt kérdezte Erzsike:
— Ugye tanítónéni, ha a szülők vendégeket kapnak, nem szokták a gyerekeket elküldeni otthonról?

Tudtam, hogy e kérdéssel célja van, ezért ezt feleltem:
— Elfőrdül, ha a vendégek délután jönnek, a gyerekek szivesebben kimennek játszani, nem mindig érdekes a felnőttek beszédét hallgatni.

— De az én anyukámhoz csak bácsik jöttek vendégségbe és akkor adtak nekem pénzt, hogy menjek moziba egyedül, vagy vegyek magamnak fagyilaltot és nézzem a kirakatoakat. Én hiába mondtam, hogy én anyukámmal akarok lenni, nekem el kellett menni otthonról. Anyukám is csak azt mondta, amit a bácsik: „menj csak el Erzsike, nem árt egy kis friss levegőt szívn”. És én félttem egyedül a pesti utcákon, olyan rengeteg idegen ember járkált mindig. Én nem szoktam egyedül csavarogni az utcákon még itten, Szeghalomban sem. Nagyanyám mindig azt mondta, hogy egy kislány ne járkáljon egyedül az utcákon. Hát akkor minek írta anyukám, hogy ezental én már csak az ő kislánya leszek?

Az abrosz rojtjaival játszottam. Mit válaszol-

hattam? Csak úgy felelhettem volna, ahogyan az ő kilenc éves kis szíve reagált az eseményekre.

Mert a gyermek lelke a legérzékenyebb colhárfa, amelyből mi, felnőttek a legcsodálatosabb muzsikát tudjuk elővarázsolni. Aki visszaél e hangszer finomságával, darabokra zúzza azt és egyben megfosztja önmagát az ezerhangú zenétől, a legtökéletesebb örömtől, amellyel „felöltö” életünk problémákkal teli útját a Sors megajándékozta.

Igy maradt Z. Erzsike a miénk.

Egy gyermeket szeretni nem nehéz feladat. De egy áhított és meg nem kapott szeretetet pótolni annál nehezebb. Sikertelen emlékek bizony behégeszteni a mély sebet, egész bizonyossággal sosem tudtam meg, Erre már nem jutott időnk.

„TALÁN NINCS IS ROSSZ EMBER”

A névsorolvasásnál mindenkinek a neve ott szerepelt a listán. Csecsemőktől kezdve Náci bácsig, aki 1944-ben töltötte be 82. évét és a legöregebb volt közöttünk.

Ott szorongtunk már mindannyian a kis területre szabott gettóban, azaz egyetlen személy kivételével mindannyian, és az az egy Erzsike volt. A mindenre kiterjedő hatósági „szaszem” egyszerűen elfelejtette ennek a kislánynak létezését és kimaradt a lajstromozásból.

Különös csodának tartottam, hogy éppen a „törvénytelen” gyerek kerül ki a reánk váró bizonytalan sorsot. Így volt jó, ő szegényke eleget szenvedett, amióta megszületett.

A bizakodás korai és elhamarkodott volt. Kinek volt utábján, vagy ki irigyelte meg az ő szegényes, de szabad életét, nem lehetett kideríteni. Az emberi gonoszság rendszerint alatomosan és otvul támad.

Erzsikét feljelentették a rendőrségen, mint „bujkáló”-t. Pedig a baj nem az volt, hogy bujkált, hanem éppen az ellenkezője. Ő a rendszeresekről mit sem tudott s az öreg Mészáros házaspár úgy gondolkodott: a zsidótörvény nem vonatkozik a kislányra, aki csak tizedik évében jár. Hiszen kinek ártthat a kis jóságja? — ahogyan ők mondták.

Azonban nem mindenki gondolkodott így. Egy napon aztán a kerítésen keresztül megpillantottuk a kislányt két csendőrkísérőben. A két öreg is jött vele, meggyönyörödten, fáradtan. A két őreg kapujánál a csendőrök keresztbe fektették szuronyos fegyvereiket és ezzel csínálatat választalt. Erzsike az innesső oldalon a gettó területére került, míg a két őreg a „fegyverfaltól” kívül eső oldalon maradt. Az volt a „szabad” világ.

Szívetérfő jelenet következett. Erzsike csak állt zavartan, ő bizonyára nem tudta még felfogni, miért tört ki zokogásba a két őreg. Egyre csak azt hajtogatta: „miért sírnak nagyszüleim, hiszen nem lesz nekem itt semmi bajom. Ide jártam négy évig iskolába, soha senki nem bántott.”

Most, két és fél évtized után szégyennel kell bevallanom, hogy Erzsike — akkor először — problémát jelentett számunkra. Ott kezdődött, hogy minden szoba, az iskolahelyiség, meg a templom is, úgy tele volt tömve emberekkel, hogy amikor az ő elhelyezésére került sor, mindenki protestált még egy személy beszélgetésére.

A nappal még csak eltelt valahogy, mivel szép nyári idő volt. Estére azonban fekhelyre volt szükség. Erzsike csomagja mindössze egy kis szatyorból állott, megtömvé néhány kartonruhával, alsóneművel, törölközővel és zsebkendővel. Hosszas tanácskozás és keresgélés után végül is sikerült a templom női karzatán helyet szorítani a gettó elkésett kis lakójának.

Akkor jött a másik és nehezebb probléma. Ágyneműre is szükség volt, de kinek akadt ott abban a helyzetben felesleges párnája, takarója?

Nekem nincsen, nekem nincsen, — ez volt az egyhangú válasz minden felől.

Erzsike maderről semmit sem tudott. Ő egész nap a gyerekekkel játszott, s az étkezés sem jelentett akkor még gondot a gettóban. Estefélé azonban a gyerekek behúzódtak szüleikhez és akkor ő ottmaradt egyedül, tanácstalanul. Közös vacsorát rendeztünk. Láthatóan jól érezte magát körünkben, megvacsorázott, aztán hirtelen felállt az asztaltól és ezt mondta:
— Köszönöm a vacsorát, de nekem most már haza kell menni.

Összenéztünk és mindnyájan egyre gondoltunk. Ránk vár a nagy feladat, hogy mindazt, amit az évek folyamán ebben a kis temetvényben itt a zsidó iskola levegőjében felépítettünk, most néhány perc alatt ugyanott le is romboljuk. Nem volt könnyű szavakat találni és megmagyarázni, hogy innen nem lehet többé hazameenni és a régi otthon sincs többé.

Ekkor Erzsike jóval fölénk került. Mindent vártunk tőle, csak ezt a választ nem: „háttha minden zsidó itt van, akkor nekem is itt kell lenni” — és fáradt kis arca mo-

solyra húzódtott. Aztán így folytatta: „Hát, hogy nagyanyám ezt nem tudta, akkor becsomagolta volna nekem a párnámat meg a dunnámát is. Hát hogyan fogok én most aludni?”
Régi igazság az, hogy ahol megnyílik a szív, ott felszáradnak a könnyek.

Hogy egy család három gyermekét egy ágyba fekteti azért, hogy egy negyedik idegen is ágyba kerüljön, hogy a másik anya megosztja saját gyermekeinek holmijait a kis jövevényvel — általában nem sorolják a nagy és feljegyzésre méltó események közé. De Erzsikének talán sosem volt olyan szépen megvetett ágya, mint akkor, az első estén a gettóban, a templom női karzatán.

Belső, hívős másnapra ébredtünk. Beszorkultunk a falak közé, ami különösen a gyerekeknek okozott sok bánatot. Amikor felmentem Erzsikéért, hogy reggelizés hívjam, sosem találtam őt. Mások mondták, hogy valaki már behívta reggelizni. Mikor később bejött hozzám, alig ismertem meg. Lában vadonatúj gummicizmára fényelt, s az agyonmosott kartonruha helyett sötétkék berakott szoknya és kézzelkötött piros pullover volt rajta. Szemeiből boldogság ragyogott, amint büszkén és örömmel megismogatta a testét melegítő puha gyapjapullóvert.

— Tanítónéni, mi van máma? — kiáltott fel cseggő hangján. Amikor felébredtem, jött egy néni, aztán egy másik is és kaptam tőlük ezeket a szép holmikát. Amikor lejöttem a templomból, mindenki hívott, hogy menjek be hozzájuk és mindenütt kaptam valamit. Én nem tudom mi történt, de minden ember olyan nagyon jó hozzám!

— Ez azért van Erzsike, mert jó kislány vagy, szeretnek — feleltem.

— Pedig nagyanyámtól meg nagyapámtól sokszor hallottam, hogy az emberek milyen rosszak, de én nem hiszem ezt, mert itt nagyon sokan vagyunk és mégis mindenki jó. Én azt hiszem, nincs is rossz ember a világban.

Erzsike az egész gettó gyermeke kedvence lett. Amire mindig vágyódtok, — anyai szeretetre — most megsokszorozódva áradt feléje. Esténként, amikor ágya szélére ült, mindig csak arról beszélt, hogy az emberek jók és ő nem hiszi, hogy rossz emberek is vannak.

— Szeretném, ha sokáig élénk így, hogy mindnyájan együtt lakunk. Ez nagyon jó, olyan, mint egy nagy család. Sok anyukám, apukám és sok kis testvérem. De apuka nincsen olyan sok, mert ők most a háborúban vannak — mondogatta.

Milyen különösnek a sors utjai. Egy gyermek álmait a gettóban találtak beteljesedőre. Aztán jöttek a sorsdöntő események. Sorakozás, bevagonírozás. Erzsike mellettem állt, a sorban a szolnoki cukorgyár udvarán, amikor „hajrá gyereink!”-öt kiáltott a sváb Joskó vad hangja és a tömeg, mint egy nagy hullám, hõmpölyögve indult a készületben várakozó hosszú vagonisor felé.

Ez a hullám sodorta el Erzsikét mellőlem mindörökké. Visszafelé nem volt ut csak előre és hiába volt minden kiáltásom. Erzsikét nem találtam meg többé.

A lezárt vagon rácsos ablakán keresztül szememmel kutattam utána. Hátba arafelé sodródik még egyszer. Hosszu órák teltek várakozással az elindulás előtt és én reménykedtem. Nem hiába, egyszerűen, mint egy valószínűtlen látomás, feltűnt sovány kis alakja.

— Erzsike, Erzsike — kiáltottam minden erőmmel a rácson keresztül.

Meghallotta-e vagy sem, nem tudom. Választ nem kaptam, nem is kaphattam, mert abban a pillanatban nagy robajjal megzökentek a vaskocsik és szerelvényünk elindult. Ez volt az utolsó képm Erzsikéről.

A felszabadulás után vártam őt vissza. Nem jött, nem is jöhett. Akik együtt voltak vele, elmondták, hogy az első szétlálás áldozata lett Auschwitzban. Azt is elmondták róla, hogy különösképpen a félelemnek legkisebb nyomát sem lehetett észrevenni rajta.

Megértettem. Hiszen éppen az utolsó napokban fedezte fel, hogy az emberek mind nagyon jók hozzá. Még fülemben csengett és a mai napig is hallom bizakodó, kedves hangját: „En azt hiszem, nincs is rossz ember a világban!”

25 év telt el azóta. A zsidóság mártírjainak negyedszázados ázkárját tartja. 25 év után nincsen senki — rajtam kívül — aki Z. Erzsike jelentésként lenyerve emlékeznék. A két öreg Mészáros régen elpihent már az évek terhe alatt. A 25 év alatt számtalan emléktáblát, emlékoszlopot emelt a megmaradt kegyelethez a mártíroknak. Vajon, ha az utókor megáll egy-egy emlékmű előtt, megérteti-e a hideg köbe vésett nevek mögött rejlő tengeri tragédiát?

Erzsike neve azonban sosem nincsen megörökítve. Ő „törvénytelenek” született, őt sosem nem tartották számon és soha senki nem kutatott utána. Az ő emléke csak itt él az íróasztalomon őrzött kopott kis fényképen és az emlékezés falába vájt képeken.

NINCS BÜNTETÉS A SZERELEM BIRODALMÁBAN

Írta: BENEDEK PÁL

Kezembe került Maximilian Jacta, egy neves német jogász feldolgozása híres francia bűnügyekről. Nemesak azért érdekes a kötetből kiemelt és alább összefoglalt történet, mert a gyilkossággal végződő szerelmi dráma főszereplője egy miniszter, a felesége és a „harmadik”, hanem azért is, mert képet nyújt a miénktől eltérő francia közéletéről, amely a törvény alkalmazásában is kifejezésre jut és nagyon liberálisan mérlegeli a szerelemért elkövetett emberölést.

Pierre Chevallier régi, tekintélyes orleansi család sarja, fiatal orvos, rendszeresen előadásokat tartott fiatal ápolónőknek a kórház szűzszobájában, ahol az őt szervesen tanítványaként felnevelte neki egy Yvonne nevű lány a hallgatók között, mégpedig rendkívül jó alakjával hívta fel magára a figyelmet.

A paraszti sorból származó Yvonne és a fiatal orvos közötti kapcsolat gyors emelkedését nem kevés aggodalommal figyelte a Chevallier-család, különösen, amikor hírül vették, hogy a lány feladta szerény ábrándjait és összeköltözött a fiatalok. Ugy élnék együtt vadasan, zsemlegemóccal.

Ebből pedig házasság nem lesz! — füstölgött a doktor ur családja —, egy viszony még nem a világ, majd ráun a fiu erre a mezei vadvirágra...

Sokáig nem is kötöttek házasságot a fiatalok, 1935-től 1939-ig csak bagóhiten éltek, de aztán jött a háború és a doktor ur bevonulása előtt elvitte szerelmét az anyakönyvezetőhöz.

Egy évvel később leszerelt a doktor, megkapta a Becsületrend keresztjét, s Orleansban önálló rendelőt nyitott. Közben bekapcsolódott az ellenállási mozgalomba, egyre veszélyesebb feladatokat vállalt magára. Felesége segítette, mellette állt minden tekintetben.

Erdeméi elismerése az volt, hogy nem sokkal a háború után — 35 éves korában —, megválasztották szülővárosa, Orleans polgármesterének. Ez nem betetőzése, inkább a kezdete volt a közéleti pályafutásának, — ugyanis rövidesen parlamenti képviselőnek választották és René Pleven frakciójában vezető szerephez jutott.

Az orleansi polgármesterről gyakran írták a lapok, hogy rövidesen miniszter lesz. Ennek megfelelően gyökeresen megváltozott a doktor ur, új látásvilág szerint él s egyre több időt töltött Párizsban, a politikai beszóránykönyvhez eszerez jobban érdekelte, mint felesége konyhája, amelyet került, ahogy csak tudott.

Ha egy-két napot otthon töltött a képviselő ur, akkor sem méltatta figyelemre a feleségét, sőt a közös hálószobából is átköltözött a lakás egyik csendes szobájába, félreterheltenül tudomására hozván az asszonynak, hogy közöttük immár mindenek vége.

Yvonne mégsem nyugodott bele ebbe a nem várt fordulatba. Mindennel megpróbálkozott. Sirt, jajveszékelt, a gyermekek jövőjére hivatkozott, könyörgött, toporzékol, — vagyis az asszonyi magatartás hangverseny-zongorájának valamennyi billentyűjét leütötte, de minden eredmény nélkül. A férje átnézett rajta, levegőnek tekintette és egyre az emlékeztetőre idézte, hogy milyen nagy szakadék volt és maradt közöttük. Az asszony képtelen volt azt áthidalni műveltség, jómodor és más tekintetben.

Az asszony elég lassu gondolkodású természet volt, de ennyi jel, ilyen világos beszéd megtette hatását, s lelke mélyén fészket rakott a gyönyörű fekete szárnyu, huhogó madara:

— Ez az ember megcsal engem! Biztosan más szeret!

Kutatni kezdett a dolgai között és a rengeteg politikai feljegyzés, beszédválat és interpellációs fogalmazvány között, egy szerelmes levelet is talált. Az aláírás: Jeanette.

— Ki lehet ez a perszóna? — törte a fejét. — Csak nem Perreauté?

Kevés taktikai érzéke volt, átrohant Perreautéhoz és felelősségre vonta a csinos Jeanettet:

— Maga irt a férjemnek? Maga a szeretője?

Mindent letagadott az asszony. Ideig-óráig megnyugtatta Yvonnét, de este, mikor a férje megjött Párizsból, nem bírt már újra magával, s a férje elé tárta a levelet, mondván:

— Azt hiszem, jogom van magyarázatot kérni!

— Miért hiszed? — kérdezte gunyosan a férj.

Szó szót követett, s végül kimondta a képviselő ur, amit eddig csak éreztetett a feleségével:

— Gyűlöllek!

Rövidesen ismét választások voltak Franciaországban, Pierre Chevallier megint képviselő lett, majd nem sokkal később bekezdte a kormányba. A miniszterségéig vitte.

Az asszony a rádióból értesült, hogy férje miniszter lett. Hosszu és nagyon barátságos hangú táviratot fogalmazott, azt küldte:

te el a párizsi címére. Valami azt sugta neki, hogy most, hogy Pierre elérte a nagy célt, már a bársonyszékben ül, ismét érdekelni fogja a család, minden rendbe jön. — Összemennek, akár az aludtjai. Páratlan naivitásával ki is színezte már a jövőt, de hamar kénytelen volt tudomásul venni, hogy légyarákat épített csupán. A férje azt a másik asszonyt, Jeannettet szereti.

Már bizonyítékok is voltak a kezében, azokkal felkereste a szép Jeannette férjét, az ő fellépésétől remélte visszakapni a boldogságot. Pedig rosszul számított, mert Perreau urat semmi egyéb nem érdekelte, csak a saját nyugalma. Irtózott a botránytól, de hogy akarta provokálni a miniszter urat.

Yvonne asszony elszánta magát a végső lépésre. Egy fegyverkereskedésben pisztolyt és 25 töltényt vásárolt.

Másnap — 1951 augusztus 12-én — reggel 8 óra körül érkezett haza a miniszter ur. Azonnal öltözködni kezdett, Yvonne asszony segítette neki, tett-vett körülötte. Mikor a frissen vasalt ingét nyújtotta át, megkérdezte:

— Nem beszélhetnék meg a dolgainkat, Pierre?

— Nincs időm! — vetette oda foghegyről a miniszter ur.

— De nekünk mégis meg kell vitatni... — Semmi kedvem egy ostoba nőszemélyvel vitatkozni! — kiáltotta rá a férje.

— Nem én vagyok ostoba, hanem a barátnőd. Két házasságom már tönkrement, most a miénk a harmadik. Az a cafat...

— Megtiltom, hogy így beszélj arról az asszonyról — torkolta le a férje. — Vedd tudomásul — és közben a hajánál fogva cibálta —, hogy tőled elválok, őt meg elveszem!

— Soha!

— De elveszem! Te viszont ittmaradsz magadnak!

— Ha ezt megteszed — és az asszony elővette a pisztolyt —, megölöm magam. Látod, meg van hozzá, ami kell!

— Csak rajta! Ennél okosabbat tgy sem tetteél egész életedben! Csak várd meg, amíg elutazom...

Ez az utóbbi megjegyzés volt az utolsó csepp, amelytől a pohár kicsordult. Az asszony nem önmaga felé, hanem a férjére fordította a pisztolyt és meghúzta a ravaszt.

Háromszor lött. A miniszter ur összerogyott. A lágyékán, a nyakszirt táján és a mellén érték a halálos golyók.

A per főtárgyalása 1952 november 5-én kezdődött a reimsi esküdtszék előtt. Az ügyészség nem gyilkosság, csak emberölés — tehát jóval enyhébb törvényszakas alapján — emelt vádat az asszony ellen, aki a per folyamán mindvégig birta a közvélemény rokonszenvét.

Több mint ezer ember szorongott a tárgyalóteremben, főleg asszonyok. Annyira a vádlótt mellett voltak, hogy a mentőtanukat megtapsolta a hallgatóság, a terhelő tanukat kifütyülték.

A tárgyalás legnagyobb szenzációja, a szerető, Jeanne Perreau vallomása volt. Elmondotta, hogy hetente egyszer Párizsba utazott, minden keddet és szerdát Párizsban töltötte, Pierre társaságában. A Szajna balpartján laktak, egy kis hotelben.

— Szerette Pierre Chevalliert? — kérdezte tőle az elnök.

— Szerettem! — felelte emelt hangon az asszony.

— Nagy felelősséget vállalt magára ebben az ügyben! — folytatta az elnök.

— Honnan sejtettem volna, hová vezetnek a dolgok? Mindent csak szerelemből tettem.

— Szégyelli magát legalább azért, amit tett?

— Igen, szégyellem magam.

— Megbánta?

— Nem.

Ekkor az ügyész közbeszólt:

— Vegye tudomásul, hogy nem Madame Chevallierenek, de magának kellene a vádlottak padján ülni, mert ebben az ügyben maga a főbűnös!

Fergeteges taps volt a válasz a hallgatóság részéről, az ügyész nagy sikert aratott a megjegyzésével.

Ekkor a tanu engedélyt kért az elnöktől, hogy válaszoljon a hallgatóságnak. Megkapta az engedélyt. A hallgatóság felé fordult és tagoltan, szinte ünneppélesen ezt mondta:

— A szerelem birodalmában nem éri büntetés az embert!

Utána meghajolt és kimért léptekkel elindult a férje felé, aki természetesen ott állt a tárgyalóteremben.

Harminc percen át tanácskozott a perbeszéd elhangzása után a három bíróból és hét esküdtszék álló esküdtszék. Azután az elnök kihirdette az ítéletet.

Yvonne asszonyt felmentették. A franciaországi közvélemény szerint ugyanis a megszegyített asszonynak joga van elégtételt venni, akár ilyen végtelen módon is.

Szökéseim a pokolból

REGÉNY

Írta: Henri Charrière

19.

— Igyál nyugodtan — mondja —, ezt a csajkát a vendégeknek tartjuk fenn, egyetlen beteg sem iszik belőle.

— Iszom, majd a csajkát a térdemre rakom. Ebben a pillanatban veszem csak észre, hogy a csajkára ráragadt egy ujj. Még fel sem fogtam, hogy mi is történt, mikor megszólal Bolha:

— Már megint leesett egy ujjam! Hol a fenében lehet?

— Itt van — mondom, a csajkára mutatva. Leszedi róla, a tűzbe dobja, aztán visszaadja a csajkát:

— Nyugodtan ihatsz — mondja —, nekem száraz leprám van. Nem rohadok, egész darabok esnek le rólam, nem vagyok fertőző. — Égést hús szagot érezek. Biztosan az ujj szaga.

— Itt kell maradnotok egész nap, csak este indulhatsz, apálykor — mondja Mindszent. — Menj, értesítsd a barátaidat. A sebesülteket hozzátok ide egy kunyhóba, rakjátok ki mindent a csónakból, aztán süllyesszék el, nem kell magyaráznom, hogy miért.

Két társamhoz sietek, és Clouiot-t az egyik kunyhóba visszük. Egy óra múlva készen vagyunk: minden holmit kihordtunk a csónakból. Bolha megkér, hogy ajándékozzam neki egy evezővel, szeretné elszállítani egy bizonyos helyen, amit csak ő ismer. Jól van, neki adom. Az éjszaka gyorsan eltelt. A Mindszentől kapott új takarókon fekszünk, amelyeket vastag csomogolópapírral küldött a kunyhónkba. A takarókon heverve elmesélem Clouiot-nak és Maturettenek, hogy mi minden történt velem azóta, hogy egymagam felkapaszkodtam a partra; beszámolok a vásárról is, amit Mindszenttel kötöttem. Clouiot bizonyára nem érezte, milyen izléstelen, amit mond:

— A télach tehát haterozszák frankba kerül. Én adom a felét, Pillangó, vagyis azt a háromezer frankot, amim van.

— Nem azért vagyunk most itt, hogy cigánykodjunk. Amíg egy vasam van, addig én fizetek. Aztán majd meglátjuk.

A szalmakunyhónkba egyetlen leprás sem lép be. Mikor felkel a nap, megérkezik Mindszent.

— Jöreggelt — mondja. — Kijöhettek nyugodtan, itt senki sem háborgat benneteket. A sziget magaslatán, az egyik kókuszfáról egy fickó figyel, hogy vannak-e fogdmeg-hajók a folyón. Egyet sem lát. Felhár zászlót lenget, és ez azt jelenti, hogy nem lát semmit. Ha lát valamit, lemaszik és jelenti. Szedjétek magatoknak papájagyümlösöt és egyet-tek.

— És mi van a hajótökeivel, Mindszent? — kérdezem.

— A betegszoza ajtajának deszkájából csinálunk egyet. Rugalmas keményfából van. Két lapból összezsakabáljuk. Éjszaka már föl vittük a hajót a laposra. Gyere, nézd meg.

Odamegyünk. Nagyszerű hajó, öt méter hosszú, egészen új, kétpados, az egyik pad kilyukasztva, abba kell majd az árcocot illeszteni. Nehéz, Maturette meg én alig bírjuk megfordítani. A vitorla és a kötelek is teljesen újak. A hajó oldalára kampokat erősítettek, amelyekhez odakötözhetjük majd a csomagokat, többek közt a vízesördőt is. Munkához látunk. Délben már felerősítettük a hátulról előrefelé elvkonyodó hajótöket hosszú csavarokkal meg az én négy facsavarommal.

A leprások körben állnak, nézik, ahogy dolgozunk, de egy szót sem szólnak. Mindszent magyarázza, hogy mit kell csinálni, mi pedig tesszük, amit mond. Mindszent arca teljesen egészségesnek látszik, egyetlen seb sincs rajta, csak amikor beszél, észrevehető, hogy arcának csak az egyik fele mozog, a bal. Elmondja, hogy száraz leprája van. Felsőteste és jobb karja is megbénult, s tudja, hogy a jobb lába sem húzza már soká. Jobb szeme merev, mintha üvegből volna, lát ugyan vele, de mozdítani nem tudja. Nem áruolom el a leprások nevét. Jobb, ha sosem tudják meg azok, akik szerették vagy ismerték őket, hogy milyen szörnyű módon — elevenen elrohadva — pusztultak el.

Munka közben Mindszenttel beszélgetek. A többiek hallgatnak, csak amikor a sarokvasakért indulok, amelyeket az egyik betegszobabeli bútorról szedtünk le, hogy a hajógerincet rögzítsük velük, akkor szólal meg az egyik leprás:

— Né vidd meg, hagyd itt őket. Amikor az egyiket lefeszítetem, elvágom az ujjam, és hiába tisztítom, még mindig marad vér a vason. — Az egyik leprás rumot önt rá, és kétszer is tűzbe tartja: — Most már viheted — mondják. Amíg dolgozunk, Mindszent odaszól az egyik leprásnak:

— Te már sokszor jártál a szigeten kívül, magyarázd el Pillangónak, hogyan kell menni, mert ők hárman még sosem jártak erre. — Azonnal magyarázni kezd:

— Ma az apály nagyon korán, már délután három óra körül kezdődik. Mire sötét lesz, hat óra felé, a sodra úgy felerősödik, hogy alig három óra alatt száz kilométerre is elvisz benneteket, majd nem a tengerig. Kilenc óra körül meg kell állnod. Jól odakötözve a hajót egy fához vagy bokorhoz, meg kell várnod, amíg vége a hat óra hosszát tartó dagálnak, amely tehát hajnali háromig tart. Háromkor még ne indulj, várj egy kicsit, míg a sodrás újból erőre kap. Reggel fél ötkor vágj a folyó közepére. Másfél órád marad, hogy napfelkeltéig megtégy ötven kilométert. Ezen a másfél órán áll vagy bukik a játszma. Ha órára, mire a nap felkel, a tengeren kell lenned. Ha a fogdmegek ekkor meg is látanak, már nem mehetnek utánatok, mert épp a dagály kezdetén érnek a tenger bejáratához. A sodrás megállítja őket — te meg már a tengeren vagy. Az az egy kilométer előny, amire szert kell tenned, mielőtt észrevesznek: az életed... Itt csak egy vitorla van, van a csónakodban is?

— Egy vitorla, meg egy orrvitorla.

— Ez a hajó nehéz, két orrvitorlát is elbíri: egy előkötél-vitorlát az árbóc alá, egy másikat pedig a hajón kívülre, hogy jól megemelje az orrát. A tengerből mindig haragos, a vitorlákat jól feszítsd ki, szembe a hullámokkal. Barátaidat fektesd a csónak aljába, nehezeknek, te meg jól szorítsd a kormányrudat. A vitorlakötélet ne kösd a lábához, hanem

a kampókon vedesd át, és egyszer tekerd át a csuklódon. Ha azt látod, hogy a szél és egy nagy hullám együttes erővel támad neked, s félsz, hogy a vízre fektet, felborít, engedd szabadjára a vitorlát, s a hajó visszanyeri egyensúlyát. Hagyd továbbra is fityegni a vitorlát, s az előkötél- és az orrvitorlával húzadd magad szélirányban. Csak a tenger vízen lesz arra idő, hogy a kis Maturette-tel bevonasd a vitorlát, s ha a hullámzás elül, újra felhúzadd. Ismered az utat?

— Nem. Csak annyit tudok, hogy Venezuela és Kolumbia innen észak-nyugatra van.

— Ez az, de vigyázz, nehogy a partra vetődj. Szemben Holland Guyana kiadja a szökevényeket és Angol Guyana is. Trinidad nem ad ki, de kötelez, hogy két héten belül továbbmenj. Venezuela kiad, de előbb egy vagy két évig útjavító munkára fog.

Nagyon figyelj; elmeséli, hogy időnként ő is útra kel, de minthogy leprás, még ha száraz is, mindig visszaküldik. Elárulja, hogy még sohasem sikerült az Angol Guyana-i Georgetownnál tovább jutnia. Csak a lábán látni a leprát, ahonnan minden ujj leesett. Meztelen van. Mindszent elismételteti velem az utasításokat, hibátlanul felmondom a leckeit. Félelemnélküli János közbevág:

— Hogy kell vened az irányt, hogy a nyílt tengerre juss?

— Három napig észak-északkeletnek megyek — felelem —, vagyis észak-északnak, ha a sodrás is beleszámítom. A negyedik napon északnyugatnak vágok, ami a sodrás is beleszámítva, tiszta nyugatot jelent.

— Bravó — mondja a leprás. — Én legutóbb két napig északkeletnek mentem és Angol Guyanában lyukadtam ki. Ha három napig észak felé mész, Trinidadtól vagy Barbados-tól északra fogsz kikötni, észre sem veszed, már elhajóztál Venezuela előtt, anélkül, hogy Curacao szigetének vagy Kolumbiának ütköznel.

Félelemnélküli János megkérdi:

— Mindszent, mennyiért adtad a hajót?

— Háromezerért — mondja Mindszent. — Sok?

— Nem, nem azért kérdezem, csak tudni akartam. Tudsz fizetni, Pillangó?

— Igen.

— Marad még pénzed?

— Nem, ez az egész pénzünk, pontosan háromezer, Clouiot-nál, a barátomnál van.

— Mindszent, eladom neked a revolveremet — mondja Félelemnélküli János —, én is akarok segíteni ezeknek a fickóknak. Mennyit adsz érte?

— Ezer frankot — feleli Mindszent. — Én is akarok neked segíteni.

— Nagyon köszönjük — mondja Maturette Félelemnélküli Jánosra nézve.

— Köszönjük — mondja Clouiot is. Rettenetesen elszégyellem magam, hogy hazudtam.

— Nem — mondom —, ezt nem fogadhatjuk el, nincs rá szükségünk. — Rám néz, és így szól:

— Dehogyan nincs. Háromezer frank sok pénz, Mindszent mégis legalább kétezer veszít vele, mert ez a hajó, amit nektek ad, mesés. Miért ne tegyék én is valamit érteket? — S ekkor megható jelenet játszódik le: Bagoly egy kalapot tesz a földre, s a leprások bankjegyeket és kisebb pénz darabokat dobálnak bele. Mindenfelől jönnek ezek a szerencsétlenek, s mind dob a kalapba valamit. Eget a szegény. De most már mégsem mondhatom meg, hogy van még pénzem! Uristen, mit csinálnak? Mégse viszonzozhatom aljassággal jószívűségüket:

— Nagyon kérlek benneteket, ne hozzatok értünk ekkora áldozatot! — szólaltam meg végre. Egy timbuktuji néger, egész roncs már — a keze csak egy csonk, egyetlen ujj sincs rajta —, így szól:

— Pénzrel mi semmire se megyünk, fogadd el nyugodtan, ne szégyellj. A pénz itt csak arra jó, hogy eljuttassuk, vagy fizesünk azoknak a leprás nőknek, akik időnként Albinából ide jönnek. — Ez kissé megnyugtat, s végül mégsem valloam be, hogy van pénzem.

A leprások megfőztek kétszáz tojást s egy vöröskeresztes ládában viszik a hajónkra. A ládát ma reggel kapták, a napi orvosság volt benne. Két, hátraa fektetett, megkötözött, eleven teknősbéka is hoznak, legalább harminc kilósak, aztán leveles dohányt, két nagy üveg gyufát és dörzspapírt, egy zsák rizst (legalább ötven kiló), két zsák faszenet, egy gyorsfőzőt a betegszobából és egy ballont benzint. Nagyon meghatotta ezeket a szerencsétleneket az esetünk, mind igyekezik segíteni rajtunk. Mintha ez nem is a mi szökésünk volna, hanem az övék. A csónakot csaknem ugyanarra a helyre hozzák, ahová érkezünk. Megszámolják a kalapba gyűjtött pénzt, nyolcszáz frankot. Így csak ezerkétszáz frankot kell Mindszentnek adnunk. Clouiot átadja nekem a patronját, mindenki előtt kinyitom. Egy ezerfrankos és négy ötszázfrankos bankjegy van benne. Átadok Mindszentnek ezeröttszáz frankot, visszaad háromszázat, aztán így szól:

— Nesze, itt a revolver is, neked adom ajándékba. Olyan sokat kockáztattatok, és nem akarom, hogy a végén, mert nincs fegyveretek, lebukjatok. Remélem, hogy nem lesz szükséged rá.

(Folytatjuk)

ATTENTION! ATTENTION!

UJ OLÉ — használja ki a lehetőséget!

3 ÉVIG BEHOZHAT VAMMENTES ARON (katonának, diákoknak 3 év után is). Újonnan érkezőknek 6 hónapig nagyobb kedvezmények. • Világmárkás TELEVIZIÓI, rádió-patefont, mixert, MOSOGÉPEKET, DIOLEN FÜGGÖNYI, eredeti poraszósznyezet, gázklóház. • GYORS SZALLÍTÁS. R.M. Aser - Diamantstein Z. • Tel. 62-49-45

SHARON T. A. ALLENBY 93

FURCSA REGENY

Janet Kendall, New-Hawen-i (USA) lány, már kezdetben észrevette, hogy udvarlója, Tim Galliard, 27 éves fiatalember, fura egy anak. De azért nagyon kedvelte. Kapcsolatuk egyre mélyült, már másoknak is feltűnt, mennyire megértik egymást, de azért csak nem hangzott el a leánykérés, mert a tu elcsépeit dolognak tartotta azt.

Végül a városi hirdető vállaltól kibérelte azt a hirdetőoszlopot, amely a lány munkahelyének bejárata mellett magasodott és ezt írta fel rá: Janet, legyen a feleségem és kössön velem házasságot folyó év november 26-án.

Már aznap délután a szöveg alatt volt a válasz:

— Rendben, Janet!

NAPPAL ANYA, EJJEL BETÖRŐ

A kölni rendőrség letartóztatta Maria Pilz asszonyt, aki egy helyi betörőbanda élén állt és bátor vállalkozásokkal írta be a nevét a város büntügyi történetébe.

Maria asszony egyébként példás anya. Hat gyermeke van. Reggeltől estig nevelte őket, minden szünetre, aztán elment betörni. A bűnszót a férje vállalta magára.

TCZ — JÓKOR

Miamiami kigyulladt egy szálloda, de szerencsére nagy baj nem történt, a tüzoltók azonnal lokalizálták a tüzet és emberlethez egyáltalán, vagyonban pedig alig esett kár.

KOLOMPCGYÜJTŐK

Az amerikai turisták legújabb hobiját, hogy gyűjtsék azokat a kolompokat, amelyeket Svájcban akasztanak le a tehénnyakáról. A svájciak nem örülnek a dolognak, mert ott viszont ha gyománya van a régi kolompok.

Most egy feljelentésből kint, hogy amerikai turisták elemelték az egyik svájci gazda tehene nyakáról a család büszkeségét, a 200 éves kolompot.

MÉHIMPORT

OLASZORSZÁGBÓL

Az angol méhészek egyesülete egymillió herét importált Olaszországból. Növelni akarják az angliai méhek hozamát, s megállapították, hogy Európában az olasz herék a legkiválóbb méhszeretők, talán jó hatást gyakorolnak a frigid angol méhmákra.

IRODAI LELEKTAN

A jó főnöknek komoly lelektani ismeretekkel is kell rendelkeznie — ezt bizonyítja az alábbi történet.

A főnök behatja a titkárnőjét és átad neki egy levelet — a következő szöveg kíséretében: — Kedves Ruti, itt ez a levél. Nagyon fontos. Kérem, tegye a körömlakkja mellé, hogy bármikor megtalálja...

HOLLYWOODI IMPORT-VICC

Két sztár beszélget a filmváros legelegánsabb bájában. Az egyik dicsekszik:

— Statiszta soha nem voltam. A rendező már kezdetben lehetővé tette, hogy megszólaljak. Igaz, hogy csak egy szót mondtam.

— Mi volt az a szó?

— Igen...

BÜROKRÁCIA

- Foglalkozása?
- Apáca
- Családi állapota?
- Hajadon...

IDŐSZERŰ DEFINÍCIÓK

Igazság: — Olyan drága, hogy mindenki takarékosan bánik vele.

Kultursznob: Olyan ember, aki megnéz egy modern darabot és aztán azt állítja, hogy mind a három felvonást megértette.

Agy: Becses szerv, mert képesek vagyunk azt gondolni általa, hogy gondolkodunk.

Szélsőségeket kedvelő asszony: Öltözködni is imád.

OSZINTE ZENESZERZŐ

Társaságban van a zeneszerző. A házigazda egy igen jó lemezt tesz fel a korongra. Mindenki elragadtatással hallgatja, különösen a zeneszerző.

Valaki megkérdezi tőle: — Uram, ez az ön szerzeménye?

— Még nem! — válaszol a zeneszerző.

EGY HUMORISTA

NAPLOJÁBÓL:

— A humorista olyan ember, akinek kitűnő emlékező tehetősége van, s azt hiszi, hogy másnak nincs...

RIMEL-AZ OLVASÓ

Az a baj minálunk, hogy a közlekedést tönkretesznek a hívják héberül, amíg a balesetet tönkreteszik. Mármost nálunk egyelőre sok a gyenge héber, ők meg összetévesztik a két szót, nyelvkurzust a vezetőknél!

Beküldte: Kemény Ákos, Tel-Aviv.

OSZINTE BETEG

A beteg hölgy idegességéről panaszkodik és elmegy az orvoshoz, akinél nem először jár ebben az ügyben.

Az orvos megvizsgálja, majd felír neki egy erős szert.

Megnézi a beteg a receptet, majd nagyon határozott hangon így szól az orvoshoz: — Doktor ur, ezt a gyógyszert nem kérem.

— Miért?

— A multkor már ezt kaptam és nem vált be.

— Miért? Nem nyugtatta meg?

— De igen, nagyon is megnyugtató. Olyan emberekhez is barátságos voltam, akikhez állandóan undok akarok lenni.

KOCSMÁBAN

Egy kocsmában beállít éjszaka, inkább hajnal felé egy kaptos vendég és ezt mondja a pincérnek: — Tudja mi kell most nekem?

— Tessék parancsolni!

— Két dolog kell most nekem. Egy kemény tojás sóval, paprikával és néhány jó szó.

— A pincér sarkonfordul és kihozza a tojást.

Nézi a vendég, majd ezt a kérdést teszi fel: — Igen ám, de a jó szó hol maradt?

Hozza hajt a pincér és a fülebe sugja: — Ne tessék megenni a tojást...

KIRÁNDULÁSON

— Nézze, Mancika, én igazán imádom a természetet, de csak nem gondolja komolyan, hogy azért utaztam 70 kilométert, mert ezekre a szendvicsekre vágytam...

RÉMES RIMEK

Hogy Lansky távozni kényszerül, vagy itt lesz-e mondjuk a jövő nyáron, azt pár hét múlva döntik el a legfelsőbb bíróságon. Lansky most azt sajnálja mód felett, hogy bírósági részvényt nem vehet, ha ugyanis erre lehetőség volna, betársulna a felsőbb bírósághoz is, akár egy las Vegas kaszinóba...

(meredek)

PESTI IMPORT-VICC

Ez még az oszakai világiállítás idején történt. Gödön odamegy egy atyafi a vonatpénztárhoz és jegyet kér Oszakáig.

— Kérem, én nem tudok magának csak Pestig szóló jegyet adni, onnan majd vesz tovább.

Pesten megismétlődik az eset. A vonatpénztárnál csak Moszkváig adtak jegyet, mondván, hogy ott kap további bilétát. Moszkvában sem volt másként, csak Omszkig vehettek jegyet, végül onnan már egész Oszakáig megválthatta.

Mikor megnézte az atyafi a világiállítást, két hét múlva hazajött. Itthon mindenkinek elmesélte, milyen nehéz Oszakáig jegyet szerezni.

— És visszafelé? — kérdezték tőle.

— Az sokkal könnyebb. Amikor az oszakai állomáson jegyet kértem a kisasszonytól Gödögig, kihajolt az ablakon, végigmért és megkérdezte: — Alsógödre, vagy Felsőgödre tetszik?

SZALMAÖZVEGYEK

Arról beszélgetnek a szalmaözvegyek, hogy azért mégis csak nehéz asszony nélkül, bár csak hazajönne az oldalbordájuk a szabadságról.

— En például képtelen vagyok főzni magammal! — mondja az egyik.

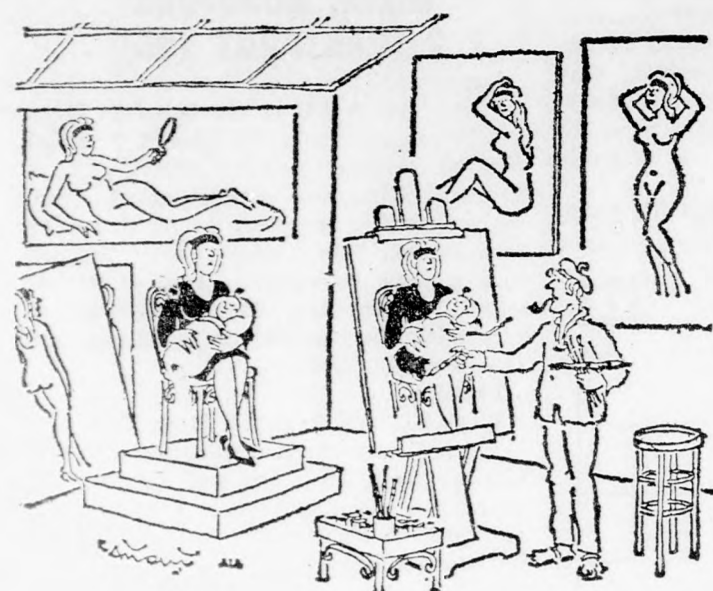
— Miért? Annyi sok a szakácskönyv van! — vitázik vele a másik.

— Igen ám, de amikor a legtöbb recept így kezdődik: „Végy egy tiszta edényt...”

BIROSÁGON

— Vádolt, bűnösnek érzi magát?

— Még nem tudom, tisztelt bíróság. Előbb szeretném hallani a tanukat.

TELIK-MULIK AZ IDŐ

HA AZ ASSZONY IS VEZET

Az asszony is letette a sofőrvizsgát és először kapja meg a kocsit férjétől. Persze, nem teljesen, mert a férj is megy vele. Utaznak szép lassan. Egyszer csak szembe jön egy nagy teherautó.

— Most mit csináljak? — kérdi az asszony.

— Amit nekem tanácsolnál, ha te ülnél mellettem és én vezetnék...

IGAZI ANYÓS

Születésnapja van a vőnek. Az anyósától két szép nyakkenőt kap ajándékba. Hogy jókedve legyen a mamának, az egyiket azonnal felkötö a születésnap vacsorához.

Fürkészve vizsgálja az anyós, majd megjegyzi: — Érttem. Szóval a másik nem tetszik neked...

HA A TITKARNO

SZÜKSZÁVU

Az ügyfél ezt kérdi a morozus titkárnőtől: — Beszélhetek az igazgató urral?

— Nem.

— Miért?

— Mert fürdik.

— Megvárhatnám?

— Tessék.

Eltelik másfél óra, az ügyfél türelmetlenül kezd. Ismét a titkárnőhöz fordul: — Meddig fürdik az igazgató ur?

— Jövő keddig.

— Hol?

— Naharián.

GYAKORLOTT FÉRJ

A vonat egyik fülkájában összekérül egy nő és egy férfi.

Fél óra múlva már bátorítalanul társalognak. A férfi szeretne rágyújtani, de nem mer. Végül megkérdezi a hölgyet: — Megeengedi, hogy rágyújtsak egy pipára?

A hölgy udvariasan felel: — Csak úgy, mint otthon!

— Érttem! — mondja a férfi.

— És elteszi a pipát.

DAN DALMAT:

OLASZORSZÁGI APRÓSÁGOK

A repülőtéren várótermében idős magyar házaspár beszélget az egyik sarokban. — Hát maguk hová utaznak? — kérdelem.

A néni válaszul: — Csak ide a kisonokánkhoz, Salt Lake Citybe!

Mint hajdani megrogzított villamosutas, a repülőgépen is vártam a felszólítást: „Fáradjanak a kocsik belsejébe, elől még szabad ülőhelyek vannak!”

A csinos stewardess cukorkával kínál. Elfogadom. Az én koromban az ember már nyugodtan elfogadhat édességet idegentől is...

Egy honfitársam addig nem kezdett hozzá a repülőgépen felszolgált estebéhez, amíg meg nem győződött róla, hogy nem ő kapta a legkisebb adagot.

Elutazásom előtt, egy külszázai dolgokban jártas barátom a következő tanácsot adta: — Ha bármit vásárolsz, először is kérdezd meg, hogy a kívánt árucikk mibe kerül, majd pedig határozottan jelentsd ki, hogy „Molto caro!”, ami annyit jelent, hogy nagyon drága. Garانتالوم, hogy a legtöbb esetben némi árengedmény fogja honorálni a fáradozásodat.

Aránylag hamar belejöttem a dologba. — Például, amikor egy római ismerősöm végigkalkulált a Vatikánban és némi büszkeséggel a haragjában megkérdezte, hogy mi a véleményem Michelangelo gyönyörű szobráról, a Pietáról, önkéntelenül ezt válaszoltam: — Molto caro!

Egyik este a sejtelenesen kivilágított Colosseumban merengtem az antik birodalom romjain, amikor hozzámlépett egy hülögán külsejű fiatalember és ötven olasz lírát kért belépőjegy címén. Mivel erősen szélhámos szaga volt a dolognak, eltökéltem, hogy egy fityinget sem fizetek.

Sajnálkozva széttártam a karjaimat, ami a világ összes nyelvén cirka ugyanazt jelentti: Pillanatnyilag aligha áll módomban foglalkozni az ügygel!

A fiatalember nem erőszakoskodott, hanem udvariasan jóéjszakát kívánt és tovább ment kuncsaftokat keresni. Tanulhatnának tőle modort a tel-avivi hülögánok!

Római barátom meghívott vacsorára, — majd utána elvitt autózni. Bejártuk majd-nem az egész várost. Megmutatta a Trevikut, gyönyörködtünk a kivilágított épületek panorámájában a Villa Borghese teraszáról, beültünk a Piazza di Popolo híres irodalmi kávéházába. Ejjel egy óra is elmult már, amikor kis kocsiján hazafuvarozott szállásomra. Miután elbucsuztunk, a sok-sok szép-ségre gondoltam és elérzékenyülve néztem kis autója után. Vajon fogom-e még látni az életben?...

Sajnos, aligha. Mint azóta levélben értesültem, a kocsiját másnap ellopatták!

Mit is mondhatnék még Itáliáról? Ja igen. A Sixtusi kápolna, az Angyalvár, a Spanyol lépcső, csodálatosak — és már 4000 olasz líráért lehet kapni egy pár elég jó férfici-pót.